

การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นางสาวจำเรียง ตันหยง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Development of an Instrument to Assess Media Literacy of Prathom Suksa VI
Students in Prachuap Khiri Khan Province**

Mrs. Chumrieng Tunyong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Evaluation

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ชื่อและนามสกุล นางสาวจำเรียง ตันหยง

แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง
2. อาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

M.V.C. พูนลาภทวี

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา พูนลาภทวี)

ดร.วรรณดี

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง)

ศ.ศศิธร บัวทอง

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง)

ดร.กฤษฎณา

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎณา รุ่งโรจน์วัฒน์)

ศ.กฤษฎณา

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัย นางสาวจำเรียง ดันหยง รหัสนักศึกษา 2572500284

ปริญญา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมินการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง (2) อาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ (2) ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 400 คน จาก 15 โรงเรียน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่พัฒนาในการวิจัยเป็นแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาความตรงเชิงเนื้อหา ความยาก อำนาจจำแนก ความตรงเชิงโครงสร้าง และความเที่ยง

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยข้อสอบสถานการณ์ แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ และ (2) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง .40 ถึง .69 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24 ถึง .53 มีความตรงเชิงโครงสร้างโดยการทดสอบสถิติที พบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างผู้เรียนกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .87

คำสำคัญ แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประถมศึกษา

Thesis title: Development of an Instrument to Assess Media Literacy of Prathom Suksa VI Students in Prachuap Khiri Khan Province

Researcher: Mrs. Chumrieng Tunyong; **ID:** 2572500284;

Degree: Master of Education (Educational Evaluation);

Thesis advisors: (1) Dr. Vandee Sangprateptong, Associate Professor;

(2) Dr. Sasiton Buathong, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were (1) to create an instrument to assess media literacy of Prathom Suksa VI students in Prachuap Khiri Khan Province; and (2) to verify quality of the created instrument to assess media literacy of Prathom Suksa VI students in Prachuap Khiri Khan Province.

The research sample consisted of 400 Prathom Suksa VI students from 15 schools under Prachuap Khiri Khan Primary Education Service Area Office 1 during the first semester of the 2017 academic year, obtained by multi-stage sampling. The developed research instrument was an instrument to assess media literacy of Prathom Suksa VI students in Prachuap Khiri Khan Province. Quality of the instrument was verified by finding its content validity, difficulty index, discriminating index, construct validity, and reliability.

Research findings revealed that (1) the created instrument to assess media literacy of Prathom Suksa VI students was in the form of a 4-choice situational test with 40 test items; it assessed four aspects of media literacy, namely, access to media, media analysis, media evaluation, and media creation; each aspect contained 10 test items; and (2) the content validity of the created instrument to assess media literacy of Prathom Suksa VI students was indicated by the IOC indices ranging from .67 to 1.00; its difficulty indices ranged from .40 to .69; its discriminating indices ranged from .24 to .53; its construct validity, as indicated by the t-test result, showed that the mean scores of learners in the high achieving group and the low achieving group were significantly different at the .01 level; and finally, the reliability coefficient for the whole test was .87.

Keywords: Instrument to Assess Media Literacy, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง และ อาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จ เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยซึ่งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา พูนลาภทวี ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ ขอขอบพระคุณ ดร.สุกัญญรัตน์ คงงาม ดร.ณัฐกานต์ ภาคพรต และคุณครูนิภา พึ่งพระ ที่ได้กรุณา ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจนสำเร็จด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจจากผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ เพื่อนครูทุกท่านเป็นอย่างดี ผู้วิจัยถือว่ามีค่าเป็นอย่างยิ่ง และขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ทุกคน ที่มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี คุณค่า และประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด

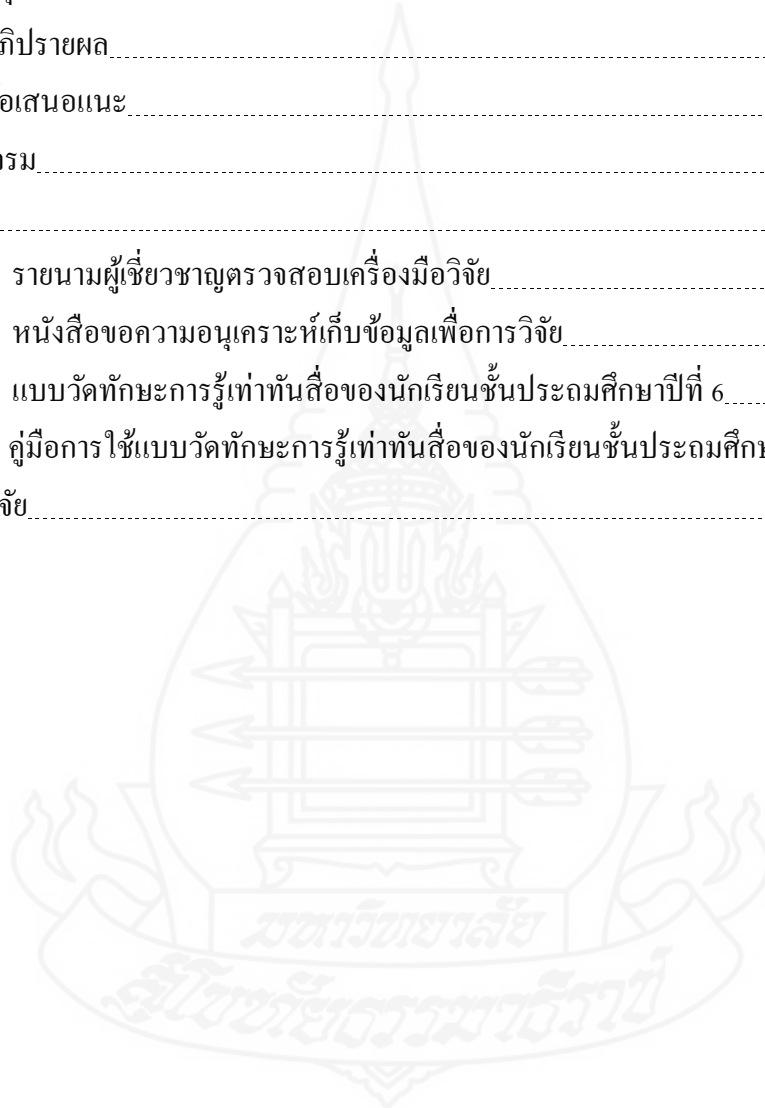
จำเรียง ต้นหยง
กุมภาพันธ์ 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
การรู้เท่าทันสื่อ.....	8
การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
บทที่ 4 ผลการพัฒนาแบบวัด.....	47
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	47
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	47

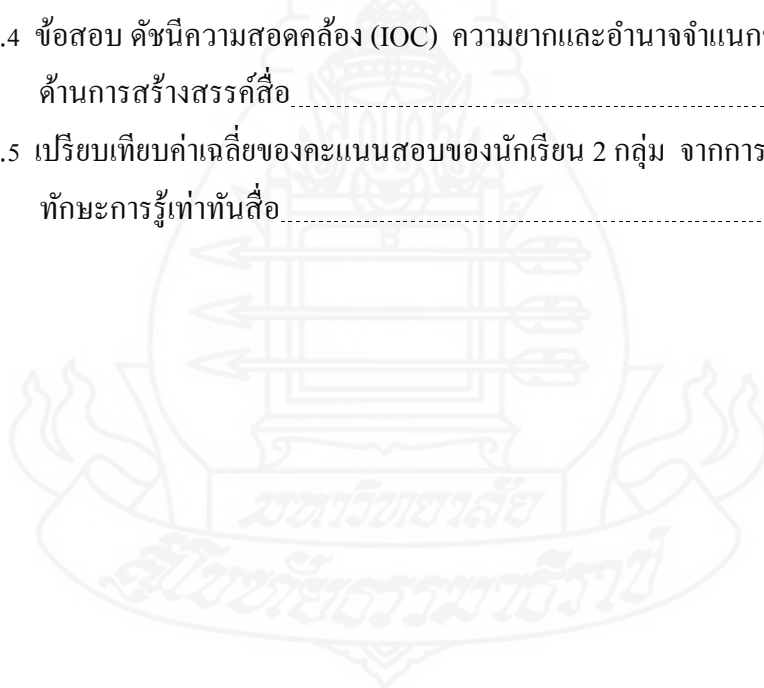
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	86
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	87
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	89
ค แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	93
ง คู่มือการใช้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	110
ประวัติผู้วิจัย.....	116

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	36
ตารางที่ 3.2 รายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	37
ตารางที่ 3.3 แผนผังแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	39
ตารางที่ 4.1 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ ด้านการเข้าถึงสื่อ.....	48
ตารางที่ 4.2 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ ด้านการวิเคราะห์สื่อ.....	55
ตารางที่ 4.3 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ ด้านการประเมินสื่อ.....	62
ตารางที่ 4.4 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ ด้านการสร้างสรรค์สื่อ.....	68
ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบของนักเรียน 2 กลุ่ม จากการตอบแบบวัด ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ.....	74

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	9
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นคำศัพท์ทางวิชาการด้านการสื่อสารมวลชนที่เกิดขึ้นในประเทศแคนาดาและใช้แพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ซึ่งได้ถูกระบุไว้ในยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสื่อสารมวลชนขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งอยู่ในกรอบแนวคิดของ “การส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและการเสริมสร้างสมรรถนะในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน” โดยมีหลักการหนึ่งระบุว่า “การยกระดับความรู้ทันสื่อให้สูงขึ้น” ส่งผลให้ประเทศสมาชิกลานานาประเทศของยูเนสโกได้ขานรับหลักการนี้และนำไปขับเคลื่อนประเทศของตน (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552: น. 9) นอกจากนี้ บุษพา เมฆศรีทองคำ และคุณลดา จามจรี (2554, น. 117) อธิบายว่า ในปี ค.ศ. 1982 องค์การยูเนสโก ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษารู้เท่าทันสื่อโดยกำหนดไว้ในปฏิญญา Grunwald (Grunwald Declaration) ว่า “เราต้องเตรียมเยาวชนสำหรับการอยู่ในโลกของอิทธิพลจากภาพ คำและเสียง” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษารู้เท่าทันสื่อ รวมทั้งเป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างยิ่งของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยให้คนเราสามารถรับรู้ เข้าใจ ประเมินและสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อโดยไม่ถูกรอบงำจากสื่อ รู้จักใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตนเองและสังคม

ปัจจุบันสื่อและเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และกระจายไปสู่ทุกครัวเรือนอย่างทั่วถึงไม่ว่าจะเป็นสื่อกระแสหลักอย่างโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อทางเลือกรายการอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ส่งผลให้ผู้บริโภคสื่อเกิดเสรีภาพในการเสพข้อมูลข่าวสารได้อย่างอิสระ อีกทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้รูปแบบของการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป นั่นคือ ผู้รับสารมีสถานะเป็นได้ทั้งผู้บริโภคสื่อและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกัน สถานะของการสื่อสารจึงไร้การควบคุมทั้งขอบเขตและเนื้อหา และนำไปสู่ประเด็นที่ว่า เมื่ออยู่ในฐานะของผู้รับและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกันจะมีวิธีการใช้สื่ออย่างไรให้เกิดประโยชน์โดยไม่ตกเป็นเหยื่อของสื่อ เพราะการใช้สื่อย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม ทักษะคิด ค่านิยม โดยเฉพาะผลที่เกิดกับตัวผู้รับสื่อและสังคม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนคือผู้ที่มีโอกาสเข้าถึงสื่อได้มากและเป็นวัยที่มี

ความต้องการที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพราะเป็นช่วงวัยที่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับสื่อมากกว่าช่วงวัยอื่น ๆ พร้อมจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากสิ่งต่างๆ รอบตัว จึงสามารถรับรู้จดจำเนื้อหาที่มาจากสื่อได้เป็นอย่างดี การบริโภคสื่อมีผลกระทบทางตรงต่อความคิดและพฤติกรรมในการใช้สื่ออย่างไม่มีขอบเขต ไม่มีการคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัย โดยเฉพาะสภาพครอบครัวและสังคมในปัจจุบันที่ปล่อยให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ตามลำพังหรืออยู่กับเพื่อนวัยเดียวกันที่มีประสบการณ์ใกล้เคียงกันกับตัวเอง (พรรณพิมล วิบุลากร, 2554, น. 43-45) ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมต่างๆ จากการใช้สื่อ เช่น คุยโทรศัพท์กับเพื่อนมากเกินไปทำให้ละเลยการอ่านหนังสือหรือช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย อีกทั้งโทรศัพท์มือถือยังเป็นเครื่องมือสนับสนุนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหากเด็กและเยาวชนนำไปใช้ในทางที่ไม่ดี เช่น แอบถ่ายได้กระโปรง โหลดคลิปโป๊ เล่นพนัน ชู้กรรโชก และก่ออาชญากรรมอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กมากกว่าวันละ 12 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์เพียงลำพังหรือดูด้วยกันกับพี่น้องวัยใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในตอนกลางคืนหรือช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ (พรรณพิมล หล่อตระกูล, 2553, น. 7)

จากการสำรวจสถานการณ์และแนวโน้มด้านสื่อของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2557 และอีก 7 ปี (สิ้นปี 2564) โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า ประชากรไทย 67 ล้านคน เข้าถึงสื่อโทรทัศน์ได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 97 สื่อวิทยุร้อยละ 40 หนังสือพิมพ์ร้อยละ 30 และประชากรที่เข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต 26.14 ล้านคน โดยมีจำนวนเฉลี่ยของชั่วโมงการใช้งานอยู่ที่ 32 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ใช้งานผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ ได้แก่ คอมพิวเตอร์พกพา สมาร์ทโฟน (Smart Phone) และแท็บเล็ต แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้งานที่ไม่ถูกจำกัดด้วยเวลาและสถานที่อีกต่อไป (สสส, 2557: ออนไลน์) ทำให้เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เต็มไปด้วยสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า เด็กและเยาวชนมีโทรศัพท์มือถือและใช้เวลากับโทรศัพท์มือถือวันละมาก ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย ส่งข้อความ เล่นเกมบนมือถือ ถ่ายรูป ถ่ายคลิปวิดีโอ ฟังเพลง รับข่าวสาร เพราะโทรศัพท์มือถือในปัจจุบันทำอะไรได้มากมาย เรียกว่า สมาร์ทโฟน เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้เป็นช่องทางการสื่อสารในลักษณะเชื่อมโยงกันและสื่อใหม่ (New Media) ที่เกิดจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์ อย่างเช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ หรือ แอปพลิเคชันต่าง ๆ สื่อเหล่านี้ช่วยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ตรวจสอบข้อมูล เก็บข้อมูล ติดตามเรื่องราวของผู้คน กลายเป็นของเล่นเป็นแฟชั่นของคนรุ่นใหม่ (เจ็มพร วิรุณราชพันธ์, 2554, น. 21)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 11 -12 ปี เป็นวัยที่กำลังพัฒนา มีความอยากรู้อยากเห็น สร้างการเรียนรู้ มีประสบการณ์ทางสังคมเพิ่มมากขึ้น และเป็นวัยที่มีลักษณะ

การเขียนแบบสูง เนื่องจากระบบการคิดยังอยู่ในช่วงการพัฒนาความเป็นเหตุเป็นผล การแยกแยะข้อมูลที่ได้รับว่ามีความหมายเช่นไร มีแนวโน้มสูงที่จะทดลองด้วยการเขียนแบบพฤติกรรมโดยไม่เข้าใจความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ และยังสร้างค่านิยมต่อพฤติกรรมที่รับรู้ผ่านสื่อว่าเป็นค่านิยมที่ยอมรับทางสังคม มักรับข้อมูลที่ถูกต้องเข้าเข้ามาเป็นแบบแผนวิธีคิดได้โดยง่าย (พรรณพิมล วิปุลากร, 2554: น. 47) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าทำให้การศึกษาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะเกิดกับเด็กในช่วงอายุ 9–12 ปี ดังนั้น เด็กในวัยดังกล่าวควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ ใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (อุษา บิ๊กกินส์, 2555, น. 152)

แผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (2560, น. 79–80) มีเป้าหมายด้านผู้เรียนโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) 3Rs ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น 8Cs ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ 5) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ และ 8) ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จะเห็นได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องทำความเข้าใจว่า เด็กและเยาวชนควรจะต้องมีการเรียนรู้สื่อต่าง ๆ อย่างไรไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการแสพสื่อการเรียนรู้เพื่อการเท่าทันสื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งสร้างการรับรู้ ความเข้าใจและทักษะในการบริโภคสื่อเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความคิดอย่างมีเหตุผล จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือเพื่อนำมาประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เพราะจะได้นำข้อมูลมาพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับนักเรียนต่อไป แต่ในปัจจุบันพบว่าเครื่องมือประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษายังไม่มี ที่พบมีเพียงระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปได้แก่ ปกรณ์ ประจันบาน และ อนุชา คอนพวง (2558, น. 113) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา น้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์ (2556, น. 182-193) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น : การประยุกต์ใช้แนวคิดการเข้าถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัดของแบบสอบเอื้อจิต วิโรจน์ ไตรรัตน์ (2540, น. 108-109) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เกศราพร บำรุงชาติ (2550, น. 60) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อ โฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร อนุศักดิ์ รัศมิ์เวียงชัย (2555, น. 22) ทำการวิจัยเรื่อง “การรู้เท่าทันสื่อ

โฆษณาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ” ขจรจิต บุนนาค (2555, น. 3 - 11) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของวัยรุ่นตอนต้นต่อการรู้เท่าทันสื่อ กฤษณ์ช แสนทวิ (2553, น. 63) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมกรเปิดรับและระดับการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนใน เขตกรุงเทพมหานคร

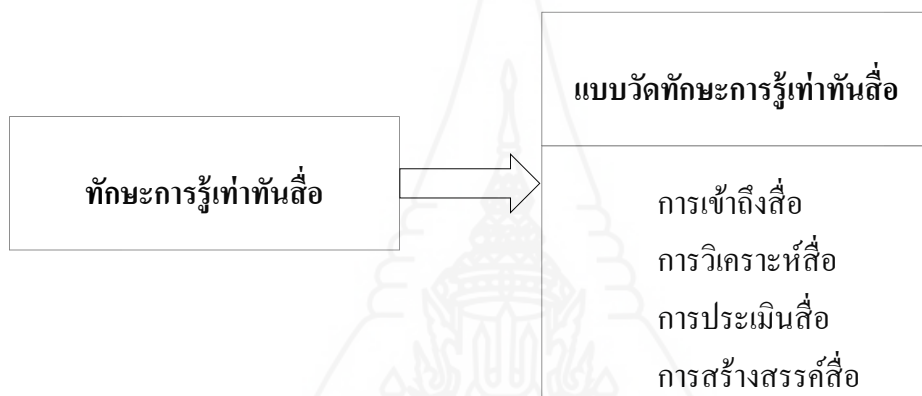
จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความสำคัญและจำเป็นอย่าง ยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนมีทักษะในการ ดำรงชีวิตในโลกของการสื่อสารที่อัดแน่นไปด้วยข้อมูลข่าวสารเพราะนอกจากเด็กและเยาวชนจะ อยู่ในช่วงวัยแห่งการเรียนรู้แล้วยังเป็นวัยที่ถูกช่วยหรือย้ายวนจากสื่อได้โดยง่าย การรู้เท่าทันสื่อจะ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ตระหนักถึงอิทธิพลของสารที่มากับสื่อและเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวันได้ เพราะคนรู้เท่าทันสื่อเป็นอย่างดี จะควบคุมการใช้สื่อได้ มากกว่า รู้ว่าจะจัดการกับสารต่างๆ ที่ประดังเข้ามาด้วยมุมมองใด ในทางตรงข้ามคนที่มีความรู้ เกี่ยวกับสื่ออย่างจำกัดก็จะไม่สามารถรับมือกับสื่อได้อย่างเท่าทัน นอกจากการใช้ประโยชน์จากสื่อ เพื่อตนเองแล้ว ผู้รู้เท่าทันสื่อยังสามารถใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้อีกด้วย ไม่ว่าจะ เป็นการ ใช้สื่อเพื่อทำกิจกรรมทางสังคม หรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือเพื่อ ส่งเสริมสิทธิประชาชนพลเมือง ตลอดจนใช้สื่อเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินที่มีคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานด้านสื่อ สรุปได้ว่าทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ กำหนดเป็นกรอบการวิจัยครั้งนี้ (กสทช, 2556), นฤมล รื่นไวย์ (2552, น. 37-39) อุษา บิ๊กกินส์ (2555, น.7) และพรทิพย์ เย็นจะบก (2552, น. 13-16) โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

4.1 ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ

4.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อและการสร้างสรรค์สื่อ ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

5.1.1 การเข้าถึงสื่อ หมายถึง การสร้างโอกาสให้คนได้รับสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างเต็มที่โดยสามารถหาแนวทางในการสืบค้นที่มาของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป

5.1.2 การวิเคราะห์สื่อ หมายถึง การบอกหรืออธิบายข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริง จากการนำเสนอของสื่อ บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

5.1.3 การประเมินสื่อ หมายถึง การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่เปิดรับ ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องเหมาะสมและคุณภาพที่ได้รับจากสื่ออย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

5.1.4 การสร้างสรรค์สื่อ หมายถึง การโต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดอย่างถูกต้องเหมาะสม ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข่าวสารอย่างถูกต้องเหมาะสม สร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับของตนเอง นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยสื่อต่าง ๆ บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจริยธรรม

5.2 แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง แบบวัดความสามารถในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ ในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว เกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ได้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีคุณภาพ
- 6.2 ครูสามารถนำเครื่องมือที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับนักเรียนต่อไป
- 6.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

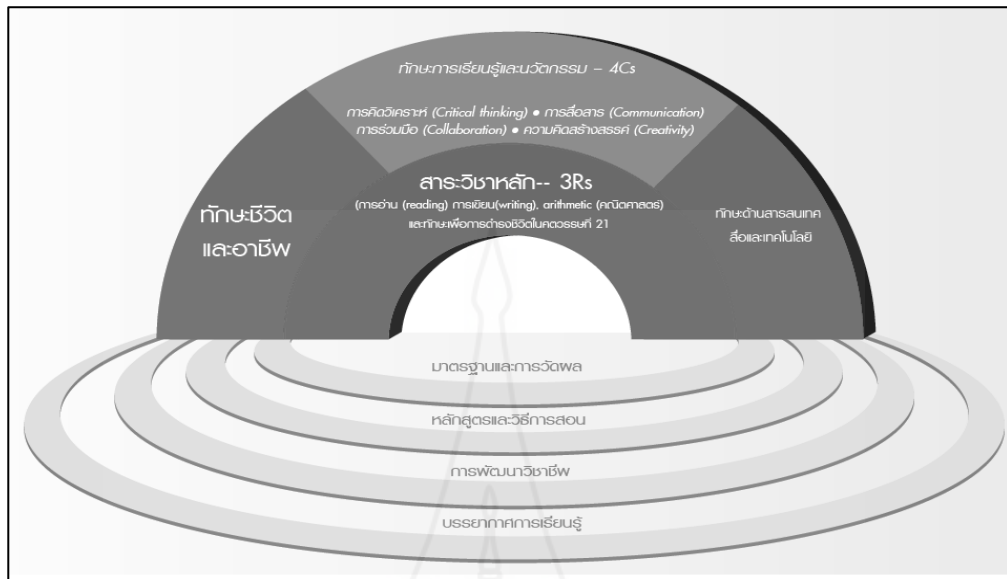
การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ได้แนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือประเมิน ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. การรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.1 กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 1.2 ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.3 ความหมายและองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ
2. การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
 - 2.1 ประเภทของเครื่องมือประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
 - 2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การรู้เท่าทันสื่อ

1.1 กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หรือเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ได้พัฒนากรอบแนวคิดเชิงมโนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ขึ้นและเป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) อย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างทักษะที่เน้นผลลัพธ์กับผู้เรียน (Student Outcome) ในด้านสาระวิชาหลัก (Core Subject) และทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Themes) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะหลากหลายด้าน ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ที่มา : Kay, 2010 อ้างใน น้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์ (2556, น. 15)

กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะหลากหลายด้านเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังต่อไปนี้ (วิจนรัตน์ วรรดิ และ ณมน จีรังสุวรรณ, 2558, น. 12-13)

วิชาแกนและแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา เศรษฐศาสตร์ ภาษาสำคัญของโลก วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง นำไปสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ประกอบด้วย จิตสำนึกต่อโลก (Global Awareness) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้พื้นฐานด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพอนามัย (Health Literacy) และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) นอกจากนี้ยังมีอีก 3 ทักษะที่มีความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ความสำคัญของทักษะนี้คือ การเน้นอยู่บนพื้นฐานแห่งการสร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนางานในเชิงสร้างสรรค์ สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) โดยจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ สามารถเข้าถึงและประเมินสารสนเทศ ใช้และจัดการสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้พื้นฐานด้านสื่อสามารถวิเคราะห์สื่อและผลิตสื่อได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งต้องใช้ทักษะในการเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง มีทักษะการวิเคราะห์สื่อให้เท่าทันโดยไม่ตกอยู่ภายใต้การถูกชักจูง ขวนเขี้ยว ต้องมีการตรวจสอบแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ เลือกเครื่องมือที่พอเพียง พอเหมาะกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) ประกอบด้วย ความยืดหยุ่น การปรับตัวในการทำงานและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความเป็นผู้นำ สามารถปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคมเดียวกันและสังคมอื่น นำข้อแตกต่างเชิงสังคมและวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์เป็นแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จตามที่ตนเองได้ตั้งเป้าหมายไว้

วิจารณ์ พานิช (2555, น. 19) ได้กล่าวถึงทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3Rx7C โดย 3R ประกอบด้วย การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) การคิดเลขเป็น (Arithmetic) ส่วน 7C ประกอบด้วย

1. Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)
2. Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม)
3. Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่าง กระจับจนทัศน์)
4. Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือการทำงาน เป็นทีมและภาวะผู้นำ)
5. Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ)
6. Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร)
7. Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้)

แผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (2560, น. 79–80) มีเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) ส่วน 8Cs ประกอบด้วย

- 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding)
- 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)
- 5) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และความรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy)
- 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)
- 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)
- 8) ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

สรุปได้ว่า กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ควบคู่กับทักษะชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ในเนื้อหาและทักษะที่จะประยุกต์ใช้ปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับเป้าหมายที่มีประโยชน์และสร้างสรรค์ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคที่ความรู้และข้อมูลข่าวสาร เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

1.2 ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ดังได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสื่อสารมวลชนขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งอยู่ในกรอบแนวคิดเรื่อง “การส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและการเสริมสร้างสมรรถนะในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน” โดยมีหลักการหนึ่งระบุไว้ว่าด้วย “การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อให้สูงขึ้น” ส่งผลให้ประเทศสมาชิกนานาประเทศขององค์การยูเนสโก ได้ขานรับหลักการนี้และนำไปขับเคลื่อนในประเทศของตน (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552, น. 9) ในขณะที่ Jone (n.d.) กล่าวถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้รับสื่อ โดยช่วยให้พวกเขาตระหนักว่าเนื้อหาจากสื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของพวกเขาอย่างไร การรู้เท่าทันสื่อจะช่วยให้เด็กและเยาวชนไม่ถูกรอบงำจากสื่อและหรือบริษัทผู้ผลิตที่คาดหวังผลกำไรที่จะหลอกล่อให้ซื้อสินค้า การรู้เท่าทันสื่อจะช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้รับสื่อสามารถเลือกรับสื่อและใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

มาสเตอร์แมน (Masterman, 1985 อ้างถึงใน เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง, 2557, น.78-82) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อไว้ 5 ประการดังนี้

1) อิทธิพลของสื่อในกระบวนการประชาธิปไตย ประชาชนจำเป็นต้องมีทักษะ 3 อย่าง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การแสดงออกในแบบของตนเอง และการมีส่วนร่วม ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้พลเมืองมีความเข้าใจวาทกรรมทางการเมืองและสามารถตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงได้

2) ผู้บริโภคสื่อมีจำนวนมากและมีการครอบงำสังคมโดยสื่อ การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ในแต่ละวัน เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องขายสังคมนตรีออนไลน์ เกมออนไลน์ โทรทัศน์ เพลง วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีความปลอดภัยจากรูปภาพและสารที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ

3) อิทธิพลของสื่อเป็นตัวกำหนดการรับรู้ ความเชื่อและทัศนคติ โดยประสบการณ์สื่อของบุคคลมีผลกระทบสำคัญต่อความเข้าใจ การตีความและการกระทำของบุคคล ทำให้บุคคลสามารถเข้าใจอิทธิพลของสื่อและช่วยแยกบุคคลออกจากอิทธิพลของสื่อได้

4) ความสำคัญที่เพิ่มขึ้นของการสื่อสารที่เห็นได้และสารสนเทศ การดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนมักได้รับอิทธิพลจากรูปภาพที่เห็นได้ เช่น ตราสัญลักษณ์ของหน่วยงาน ป้ายประกาศขนาดใหญ่ โทรศัพท์มือถือ และเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้วิธีการอ่านสิ่งที่ต้องการสื่อสารด้วยภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกของสื่อที่มีความหลากหลาย

5) ความสำคัญของสารสนเทศในสังคมและความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การประมวลผลสารสนเทศและการบริการสารสนเทศเป็นส่วนสำคัญหลักของผลิตภาพของประเทศ แต่ความเติบโตของอุตสาหกรรมสื่อทั่วโลกกำลังเผชิญความท้าทายกับความคิดเห็นที่อิสระและมุมมองที่หลากหลาย การรู้เท่าทันสื่อจะช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าใจว่าสารสนเทศมาจากไหน และจะค้นหามุมมองที่เป็นทางเลือกอย่างไร

จากความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชนในสภาพสังคมที่สื่อมีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับสื่อทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อแก่ประชาชน โดยองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในสหรัฐอเมริกา เช่น สมาคมแห่งชาติเพื่อการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ (National Association for Media Literacy Education หรือ NAMLE) เป็นองค์กรระดับชาติที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นทักษะชีวิตพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อในสหรัฐอเมริกา ศูนย์การรู้เท่าทันสื่อ (Center for Media Literacy หรือ CML) เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าถึง การวิเคราะห์ การประเมิน การสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมในเนื้อหาของสื่อ ทั้งยังมีส่วนช่วยให้ประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์และทักษะการผลิตสื่อที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในวัฒนธรรมสื่อแห่งศตวรรษที่ 21

สำหรับองค์กรในประเทศไทยที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรภาคสังคม เช่น มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย มูลนิธิกระจกเงา ขบวนการดาสิบแปด และสถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (มายา) องค์กรทางการศึกษา เช่น การเปิดสอนรายวิชาการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสื่อมวลชน ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น หน่วยงานภาครัฐเช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุนและร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดี โดยมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ เช่น โครงการรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้การรู้เท่าทันสื่อในประเทศไทย และโครงการพัฒนาองค์ความรู้การสื่อสารเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

กล่าวได้ว่าการรู้เท่าทันสื่อเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในโลกของการสื่อสารที่อัดแน่นไปด้วยข้อมูลข่าวสารทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ คนรู้เท่าทันสื่อเป็นอย่างดีจะควบคุมการใช้สื่อได้มากกว่า เพราะรู้ว่าจะจัดการกับสารต่างๆ ที่ประดังเข้ามาด้วยมุมมองใด ในทางตรงข้ามคนที่มีความรู้เกี่ยวกับสื่ออย่างจำกัดก็จะไม่สามารถรับมือกับสื่อได้อย่างเท่าทัน นอกจากการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อตนเองแล้ว ผู้รู้เท่าทันสื่อยังสามารถใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อเพื่อทำกิจกรรมทางสังคม หรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือเพื่อส่งเสริมสิทธิประชาชนพลเมือง ตลอดจนใช้สื่อเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

1.3 ความหมายและองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ

ความหมายของ “การรู้เท่าทันสื่อ” ได้มีองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานด้านการรู้เท่าทันสื่อ และนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความ นิยามที่หลากหลายและแตกต่างกัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2556, น. 55) กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อ คือ ทักษะ หรือ ความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้ตัว และใช้สื่ออย่างตื่นตัว โดยขยายความการใช้สื่ออย่างรู้ตัว ว่าเป็นความสามารถตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ สามารถโต้ตอบได้อย่างมีสติและรู้ตัว รวมทั้งสามารถตั้งคำถามว่าสื่อผู้สร้างขึ้นได้อย่างไร ส่วนการใช้สื่ออย่างตื่นตัว เป็นการเปลี่ยนจากฝ่ายตั้งรับเป็นฝ่ายรุก โดยการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เข้าถึงสื่อที่หลากหลายและมีคุณภาพ รวมถึงสามารถใช้สื่อให้เกิดประโยชน์โดยได้จำแนกการรู้เท่าทันสื่อออกเป็น การใช้สื่ออย่างรู้ตัว และ การใช้สื่ออย่างตื่นตัว สามารถอธิบายได้ว่า

การใช้สื่ออย่างรู้ตัว หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมดังนี้

- 1) สามารถตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ
- 2) สามารถโต้ตอบสื่อได้อย่างมีสติและรู้ตัว
- 3) สามารถตั้งคำถามว่าสื่อถูกสร้างขึ้นได้อย่างไร เช่น ใครเป็นเจ้าของสื่อ ใครผลิต

และผลิตภายใต้ข้อจำกัดใด ควรเชื่อหรือไม่ หรือมีค่านิยมความเชื่ออะไรที่แฝงมากับสื่อ นั้น พวกที่ผลิตสื่อหวังผลอะไรจากเรา

การใช้สื่ออย่างตื่นตัว หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมดังนี้

- 1) แสวงหาข้อมูลข่าวสาร อย่างหลากหลายและมีคุณภาพ
- 2) ใช้สื่อให้เกิดประโยชน์
- 3) มีส่วนร่วมที่พัฒนาสื่อต่างๆ ให้ดีขึ้น เช่น ท้วงติงหรือร้องเรียนเมื่อพบสื่อที่ไม่

เหมาะสม เรียกร้องสิทธิในฐานะเป็นผู้บริโภคสื่อ ฯลฯ

นฤมล รื่นไวย์ (2552, น.39) กล่าวว่า “รู้เท่าทันสื่อ” คือ การเรียนรู้ในการใช้สื่อ เข้าใจสื่อว่ามีบทบาทหน้าที่อย่างไร ตีความเนื้อสารที่สื่อนำเสนออย่างชัดเจนตรงไปตรงมาหรือจากความหมายแอบแฝง เลือกเปิดรับเนื้อหาสื่อที่มีประโยชน์และหลีกเลี่ยงเนื้อหาไม่พึงประสงค์จากสื่อที่นำเสนอได้ โดยจำแนกรู้เท่าทันสื่อออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ การเข้าถึง การวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์ ซึ่งทักษะทั้ง 4 ด้านนี้สามารถใช้ได้กับสื่อทุกประเภท นับตั้งแต่ สื่อสิ่งพิมพ์ การกระจายเสียง จนถึงสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน โดยมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การเข้าถึง เป็นการเลือกใช้สื่อเพื่อการสืบค้นข้อมูลข่าวสารได้อย่างเหมาะสม เมื่อมีความสามารถเข้าถึงสื่อได้แล้ว ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อจะมีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ

2) การวิเคราะห์ เป็นการแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริงและการโฆษณาชวนเชื่อโน้มน้าวใจจากการนำเสนอของสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ผู้ชมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเข้าใจตั้งแต่ตัวแทนผู้ผลิตรายการ หมวดยุทธศาสตร์รายการ เทคโนโลยี ภาษา หรือสื่อที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ได้สูงสุด

3) การประเมิน เป็นการตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อจากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ขั้นตอนของการประเมินเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากในการตัดสินใจ เนื่องจากปัจจัยหลายๆ ประการ เช่น นโยบายของรัฐ ข้อกำหนด กฎหมาย หรือเกณฑ์การประเมินต่างๆ ได้แก่ ความงาม บรรทัดฐานทางการเมือง ค่านิยม อุดมคติ หรือเศรษฐกิจ เป็นต้น

4) การสร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาสื่อในแบบฉบับของตนเองโดยจำเป็นต้องมีทักษะ 3 ข้อ คือ การเข้าถึง วิเคราะห์ และประเมิน ขณะที่ผู้ผลิตหรือผู้สร้างสื่อจำเป็นจะต้องมีทักษะหรือความสามารถทางการสร้างสรรค์เนื้อหาด้วย เช่น การผลิตสื่อที่แสดงออกมาในเชิงสัญลักษณ์ ความเข้าใจอันลึกซึ้งเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมและจริยธรรมในการผลิตสื่อแบบมีอาชีพ

อุษา บั๊กกินส์ (2555, น. 7) กล่าวว่า “รู้เท่าทันสื่อ” คือ การที่ผู้รับสื่อเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร วิเคราะห์และโต้ตอบสื่ออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งได้จำแนกรู้เท่าทันสื่อออกเป็น 4 องค์ประกอบ โดยมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การเข้าถึง คือ การได้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย สามารถรับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อประเภทต่างๆ ได้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งประกอบด้วย

(1) อ่านเนื้อหาจากสื่อและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้

(2) จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารจาก

สื่อ

(3) ไม่ปักใจเชื่อเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับทันที ควรหาที่มาของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย

(4) เลือกใช้สื่อเพื่อการสืบค้นข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

2) การวิเคราะห์ คือ การตีความและแยกแยะองค์ประกอบในการนำเสนอของสื่อซึ่งประกอบด้วย

(1) ตีความเนื้อหาสื่อตามองค์ประกอบและแบบฟอร์มของสื่อแต่ละประเภทว่าสิ่งที่ื่อนำเสนอนั้นส่งผลกระทบต่ออะไรบ้างต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ

(2) ใช้กลวิธีในการวิเคราะห์ต่างๆ ได้แก่ การเปรียบเทียบ การหาความแตกต่าง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเหตุและผล การลำดับความสำคัญ ฯลฯ ในการตีความและคาดการณ์ผลที่จะเกิดในการสื่อสาร

3) การประเมิน คือ การพิจารณาตัดสินคุณค่าของสื่อโดยใช้ดุลพินิจอย่างมีหลักการ มีเหตุผล ซึ่งประกอบด้วย

(1) ประเมินคุณภาพของเนื้อหาว่าสื่อใดมีคุณภาพ สื่อใดนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีคุณค่าหรือมีประโยชน์เพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อ จดจำ และนำไปใช้ประโยชน์

(2) เสนอความเห็นในแง่มุมที่หลากหลายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อ ความรับผิดชอบของสื่อที่มีต่อประชาชนและต่อสังคม คุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพของสื่อ

4) การสร้างสรรค์ คือ การเรียนรู้และพัฒนาสร้างสื่อในแบบฉบับของตนเอง ประกอบด้วย

(1) ใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดตามหลักของภาษาศาสตร์

(2) ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสร้างสื่อในแบบฉบับของตนเอง

พรทิพย์ เย็นจะบก (2552, น. 7) กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อ คือ การอ่านสื่อให้ออก เพื่อพัฒนาทักษะในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การตีความเนื้อหาของสื่อ การประเมินและเข้าใจผลกระทบของสื่อรวมถึงความสามารถใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งได้จำแนกการรู้เท่าทันสื่อออกเป็น 4 องค์ประกอบ โดยมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การเข้าถึง หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย สามารถรับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อประเภทต่างๆ ได้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งประกอบด้วย

(1) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย

(2) แสวงหาข่าวสารได้จากสื่อหลายประเภทและไม่ถูกจำกัดอยู่กับสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป

(3) จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร

(4) ไม่ปักใจเชื่อเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับทันที ควรหาที่มาของข้อมูล

2) การวิเคราะห์ หมายถึง การตีความเนื้อหาสื่อตามองค์ประกอบและแบบฟอร์มของสื่อแต่ละประเภท ซึ่งประกอบด้วย

(1) ตีความเนื้อหาสื่อตามองค์ประกอบและรูปแบบที่สื่อแต่ละประเภทนำเสนอ

(2) เปรียบเทียบหาความแตกต่าง ข้อเท็จจริงจากสิ่งที่สื่อนำเสนอ

(3) บอกข้อดี ข้อเสียที่มีต่อตนเองและส่วนรวมจากการนำเสนอของสื่อ

(4) วิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อ การนำเสนอของสื่อที่มีต่อตนเองและส่วนรวม

3) การประเมิน หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของสื่อโดยใช้ดุลพินิจอย่างมีหลักการมีเหตุผล ซึ่งประกอบด้วย

(1) สิ่งที่สื่อแนะนำเสนอ มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

(2) สื่อแนะนำเสนอ มีคุณภาพหรือไม่เมื่อเปรียบกับสื่อประเภทเดียวกัน

(3) ชื่นชอบและเกิดความพึงพอใจจากประเภทรายการและรูปแบบที่

หลากหลายจาก สิ่งที่สื่อแนะนำเสนอ

4) การสร้างสรรค์ หมายถึง การเรียนรู้และพัฒนาสร้างสื่อในแบบฉบับของตนเอง ประกอบด้วย

(1) สร้างสื่อในแบบฉบับของตนเอง โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่มีอย่าง

หลากหลาย

(2) โต้ตอบกับสื่อต่าง ๆ โดยการใชภาษาเขียนและภาษาพูดอย่างถูกต้องและ

เหมาะสม

นอกจากนั้น นักวิชาการในต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่า “การรู้เท่าทันสื่อ” ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Silverblatt & Eliceiri (1997, p. 48) ได้นิยามการรู้เท่าทันสื่อว่า เป็นทักษะการคิดแบบวิพากษ์ที่ทำให้ผู้รับสื่อ สามารถแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับผ่านสื่อมวลชน และช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะการวินิจฉัย เนื้อหาของสื่อได้อย่างเป็นอิสระ

พอตเตอร์ (Potter, 2014, p. 20) ผู้เขียนหนังสือ Media Literacy นิยามการรู้เท่าทันสื่อว่า เป็นมุมมองของบุคคลที่ก่อร่างขึ้นจาก 3 ส่วน ได้แก่ โครงสร้างความรู้ การใช้เครื่องมือ และความตั้งใจในการเปิดรับสื่อและแปลความหมายสารในสื่อที่บุคคลเปิดรับ โดยบุคคลผู้รู้เท่าทันสื่อ

จะใช้โครงสร้างความรู้ของตัวเองในการตีความสาร ซึ่งเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรู้ของผู้รู้เท่าทันสื่อคือทักษะ 7 ประการ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ (analysis) การประเมิน (evaluation) การจำแนกกลุ่ม (grouping) การใช้เหตุผลแบบอุปนัย (induction) การใช้เหตุผลแบบนิรนัย (deduction) การสังเคราะห์ (synthesis) และการสรุปสาระสำคัญ (abstracting)

ออฟคอม (Ofcom) หน่วยงานที่สนับสนุนการเรียนรู้เท่าทันสื่อในประเทศอังกฤษ ได้ให้นิยามการเรียนรู้เท่าทันสื่อว่าหมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง (access) เข้าใจ (understand) และสร้างสรรค์การสื่อสารในบริบทอันหลากหลาย (create communications in a variety contexts) (Buckingham, 2003: p. 3)

Buckingham (2003, p. 6) ให้นิยามการเรียนรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง การมีทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึง (access) คือ ความสามารถในการแสวงหาเนื้อหาของสื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับสารเอง การเข้าใจ (understand) และการสร้างสรรค์ (create)

สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อและการสร้างสรรค์สื่อ ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ

การเข้าถึงสื่อ หมายถึง การสร้างโอกาสให้คนได้รับสื่อประเภทต่างๆ อย่างเต็มที่ โดยสามารถหาแนวทางในการสืบค้นที่มาของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป

การวิเคราะห์สื่อ หมายถึง การบอกหรืออธิบายข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริง จาก การนำเสนอของสื่อ บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

การประเมินสื่อ หมายถึง การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เปิดรับ ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องเหมาะสมและคุณภาพที่ได้รับจากสื่ออย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

การสร้างสรรค์สื่อ หมายถึง การโต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดอย่างถูกต้องเหมาะสม ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข่าวสารอย่างถูกต้องเหมาะสม สร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับของตนเอง นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยสื่อต่างๆ บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจริยธรรม

ผู้รู้เท่าทันสื่อมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังนี้

1. การเข้าถึงสื่อ ได้แก่

1) สร้างโอกาสให้คนได้รับสื่อประเภทต่างๆ อย่างเต็มที่ โดยสามารถหาแนวทางในการสืบค้นที่มาของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย

2) จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร

3) รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ

4) เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป

2. การวิเคราะห์สื่อ ได้แก่

1) บอกหรืออธิบายข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริง จากการนำเสนอของสื่อ

2) บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ

3) ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

3. การประเมินสื่อ ได้แก่

1) ตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เปิดรับ

2) ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องเหมาะสมและคุณภาพที่ได้รับจากสื่ออย่างมี

คุณธรรม จริยธรรม

4. การสร้างสรรค์สื่อ ได้แก่

1) โต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดอย่างถูกต้องเหมาะสม

2) ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข่าวสารอย่างถูกต้อง

เหมาะสม

3) สร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับของตนเอง

4) นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยสื่อต่างๆ บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมี

จริยธรรม

2. การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

2.1 ประเภทของเครื่องมือประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการตลอดจนเทคโนโลยีมีการขยายตัวอย่างไม่มีขอบเขตทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นการที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขได้นั้น จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนได้รับการพัฒนากระบวนการคิดที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจ

ไต่ตรงและมีสติ รอบคอบ ตลอดจนมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดที่สำคัญๆ คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ จึงต้องมีเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินทักษะดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 แบบทดสอบ (Test) หมายถึง ชุดของข้อสอบหรือคำถาม (Item) ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นออกมา คะแนนหรือข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบจะบอกคุณลักษณะที่วัด แบบทดสอบเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการวัดพฤติกรรมภายในของบุคคล หรือวัดคุณลักษณะแฝงที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถนัด และเชาวน์ปัญญา เป็นต้น โดยทั่วไปนิยมแบ่งประเภทของแบบทดสอบตามลักษณะการตอบเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบทดสอบแบบปรนัย และแบบทดสอบแบบความเรียงหรือแบบอัตนัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2555 : น. 5-7)

1) แบบทดสอบแบบปรนัย หมายถึง ความชัดเจนของข้อสอบใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ความเป็นปรนัยของข้อสอบ ความเป็นปรนัยของการแปลความหมายคะแนนที่ได้จากการวัด ข้อสอบแบบปรนัยแต่ละแบบมีลักษณะดังนี้

(1) ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion) ข้อสอบแบบนี้เขียนประโยคหรือข้อความนำไว้แล้วเว้นว่างข้อความหรือท้ายข้อความสำหรับให้เติมคำเพื่อให้ข้อความสมบูรณ์ การเว้นช่องว่างให้เติมอาจเว้นมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้

(2) ข้อสอบแบบตอบสั้น (Short Answer) ข้อสอบแบบนี้ประกอบด้วยคำถามที่สมบูรณ์ กำหนดให้ผู้ตอบแสดงความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการเขียนตอบ โดยตัวคำตอบมีลักษณะเป็นคำหรือข้อความสั้นๆ

(3) ข้อสอบแบบถูกผิด (True False) เป็นข้อสอบที่ให้พิจารณาข้อความที่เป็นปัญหานั้นว่าถูกหรือผิดตามหลักวิชา โดยผู้ตอบต้องทำเครื่องหมายลงที่ข้อความนั้นๆ ตามที่โจทย์กำหนด เช่น ถูก – ผิด ใช่ – ไม่ใช่ เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย เป็นต้น

(4) ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching) ข้อสอบประกอบไปด้วยคำถาม และคำตอบโดยผู้ตอบจะต้องจับคู่ระหว่างคำถามและคำตอบที่กำหนดให้ตรงกัน หรือสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล

(5) ข้อสอบแบบเลือกตอบ หรือแบบหลายตัวเลือก (Multiple Choices) รูปแบบคำถามที่นิยมมี 3 แบบ ได้แก่

ก. แบบคำถามเดี่ยว (Single Questions) เป็นข้อสอบเลือกตอบที่แต่ละข้อมุ่งถามเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและสมบูรณ์ในตัวเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับข้ออื่น ๆ ซึ่งแต่ละข้อจะเป็นอิสระต่อกัน

ข. แบบตัวเลือกคงที่ (Constant Choices) ข้อสอบประเภทนี้ในแต่ละตอนจะมีตัวเลือกอยู่ชุดหนึ่งที่น่าไปตอบคำถามที่กำหนดให้หลายคำถาม

ค. แบบสถานการณ์ (Situational Test) คำถามประเภทนี้ประกอบด้วยข้อความ รูปภาพ ของจริง หรือเรื่องราวอะไรสักอย่างหนึ่งมาเสนอเร้าใจให้ผู้ตอบเกิดความคิดก่อน จากนั้นจึงตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น

2) แบบทดสอบแบบความเรียง หมายถึง แบบทดสอบที่ต้องการให้ผู้ตอบสร้างคำตอบด้วยตนเองจากปัญหาที่ถามให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น เหมาะสำหรับการวัดความรู้ขั้นสูงกว่าความจำและความเข้าใจ ซึ่งแบ่งได้ 2 รูปแบบดังนี้

(1) แบบทดสอบแบบความเรียงแบบจำกัดคำตอบ โดยจำกัดขอบเขตทั้งเนื้อหาและรูปแบบคำตอบของผู้ตอบ เนื้อหาที่จำกัดจะกำหนดขอบเขตหรือหัวเรื่องเฉพาะให้ตอบ ส่วนข้อจำกัดในรูปแบบคำตอบโดยทั่วไปจะกำหนดไว้ในแต่ละข้อคำถามที่ถาม ข้อสอบความเรียงแบบจำกัดคำตอบเหมาะสมที่จะใช้วัดความสามารถในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล การบรรยายถึงการนำหลักเกณฑ์ต่างๆ ไปใช้ การแสดงข้อโต้แย้งในประเด็นต่างๆ การเขียนอธิบายถึงวิธีการและแนวทางที่จะนำมาใช้ ข้อสอบแบบนี้จะถามแบบจำเพาะเจาะจงและต้องการคำตอบเฉพาะเรื่อง ผู้ตอบต้องจัดเรียงความคิดให้เป็นระเบียบเพื่อให้ตรงประเด็นของคำถาม

(2) แบบทดสอบแบบความเรียงแบบไม่จำกัดคำตอบ ข้อสอบแบบนี้ผู้ตอบจะมีอิสระในการตอบ โดยการเลือกข้อความรู้ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีต่างๆ ที่คิดว่าจะสนับสนุนคำตอบของผู้ตอบโดยการจัดระบบคำตอบและการตัดสินใจที่จะตอบให้ดีที่สุด โดยทั่วไปข้อสอบแบบนี้จะให้ผู้ตอบแสดงความสามารถซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า ข้อสอบแบบนี้มีคุณค่าอย่างยิ่งในการวัดความสามารถด้านความคิด จะถามความรู้ความสามารถต่างๆ โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถวัดสมรรถภาพด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เจตคติ การประเมินค่าได้อย่างกว้างขวาง ปริมาณคำตอบจึงขึ้นอยู่กับคำถามและความรู้ที่สั่งสมว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.1.2 แบบสังเกต เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรม การทำงานของผู้เรียน ส่วนใหญ่ใช้กับการวัดทักษะด้านทักษะพิสัยและด้านเจตพิสัย พฤติกรรมที่แสดงออกด้านเจตพิสัย ได้แก่ การวัดเจตคติ ความพึงพอใจ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

แบบสังเกตมีข้อดี คือ ได้เห็นข้อมูลที่เป็นจริง สามารถสังเกตพฤติกรรมหลายๆ อย่างไปพร้อมกัน เหมาะกับการวัดในชั้นเรียน

แบบสังเกตมีข้อจำกัด คือ สังเกตได้เฉพาะพฤติกรรมปัจจุบัน และเป็นวิธีที่ใช้เวลานานกว่าวิธีอื่น หากเป็นการเก็บข้อมูลนอกสถานที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก

2.1.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการพูดคุยอย่างมีจุดหมาย ข้อมูลอาจเป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือเจตคติ ผู้สัมภาษณ์อาจบันทึกหลังการสัมภาษณ์ก็ได้

แบบสัมภาษณ์ มีข้อดี คือ เป็นวิธีการที่ได้คำตอบเชิงลึกในมุมมองที่กว้างขวางมากกว่าการใช้แบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์ มีข้อจำกัด คือ ใช้เวลานาน หากเป็นการเก็บข้อมูลนอกสถานที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก

2.1.4 แบบสอบถาม เป็นชุดของคำถามที่ใช้สอบถามข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นของผู้ตอบ คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามไม่มีการตัดสินในลักษณะถูกหรือผิด

แบบสอบถาม มีข้อดี คือ เหมาะสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ได้ในคราวเดียวกัน

แบบสอบถาม มีข้อจำกัด คือ แบบสอบถามที่ใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์มักจะไม่ได้รับการตอบกลับมา หรือผู้ตอบแบบสอบถามอาจไม่ใส่ใจให้ข้อมูลโดยตรง

2.1.5 แบบสถานการณ์ เป็นการนำเอาเรื่องราวปัญหาเชิงคุณธรรม จริยธรรม มากระตุ้นให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกต่างๆ ออกมาเพื่อทราบถึงระดับคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตอบ ผลการตอบจะไม่มีคำตอบถูกหรือผิด แต่เป็นการวัดว่าผู้ตอบมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นไปตามมาตรฐานสังคมหรือไม่ มีความรู้สึก คุณธรรม จริยธรรมในระดับใดตามทฤษฎีที่ใช้วัด ความชอบไม่ชอบในเรื่องใด ซึ่งถือว่ามีสิ่งที่ดีหรือถูก เรื่องราวที่นำมาเป็นสถานการณ์เป็นได้ทั้งตอบแบบเสรีที่เป็นอัตนัยหรือแบบเลือกตอบ แบบตอบเสรีจะเป็นการให้โอกาสผู้ตอบได้แสดงความรู้สึกที่แท้จริง หากเป็นแบบวัดเลือกตอบตามตัวเลือกที่กำหนดให้ตัวเลือกเหล่านั้นจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกด้วยทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่เป็นพื้นฐานของการวัดระดับความรู้สึกของบุคคล

แบบสถานการณ์ มีข้อดี คือ คะแนนจากแบบทดสอบปรนัยไม่มีอคติจากการตรวจให้คะแนน

แบบสถานการณ์ มีข้อจำกัด คือ ผู้ตอบแบบทดสอบอาจคิดอย่างหนึ่งและตอบออกมาอีกอย่างหนึ่งก็ได้ การทดสอบโดยใช้สถานการณ์จำเป็นต้องมีคำอธิบายที่เน้นย้ำว่าไม่มี

คำตอบถูก คำตอบผิด ให้ตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน (สมถวิล วิจิตรวรรณ, 2554: น. 10-12)

2.1.6 แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นเครื่องมือที่สะท้อนงานที่ลงมือปฏิบัติ และเป็นงานที่ตรงตามสภาพจริงได้ เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการประเมินระดับห้องเรียนที่รวบรวมงานต่างๆ ที่ผู้เรียนทำไม่ว่าจะเป็นรายงาน การบันทึกย่อต่างๆ ผลงานต่างๆ ที่สร้างขึ้น แฟ้มสะสมงานอาจบรรจุตัวอย่างชิ้นงานที่ทำในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้เห็นกระบวนการในการทำงานแต่ละขั้นตอนงาน แต่ละชิ้นว่ากว่าจะสำเร็จเป็นชิ้นงานนั้นได้ทำอย่างไร ซึ่งแฟ้มสะสมผลงานจะทำให้ทราบถึงศักยภาพและการพัฒนาหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละชิ้นงาน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบสถานการณ์ เป็นเครื่องมือในการประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยยึดแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานด้านสื่อ ประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ โดยแต่ละด้านจะเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์สมมติและเรื่องทั่วไปที่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน มีภาพประกอบเพื่อช่วยสื่อความหมายของข้อความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบสถานการณ์

2.2.1 ลักษณะของแบบทดสอบสถานการณ์

นักวิชาการกล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบสถานการณ์ ดังต่อไปนี้
ชวาล แพรัตกุล, (2526, น. 369-370) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบสถานการณ์ ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ของจริงที่เราตัดย่อแต่บางตอนมาใช้ถาม ถ้าเป็นเรื่องที่ได้สมมติต้องมีใจความกล่าวไว้ ไม่โดยตรงก็โดยปริยาย ครอบคลุมปัญหาทุกข้อที่ถาม
- 2) เนื้อเรื่องที่ใช้ในการถามจะต้องไม่ลำเอียงต่อเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น ไม่ควรถามรายละเอียดเรื่องการถูกล่วงละเมิดกับเด็กภาคกลาง และทำไปะกับเด็กภาคเหนือ เป็นต้น
- 3) ตัวคำถามจะวัดตั้งแต่ระดับความเข้าใจไปจนถึงขั้นประเมินค่าหรือความคิดเห็นที่มีต่อวิชานั้น โดยไม่นิยมวัดความจำและรายละเอียดมากนัก คุณภาพของข้อคำถามจะสามารถบอกถึงระดับความรู้และความสามารถของผู้ออกข้อสอบได้เป็นอย่างดี
- 4) ในการเลือกสถานการณ์เพื่อนำมาตั้งคำถาม จะเลือกเอาแต่เฉพาะเนื้อหาหรือความรู้ที่เป็นตัวแทน และมีความสำคัญมากต่อวิชานั้นๆ มาถาม

5) คำถามทุกข้อ จะถามวกวนอยู่ภายในขอบเขตของสถานการณ์ที่กำหนดให้ จะถามนอกเรื่องไม่ได้เป็นอันขาด แต่อาจถามให้เด็กแปลเลขศัณยที่ไม่ได้บอกไว้โดยตรง การกำหนดให้ตัวเลือกใดเป็นคำตอบถูกต้องจะต้องถือหลักว่า เป็นตัวคำตอบที่สอดคล้องที่สุดกับข้อความในสถานการณ์นั้นๆ เป็นสำคัญ

ยาใจ โรจนวงศ์ชัย (2539, น. 76) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบสถานการณ์ดังต่อไปนี้

1. อย่าถามตรงๆ จากสถานการณ์
2. อย่าถามนอกเหนือสถานการณ์ที่กำหนดให้
3. สถานการณ์ที่ยกมาต้องเป็นสถานการณ์ที่เป็นกลาง คือ อ่านแล้วถ้าเข้าใจสถานการณ์นั้นจะตอบคำถามได้
4. ข้อความที่ยกมาเป็นสถานการณ์ควรเป็นข้อความที่มีเลขศัณย หรือมีแง่มุมในการสร้างคำถาม
5. ถ้าตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งมีใจความหรือข้อความอยู่ในสถานการณ์ ควรพยายามแต่งตัวเลือกอื่นๆ ให้มีน้ำหนักพอๆ กัน

สมนึก กัททิษฐี (2544, น.125-127) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบสถานการณ์ ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น อาจจะใช้ข้อความ คำพูด คำสนทนา บทประพันธ์ หรือรูปภาพ เป็นตารางตัวเลข สถิติหรือกราฟเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ที่รัดกุม ไม่ยืดเยื้อเกินจำเป็น เพื่อนำไปเป็นหลักในการตอบคำถามต่อไป
2. การถามคำถามควรถามในแง่ผู้ต้องคิดและพิจารณา ไม่ควรถามตรงตามสถานการณ์ที่กำหนดหรือถามนอกสถานการณ์จนเป็นเรื่องทั่วไป ซึ่งสามารถตอบได้โดยไม่ต้องใช้สถานการณ์ที่ให้มา
3. แบบทดสอบสถานการณ์นิยมถามในแง่การแปลความหมาย ถามวัตถุประสงค์ของสถานการณ์ ข้อคิดที่ได้ ให้หาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รวมทั้งการตั้งชื่อข้อความหรือภาพที่กำหนดให้ นอกจากนี้การเขียนตัวเลือกของข้อสอบประเภทนี้ควรใช้คำถามที่ข้อความพาดพิงถึงพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ตัวเลือกที่มีคำตอบตรงกับข้อความ แต่ถ้าจำเป็นหรือหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ควรให้มีตัวเลือกหลายๆ ตัวที่ใช้คำในข้อความเพื่อให้ดูคล้ายๆ กัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะของแบบทดสอบสถานการณ์ คือ แบบทดสอบเลือกตอบซึ่งประกอบด้วยสถานการณ์ที่ให้ข้อมูลในการตอบข้อสอบ อาจเป็นข้อความ รูปภาพ เรื่องราวต่างๆ ที่น่าสนใจ หรือเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีแง่มุมในการสร้างคำถาม การเขียน

สถานการณ์ควรระมัดระวังให้สถานการณ์ชัดเจน รัดกุม ให้ข้อมูลเพียงพอที่จะตอบคำถาม จะเป็นการลดปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้เข้าสอบและประหยัดเวลา

2.2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบสถานการณ์

จากการศึกษาพบว่า ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักในการสร้างแบบทดสอบสถานการณ์ ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังนี้

มลิวัลย์ ศิวคราม (2554, ออนไลน์) กล่าวว่า การเขียนข้อสอบแบบสถานการณ์ ควรใช้ประโยคคำถาม เพราะจะช่วยทำให้มีความชัดเจนเข้าใจได้ง่าย เน้นจุดที่ถามให้ชัด เพื่อให้เกิดความเป็นปรนัยเข้าใจคำถามได้ตรงกัน ถามในสิ่งที่ดีหรือเป็นประโยชน์ ถามให้ใช้ความคิด คำถามควรกะทัดรัด ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย ยืดยาว วกวน คำถามควรใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระดับผู้สอบ หลีกเลี่ยงคำถามปฏิเสธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ และควรใช้คำถามที่ยั่วหรือชวนให้คิด

ณัฏฐ์ฐันฐุ เฉลิมสุข (2550, น. 27) กล่าวว่า หลักการสร้างแบบทดสอบสถานการณ์ มีแนวปฏิบัติดังนี้

- 1) กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรม คุณลักษณะที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน
- 2) เลือกข้อความหรือสถานการณ์ที่มีความยากพอเหมาะกับระดับชั้นของผู้เรียน สถานการณ์ที่ใช้ถามจะต้องไม่ลำเอียงต่อเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
- 3) พยายามเขียนคำถามเพื่อถามตามสถานการณ์นั้น ตามพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด ซึ่งการเขียนสถานการณ์และเขียนข้อความมีข้อควรคำนึง ดังนี้
 - (1) สถานการณ์ที่สร้างขึ้น ควรจะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้จริงๆ กับบุคคลหรือ กลุ่มตัวอย่างนั้น
 - (2) ความเข้มหรือความรุนแรงของสถานการณ์ควรอยู่ในระดับกลางๆ ไม่สร้างความเครียดให้เกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน หรือผู้ตอบมากเกินไป
 - (3) ข้อมูลหรือสาระสำคัญที่กำหนดให้จะต้องเพียงพอ การตัดสินใจในทิศทางหรือจุดประสงค์ในการวัดการตัดสินใจ

การเขียนคำถาม

- 1) ไม่ควรถามตรงๆ แต่ควรถามให้เกี่ยวพันอ้างอิงเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่กำหนดไว้ และไม่ควรถามนอกเรื่องที่ไม่ได้ใช้ข้อความในสถานการณ์นั้นมาช่วยตอบ หรือไม่ควรถามในกรณีที่ไม่ได้มีสถานการณ์นั้นแล้วก็สามารถตอบคำถามนั้นได้
- 2) ในการเลือกสถานการณ์เพื่อนำมาตั้งคำถาม ควรเลือกเฉพาะเนื้อหาหรือความรู้ที่เป็น ตัวแทนที่มีความสำคัญต่อวิชานั้นมาถาม ไม่ควรนำเรื่องปลีกย่อยหรือรายละเอียด

ปลีกย่อยของ รายวิชาที่ตั้งเป็นสถานการณ์ และไม่ควรถามด้วยการหลอกล่อให้ผู้ตอบตกลงด้วยเรื่องไร้สาระ

3) คำถามที่ใช้มีลักษณะเป็นคำถามที่ถามให้นักเรียนประเมินสถานการณ์ การประเมิน หมายถึง การ พิจารณาตัดสินใจว่า ควร-ไม่ควร ดี-ไม่ดี เหมาะสม-ไม่เหมาะสม ใช้ได้-ใช้ไม่ได้ ถูกต้อง-ไม่ถูกต้อง และรวมถึงกรณีที่ไม่อาจตัดสินใจได้

2.2.3 การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบสถานการณ์

การนำเครื่องมือไปใช้ในการวัดผลจำเป็นอย่างยิ่งที่เครื่องมือเหล่านั้นจะต้องได้รับการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริงเสียก่อน โดยการตรวจสอบคุณภาพนั้นจะต้องตรวจสอบในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ (รัชนิกุล วิทยุภาณุวัฒน์, 2554, น. 38-47)

1) คุณภาพของข้อสอบรายข้อ คือ การหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) การหาค่าความยาก หมายถึง สัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ของผู้สอบที่ตอบแต่ละข้อคำถามถูก สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าความยากคือ “p”

ค่าความยากมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่า 0 แสดงว่าไม่มีผู้ใดตอบข้อนั้นถูกเลย หมายความว่า ข้อนั้นยากที่สุด ถ้ามีค่า 1 แสดงว่าผู้สอบทำข้อนั้นถูกหมดทุกคน หมายความว่าข้อนั้นง่ายที่สุด เพราะฉะนั้นข้อคำถามใดที่มีผู้ตอบถูกน้อย แสดงว่าข้อคำถามนั้นยาก และถ้าข้อคำถามใดมีผู้ตอบถูกมาก แสดงว่าข้อคำถามนั้นง่าย การพิจารณาค่าความยากที่เหมาะสมกำหนดว่าควรมีค่าระหว่าง .20 – .80

การแปลความหมายค่าความยากมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (บุญเชิด วิทยุอนันตพงษ์, 2545, น. 76)

ค่าความยาก	ความหมาย
.81 – 1.00	ข้อสอบง่ายมาก
.61 – .80	ข้อสอบง่าย
.51 – .60	ข้อสอบค่อนข้างง่าย
.50	ข้อสอบยากง่ายพอเหมาะ
.40 – .49	ข้อสอบค่อนข้างยาก
.20 – .39	ข้อสอบยาก
.00 – .19	ข้อสอบยากมาก

(2) การหาค่าอำนาจจำแนก หมายถึง ความสามารถของข้อสอบที่จะจำแนกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น จำแนกคนเก่งกับคนไม่เก่งออกจากกัน จำแนก

คนที่มีความถนัดต่างกันออกจากกัน โดยยึดหลักการว่าคนเก่งจะต้องทำข้อสอบข้อนั้นถูก คนไม่เก่งต้องทำผิด สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าอำนาจจำแนกคือ “r” กับ

ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ -1.0 ถึง +1.0 ถ้าข้อสอบข้อใดมีค่าอำนาจจำแนกเป็น 0 หมายความว่า คนเก่งกับคนไม่เก่งตอบถูกเท่ากัน ข้อนั้นไม่มีอำนาจจำแนก กล่าวคือ ข้อสอบข้อนั้นไม่สามารถแยกคนเก่งกับคนไม่เก่งออกจากกันได้ ถ้าค่าอำนาจตัดสิน หมายความว่า คนไม่เก่งทำถูกมากกว่าคนเก่ง กล่าวคือ คนเก่งจะทำข้อนั้นผิด ส่วนคนไม่เก่งจะทำข้อนั้นถูก ถ้าค่าอำนาจจำแนกเป็นบวก หมายความว่าคนเก่งทำถูกมากกว่าคนไม่เก่งและยังมีค่าตัวเลขมาก ก็ยิ่งแยกคนเก่งออกจากคนไม่เก่งได้มากเท่านั้นสำหรับค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

การแปลความหมายค่าอำนาจจำแนกมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2545, น. 81)

ค่าอำนาจจำแนก	ความหมาย
1.00	จำแนกดีเลิศ
.80 – .99	จำแนกดีมาก
.60 – .79	จำแนกดี
.40 – .59	จำแนกได้ปานกลาง
.20 – .39	จำแนกได้บ้าง
.00 – .19	จำแนกไม่ค่อยได้

2) คุณภาพของข้อสอบทั้งฉบับ คือ การหาค่าความตรงและความเที่ยง

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การตรวจสอบความตรง หมายถึง ความสามารถในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด การตรวจสอบความตรงสามารถตรวจสอบได้หลายวิธี ดังนี้

(1) ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เป็นการพิจารณาว่าข้อความเป็นตัวแทนของเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่เพียงใด หรือเป็นการพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อ ถูกลงตามเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการให้วัดหรือไม่ โดยอาศัยทักษะและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา พิจารณาจากความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงการเรียนรู้ (Index of Item-Objective Congruence:IOC) ค่า IOC มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า .50 แสดงความข้อคำถามวัดจุดประสงค์การเรียนรู้

(2) ความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ เป็นความสามารถในการวัดลักษณะที่สนใจ ได้สอดคล้องกับเกณฑ์ภายนอก โดยแยกได้เป็น 2 ชนิด คือ

- ความตรงตามสภาพ (concurrent validity) เป็นความสามารถในการวัดลักษณะที่สนใจได้ตรงตามสมรรถนะของสิ่งนั้นในสภาพปัจจุบัน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่วัดได้จากเครื่องมือ กับคะแนนที่วัดได้จากเครื่องมือมาตรฐานอื่นที่สามารถวัดสิ่งนั้นได้ในสภาพปัจจุบัน

- ความตรงเชิงทำนาย (predictive validity) เป็นความสามารถในการวัดลักษณะที่สนใจได้ตรงตามสมรรถนะของสิ่งนั้นที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่วัดได้จากเครื่องมือกับคะแนนที่วัดได้จากเครื่องมือมาตรฐานอื่น ซึ่งสามารถวัดสิ่งนั้นได้ในเวลาต่อมาหรือในอนาคต

(3) ความตรงเชิงทฤษฎีหรือโครงสร้าง (construct validity) เป็นความสามารถในการวัดได้ตรงตามลักษณะที่มุ่งวัด โดยผลการวัดมีความสอดคล้องกับ โครงสร้างหรือความหมายทางทฤษฎีของลักษณะที่มุ่งวัดนั้น

วิธีการตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีหรือโครงสร้าง คือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการวัดที่ได้จากเครื่องมือกับ โครงสร้างและคำทำนายทางทฤษฎีของลักษณะที่มุ่งวัด วิธีการที่สามารถใช้ตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีหรือโครงสร้างมีหลายวิธี (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ , 2543, น. 116) ดังนี้

วิธีที่ 1 หากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรมหรือหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อยต้องมี 3 คน ใช้วิธีการเดียวกับการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา

วิธีที่ 2 หากค่าดัชนีความเหมาะสมการร่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ลักษณะของคะแนนที่ไล่ลำดับตั้งแต่ 5 ซึ่งหมายถึงมีความตรงเชิงโครงสร้างมากที่สุดไปจนถึง 1 คือ ข้อความที่มีค่าความตรงเชิงโครงสร้างน้อยที่สุด นำค่าคะแนนหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อที่ใช้ได้ คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 กับที่ไม่ได้เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็อยู่ในดุลยพินิจว่าจะตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไข

วิธีที่ 3 ตรวจสอบคะแนนรายข้อสอบทั้งฉบับ โดยใช้สถิติ r_{xy} หากคำถามใดมีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงแสดงว่าข้อคำถามดังกล่าวมีความตรงเชิงโครงสร้างสูง

วิธีที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเครื่องมือที่สร้างขึ้นระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการศึกษากับผลการวัดจากกลุ่มที่ไม่มีคุณลักษณะตรงตามที่ศึกษา โดยใช้สถิติ t -test แบบ Independent โดยค่าที่ใช้ได้ คือ ค่า t -test ตามระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ซึ่งไม่ควรมากกว่า .05

วิธีที่ 5 หาความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องมือที่สร้างขึ้นกับแบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้เป็นเกณฑ์ โดยต้องเป็นแบบทดสอบที่รับกับคุณลักษณะหรือมีลักษณะโครงสร้างสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

วิธีที่ 6 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factors Analysis) เป็นวิธีที่จะทำได้ ข้อสอบที่ตรวจตามโครงสร้างจริง ๆ และเป็นวิธีที่น่าเชื่อถือ แต่จะยุ่งยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากต้องใช้กลุ่ม Try Out เป็นจำนวนมากในการวิเคราะห์และต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์

การตรวจสอบความเที่ยง หมายถึง ความคงเส้นคงวาของผลการวัด ไม่ว่าจะทำการวัดเมื่อใดก็ตาม สามารถตรวจสอบได้หลายวิธี ถ้าเป็นแบบทดสอบจะใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) และวิธีที่นิยมใช้มี 2 สูตร คือ KR-20 หรือ KR-21 วิธีนี้นิยมใช้กับแบบทดสอบที่มีการให้คะแนนแบบ 0 กับ 1 คือ ตอบถูกให้ 1 ตอบผิดให้ 0 ในการตัดสินความเที่ยงของเครื่องมือวัดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ เช่น (1) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สอบเพื่อหาความเที่ยง ถ้าขนาดกลุ่มตัวอย่างใหญ่ขึ้นค่าความเที่ยงต้องมีค่ามากขึ้น (2) วัตถุประสงค์ของการใช้เครื่องมือวัด ถ้าเป็นข้อสอบที่ครูสร้างเพื่อใช้ในห้องเรียน ค่าความเที่ยง .50 อาจจะได้ว่ามี ความเที่ยงสูง แต่ถ้าเป็นเครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐานและไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนที่ ผิดปกติแล้วในทางทฤษฎีต้องการค่าความเที่ยง .70 ขึ้นไปจึงถือว่ามีความเที่ยงสูง (บุญเจิด ภิญญู อนันตพงษ์, 2545, น. 117)

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะต้องใช้แบบวัดที่มีคุณภาพสำหรับ เก็บข้อมูลนั้น แบบวัดนั้นต้องสร้างตามขั้นตอนของการสร้างแบบวัด คือ ขั้นวางแผน ขั้นเตรียม ขั้นสร้างแบบวัด ขั้นประเมินหรือตรวจสอบคุณภาพ ขั้นจัดพิมพ์ และจัดทำคู่มือการใช้ และแบบวัดนั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านต่างๆ ดังนี้ การหาคุณภาพรายข้อ คือ ความยากและอำนาจจำแนก การหาคุณภาพทั้งฉบับ คือ ความตรงและความเที่ยง โดยหาความตรงเชิงเนื้อหาในการตรวจสอบคุณภาพจะทำให้ได้แบบวัดที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรกรณ์ ประจันบาน และ อนุชา กอนพวง (2558, น. 113) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 39 โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง

แบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบวัดทักษะแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า มีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .80 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .32 ถึง .76 ความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการเข้าถึง องค์ประกอบที่ 2 ทักษะการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการมีส่วนร่วม มีความตรงเชิงโครงสร้างทุกข้อ องค์ประกอบที่ 3 ทักษะการประเมินสื่อ มีความตรงเชิงโครงสร้าง จำนวน 8 ข้อ องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสร้างสรรค มีความตรงเชิงโครงสร้าง จำนวน 9 ข้อ ค่าความเที่ยง มีค่า .87 และชุดที่ 2 ข้อสอบสถานการณ์ จำนวน 25 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .80 – 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง .21 ถึง .83 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .28 ถึง .73 ความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการเข้าถึง และ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะการวิเคราะห์ มีความตรงเชิงโครงสร้างองค์ประกอบละ 9 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 ทักษะการประเมินสื่อ และองค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสร้างสรรค มีความตรงเชิงโครงสร้างองค์ประกอบละ 8 ข้อ องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการมีส่วนร่วม มีความตรงเชิงโครงสร้างทุกข้อ ค่าความเที่ยง มีค่า .91

น้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์ (2556, น. 182-193) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น : การประยุกต์ใช้แนวคิดการเข้าถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัดของแบบสอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบวัดทักษะแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดมาตรฐานประมาณค่า (rating scale) และแบบวัดมาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรม โดยมีโครงสร้าง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (10 ข้อ) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (13 ข้อ) และทักษะชีวิตและการทำงาน (19 ข้อ) รวมทั้งสิ้นจำนวน 42 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับสูง, ก่อนข้างสูง, ก่อนข้างต่ำและต่ำ โดยแต่ละระดับมีจำนวน 24.46%, 26.36%, 24.18% และ 25.00% ตามลำดับ

เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2540, น. 108-109) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ทำการวัดการรู้เท่าทันสื่อโดยกำหนดกรอบแนวการวัดเป็น 4 ระดับ คือ ความตระหนัก ความเข้าใจ การวิเคราะห์ตีความ และการประเมินตัดสินใจ โดยทำการวัดใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ แนวคิดเกี่ยวกับสาร และแนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสื่อ มาสร้างเครื่องมือวัดระดับการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบและการรับสื่อของผู้ตอบ จำนวน 22 ข้อ ส่วนที่ 2 สื่อมวลชนคืออะไร จำนวน 19 ข้อ ส่วนที่ 3 มีอะไรในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ 15 ข้อ และส่วนที่ 4 เมื่อมาเช่าเล็กกับอำพล

ไททานิก (อีกครั้ง) มีสัทน:พระอภัยมณี ผีเสื้อสมุทร จำนวน 26 ข้อ โดยส่วนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ(check list) ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก

เกศราพร บำรุงชาติ (2550, น. 60) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และระดับการตระหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน ทำการวัดการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ โดยมีรูปแบบของแบบทดสอบวัดการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ตอนที่ 1 คือ แบบสำรวจพฤติกรรมกรรมการรับชมโทรทัศน์ที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และตอนที่ 2 คือ แบบทดสอบวัดการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์จำนวน 56 ข้อ ประกอบด้วย เนื้อหาสื่อโฆษณาสินค้าซึ่งได้มาจากการดึงข้อมูล (Download) สิ่งโฆษณาสินค้าทางโทรทัศน์ทางอินเทอร์เน็ต(Internet)จากเว็บไซต์ แล้วจับภาพสิ่งโฆษณาสินค้าที่มีลักษณะภาพเคลื่อนไหวให้เป็นภาพนิ่ง และถอดเนื้อความของบทโฆษณาเพื่อเป็นตัวแทนของสิ่งโฆษณาสินค้าสำหรับนักเรียนระดับถึงประสบการณ์รับชมสิ่งโฆษณาสินค้านั้นและใช้ประกอบการพิจารณาข้อความที่มีลักษณะเป็นปรนัย 4 ตัวเลือกและมีระบบการให้คะแนน 2 ค่า คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าไม่ตอบหรือตอบผิดให้ 0 คะแนน ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบวัดการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามวัดการตระหนักรู้ตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิมเท่ากับ .78 , .83 และ .86

อนงค์นาฏ รัศมิเวียงชัย (2555, น. 22) ได้วิจัยเรื่อง “การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อ การรู้เท่าทันสื่อและปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักเรียน จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) และใช้สถิติเชิงพรรณนา (deceptive statistic) ผลพบว่า เพศชายมีระดับการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง ขณะที่เพศหญิงมีระดับการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับมากที่สุด รองลงมาคือสื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ โดยในส่วนสื่ออินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสื่อที่มีเนื้อหาเป็นภัยและอันตราย รวมทั้งขาดความน่าเชื่อถือ ขณะที่ สื่อวิทยุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าเป็นสื่อที่ทำงานเพื่อหวังผลกำไรจากโฆษณาเป็นหลัก ส่วนสื่อหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่า บทความในหน้าหนังสือพิมพ์เป็นเนื้อหาที่ผลิตขึ้นจากความคิดเห็นของผู้เขียนส่วนใหญ่ ส่วนสื่อโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างทราบว่าเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าสื่ออื่น ๆ เนื่องจากมีทั้งภาพและเสียง

กวิศรา ทองดี (2557, น. 109 -112) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระดับการรู้เท่าทันสื่อ โดยใช้ชุดฝึกอบรมแบบผสมผสานความจริงเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โฆษณาสำหรับเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาาระดับการรู้เท่าทันสื่อและสำรวจความต้องการชุดฝึกแบบผสมผสานความจริง เพื่อหาคุณภาพของสื่อชุดฝึกอบรมแบบผสมผสานความจริง เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อชุดฝึกอบรมแบบผสมผสานความจริง ผลจากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนและระดับการรู้เท่าทันสื่อส่วนใหญ่มีระดับการรู้เท่าทันสื่อในระดับที่ 1 รองลงมาคือ การรู้เท่าทันสื่อในระดับที่ 2 และมีความต้องการเรียนรู้จากสื่อชุดฝึกอบรมแบบผสมผสานความจริงในระดับมาก สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด สรุปได้ว่าการพัฒนาระดับการรู้เท่าทันสื่อ โดยใช้ชุดฝึกอบรมแบบผสมผสานความจริง เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โฆษณา สำหรับเด็กและเยาวชนมีคุณภาพดีมาก สามารถนำไปใช้ได้จริง

ขจรจิต บุณนาค (2555, น. 3 - 11) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของวัยรุ่นตอนต้นต่อการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ระดับการรู้เท่าทันสื่อของวัยรุ่นตอนต้น และความคิดเห็นของวัยรุ่นตอนต้นต่อการรู้เท่าทันสื่อ จำแนกตามลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 400 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบค่าที กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากร คือ เพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรู้เท่าทันสื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการอยู่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อการรู้เท่าทันสื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย LSD ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการอยู่อาศัยกับพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการรู้เท่าทันสื่อสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการอยู่อาศัยกับญาติและกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการอยู่อาศัยแบบอื่นๆ เช่น อยู่กับคนรู้จัก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการรู้เท่าทันสื่อสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการอยู่อาศัยคนเดียวและอยู่กับญาติ

กฤษณ์ แซนทวี (2553, น. 63) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับและระดับการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ด้วยแบบสอบถาม แบบวัดระดับการรู้เท่าทันสื่อ และมาตรวัดประมาณค่า (Likert Scale) และกำหนดระดับการรู้เท่าทันสื่อออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 ความตระหนัก ระดับที่ 2 ความเข้าใจ ระดับที่ 3 การวิเคราะห์ และระดับที่ 4 การประเมิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการ

รู้เท่าทันสื่อในระดับที่ 2 เท่านั้น คือ การรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่สื่อนำเสนอ แต่ยังไม่สามารถวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์ของการทำงานของสื่อที่แท้จริงได้ ตลอดจนยังไม่สามารถประเมินคุณค่าของสื่อได้อย่างรอบด้าน คือ สามารถประเมินสื่อในเชิงบวกได้เพียงด้านเดียวและไม่เห็นถึงผลกระทบของสื่อในเชิงลบ

ฮ็อบบ (Hobbs, R., 2007, p.101) ได้วิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นจากหลักสูตร การรู้เท่าทันสื่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรในการพัฒนาทักษะทางวิชาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 (เกรด 11) ในประเทศอังกฤษ โดยเปรียบเทียบคะแนน ก่อน-หลัง (pretest - posttest) นักเรียน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อกับกลุ่มที่ไม่เรียนหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งใช้แบบวัดที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ของ Quin and McMahon (1995) ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิดและแบบเลือกตอบ โดยวัด 8 ตัวแปร คือ การระบุแนวคิดหลักของเรื่อง การระบุรายละเอียดของเรื่อง การเขียนถ่ายทอดเนื้อหาที่ได้อ่าน ดู หรือฟัง การวิเคราะห์เทคนิคการสร้างสื่อ การวิเคราะห์จุดเด่นของเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาที่ขาดหายไป การวิเคราะห์ความเหมือนความแตกต่างของเนื้อหา และการระบุวัตถุประสงค์ของสื่อที่มีต่อ ผู้รับสื่อ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มที่เรียนหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ มีทักษะเพิ่มขึ้นทุกตัวแปรอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แบ็คกิ้งฮัม (Buckingham, 2003, p.78-79) ได้รวบรวมงานวิจัยของศูนย์การศึกษาเด็กเยาวชนและสถาบันสื่อทางการศึกษา (Ofcom) แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอน ที่ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและวัยรุ่น (The Media Literacy of Children and Young People) จากข้อสันนิษฐานที่เชื่อว่า เด็กและวัยรุ่นในปัจจุบันมีการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อมากกว่าในอดีต และยังมีมากกว่าพ่อแม่ของพวกเขาเอง โดยใช้วิธีการวิจัยภาคสนาม (Field research) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observational research) โดยศึกษาจากพฤติกรรมการใช้สื่อ 4 ประเภท ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ต และ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยผลของการศึกษาเป็นดังนี้

- 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อและเนื้อหาสาร (Access) พบว่า เด็กมีความสามารถในการเข้าถึงทุกสื่อที่มีเนื้อหาสารตรงกับความต้องการ รวมทั้งสามารถหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่ไม่ตรงกับความต้องการได้ โดยเด็กและวัยรุ่นสามารถจะเข้าถึงสื่อโทรทัศน์เพื่อให้ได้ประโยชน์ตรงตามความต้องการ (Functional Literacy) โดยกลุ่มเด็กโตที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นจะสามารถเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองในการเข้าถึงเนื้อหาจากสื่อโทรทัศน์ โดยสามารถรู้ตารางการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ที่มีรายการที่ตนชื่นชอบและตระหนักรู้ถึงกฎเกณฑ์การใช้ทางด้านเทคนิค (Regulatory Mechanism) และระบบการแนะนำ (Systems of guidance) 2) ความสามารถในการทำความเข้าใจกับเนื้อหารายการโทรทัศน์ (Understanding) ซึ่งเป็นความสามารถในการจัดการเพื่อสร้างความเข้าใจกับ

เนื้อหาสาระจากสื่อโทรทัศน์ที่รับเข้ามา โดยผลการศึกษา พบว่า เด็กและวัยรุ่นมีความเข้าใจในภาษาของโทรทัศน์ (Television Language) หรือเข้าใจความหมายต่างๆ จากภาพที่ได้เห็น สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างเรื่องที่แต่งขึ้น สร้างหรือจินตนาการขึ้นจากภาพในโทรทัศน์ เช่น ละครกับความเป็นจริงในสังคม (ข่าว สารคดี) ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการทางความคิดและพัฒนาการทางสังคมที่เติบโตไปตามช่วงวัย 3) ความสามารถในการสร้างเนื้อหาเพื่อสื่อสาร (Create) เป็นความสามารถที่ส่วนใหญ่จะพบในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเรื่องความรู้เท่าทันสื่อในเด็กอาจจะเป็นกลวิธีที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการปิดกั้นหรือการป้องกัน (Blocking or filtering)

สรุปได้ว่า การวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อมีการใช้เครื่องมือ วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบมาตรประมาณค่า แบบสำรวจรายการ แบบสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และแบบทดสอบสถานการณ์ การวัดโดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะวัด ซึ่งพบว่าจุดมุ่งหมายในการวัดแตกต่างกันออกไปตามแนวคิดหรือทฤษฎีที่ใช้เป็นหลักในการอ้างอิงหรือแตกต่างกันออกไปตามนิยามของสิ่งที่ต้องการวัดที่ได้กำหนดขึ้น นั่นคือ ในการพัฒนาแบบทดสอบต้องคำนึงถึงนิยามของสิ่งที่ต้องการวัดองค์ประกอบหรือโครงสร้างของสิ่งที่ต้องการวัด ตามแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานรวมทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะวัด จากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาแบบทดสอบตามขั้นตอนเพื่อให้ได้แบบทดสอบที่เป็นมาตรฐาน คือเป็นแบบทดสอบที่มีความตรง ความยาก อำนาจจำแนก และความเที่ยงตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งในการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบสถานการณ์โดยการจำแนกองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อได้ 4 องค์ประกอบ คือ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 2,662 คน จาก 122 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 400 คน จาก 15 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) ขั้นตอนการดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละครั้งไม่ต่ำกว่า 100 คน (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2554, น. 51) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มที่ 1 ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดรายข้อ ได้แก่ ความยากและอำนาจจำแนก ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

2) กลุ่มที่ 2 ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทั้งฉบับ ได้แก่ ความเที่ยงและความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ค่าที่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

1.2.2 ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1) จัดกลุ่มในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยแบ่งขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- (1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน
- (2) โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 ถึง 500 คน
- (3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 501 ถึง 1,000 คน
- (4) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คน

2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มย่อย โดยเทียบสัดส่วนระหว่าง
ประชากรแต่ละขนาดโรงเรียนกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
			หาความยาก และอำนาจ จำแนก	หาความตรง และความเที่ยง	รวม
ใหญ่	9	918	69	69	138
กลาง	50	1,109	83	83	166
เล็ก	63	635	48	48	96
รวม	122	2,662	200	200	400

3) สุ่มโรงเรียนแต่ละขนาด โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบง่าย (Stratified Simple
Random Sampling) ใช้โรงเรียนแต่ละขนาดเป็นชั้น แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ
ขนาดเล็ก

(1) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีทั้งหมด 9 โรงเรียน สุ่มมา 2 โรงเรียน ได้แก่
โรงเรียนอนุบาลทับสะแก และโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์

(2) โรงเรียนขนาดกลาง มีทั้งหมด 50 โรงเรียน สุ่มมา 5 โรงเรียน ได้แก่
โรงเรียนอนุบาลเมืองฯ (สละชีพ) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ โรงเรียนด่านสิงขร โรงเรียนพัฒนา
ประชานุเคราะห์ และโรงเรียนบ้านคลองวาฬ

(3) โรงเรียนขนาดเล็ก มีทั้งหมด 63 โรงเรียน สุ่มมา 8 โรงเรียน ได้แก่
โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ โรงเรียนไตรภคทัตตานนท์ โรงเรียนอุดมราชภัคดี โรงเรียนบ้านหนองกก
โรงเรียนบ้านบึง โรงเรียนบ้านทุ่งเคล็ด โรงเรียนบ้านห้วยกอ (มิตรภาพที่72) และโรงเรียนบ้านหนองหิน

(4) สุ่มนักเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย กำหนดจำนวนนักเรียนที่ต้องการ
โดยกระจายไปทุกโรงเรียนที่สุ่มโรงเรียนได้ตามจำนวนเท่ากับหรือใกล้เคียงกับที่กำหนด
รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 รายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขนาด	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือ		รวม
		หาความยากและ อำนาจจำแนก	หาความตรงและ ความเที่ยง	
ใหญ่	1. อนุบาลทับสะแก	69	-	69
	2. อนุบาลประจวบคีรีขันธ์	-	69	69
	รวม	69	69	138
กลาง	1. อนุบาลเมืองฯ (สระสีพ)	57	-	57
	2. บ้านห้วยน้ำพุ	26	-	26
	3. ด่านสิงขร	-	16	16
	4. พัฒนาประชานุเคราะห์	-	31	31
	5. บ้านคลองวาฬ	-	36	36
รวม	83	83	166	
เล็ก	1. บ้านห้วยใหญ่	5	-	5
	2. ไตรภคทัตตานนท์	19	-	19
	3. อุดมราชภัคดี	10	-	10
	4. บ้านหนองกก	14	-	14
	5. บ้านบึง	-	17	17
	6. บ้านทุ่งเคล็ด	-	11	11
	7. บ้านห้วยกอ (มิตรภาพที่72)	-	15	15
	8. บ้านหนองหิน	-	5	5
รวม	48	48	96	
รวมทั้งสิ้น	200	200	400	

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ มีดังนี้

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแบบวัดไว้ 2 ข้อ คือ

2.1.1 เพื่อพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานด้านสื่อเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ดังต่อไปนี้ (กสทช, 2556), นฤมล รื่นไวย์ (2552, น. 37-39) อุษา บิ๊กกินส์ (2555, น.7) และพรทิพย์ เข็นจะบก (2552, น. 13-16) สรุปได้ว่าทักษะการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ จึงนำมาเป็นแนวทางในการสร้างและกำหนดแผนผังแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.3 เขียนนิยามและกำหนดตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดนิยามและตัวบ่งชี้การรู้เท่าทันสื่อ รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

2.4 จัดทำแผนผังแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้นิยามและพฤติกรรมบ่งชี้มาเป็นแนวทางกำหนดรูปแบบข้อสอบและจำนวนข้อสอบ โดยให้น้ำหนักองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อเท่ากันทุกด้าน และกำหนดข้อสอบวัดองค์ประกอบแต่ละด้าน ด้านละ 10 ข้อ แผนผังแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ แสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แผนผังแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	นิยาม	ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ (ข้อ)
1. การเข้าถึงสื่อ	การสร้างโอกาสให้ตนได้รับสื่อประเภทต่างๆ อย่างเต็มที่โดยสามารถหาแนวทางในการสืบค้นที่มาของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป	1) สร้างโอกาสให้ตนได้รับสื่อประเภทต่างๆ อย่างเต็มที่โดยสามารถหาแนวทางในการสืบค้นที่มาของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย	2
		2) จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร	2
		3) รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ	3
		4) เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป	3
รวม			10
2. การวิเคราะห์สื่อ	การบอกหรืออธิบายข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริง จากการนำเสนอของสื่อ บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล	1) บอกหรืออธิบายข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริง จากการนำเสนอของสื่อ	4
		2) บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ	4
		3) ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล	2
รวม			10

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ทักษะ การรู้เท่าทันสื่อ	นิยาม	ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ (ข้อ)
3. การประเมิน สื่อ	การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือ ปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ต่างๆ ที่เปิดรับ ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องเหมาะสมและ คุณภาพที่ได้รับจากสื่ออย่างมี คุณธรรม จริยธรรม	1) ตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่เปิดรับ	5
		2) ตัดสินคุณค่า ความถูกต้อง เหมาะสมและคุณภาพที่ได้รับ จากสื่ออย่างมีคุณธรรม จริยธรรม	5
รวม			10
4. การ สร้างสรรค์สื่อ	การโต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาเขียน และภาษาพูดอย่างถูกต้อง เหมาะสม ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ ข่าวสารอย่างถูกต้องเหมาะสม สร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับของ ตนเอง นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ด้วยสื่อต่างๆ บนพื้นฐานของ ความรับผิดชอบและมีจริยธรรม	1) โต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาเขียน และภาษาพูดอย่างถูกต้อง เหมาะสม	3
		2) ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อ เพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข่าวสาร อย่างถูกต้องเหมาะสม	2
		3) สร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับ ของตนเอง	2
		4) นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วย สื่อต่างๆ บนพื้นฐานของความ รับผิดชอบและมีจริยธรรม	3
รวม			10
รวมทั้งหมด			40

2.5 เขียนข้อสอบตามแผนผังแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับร่าง จำนวน 40 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การ
วิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ โดยแต่ละด้านจะเป็นข้อคำถาม

เชิงสถานการณ์สมมติและเรื่องทั่วไปที่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน มีภาพประกอบเพื่อช่วยสื่อความหมายของข้อความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.6 นำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาที่ใช้และปรับแก้ไขข้อความที่ไม่ชัดเจนตามข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบวัดฉบับร่างมาทำการตรวจความตรงเชิงเนื้อหา โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณา (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก) ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.7 นำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อฉบับร่าง ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 จำนวน 200 คน แล้วนำผลการตอบของนักเรียนมาวิเคราะห์คุณภาพ เพื่อหาคุณภาพรายข้อ คือ ความยากและอำนาจจำแนก

2.8 นำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 จำนวน 200 คน แล้วนำผลการตอบของนักเรียนมาวิเคราะห์คุณภาพ เพื่อหาคุณภาพแบบวัดทั้งฉบับ คือ หาความตรงเชิงโครงสร้างโดยการทดสอบค่าที่ระหว่างคะแนนของนักเรียนกลุ่มสูง 100 คน และนักเรียนกลุ่มต่ำ 100 คน และหาความเที่ยงโดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์และริชาร์ดสัน

2.9 จัดพิมพ์แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อฉบับสมบูรณ์ และจัดทำคู่มือการใช้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากวิธีการพัฒนาแบบวัดดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายละเอียดดังภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พร้อมกับแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่พัฒนาขึ้น และแผนผังแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อแจ้งวัน เวลา ในการนำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปทำการสอบวัด ครั้งที่ 1 วันที่ 27 – 29 กันยายน 2560 กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลทับสะแก โรงเรียนอนุบาลเมืองฯ (สละชีพ) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ โรงเรียนไตรภพทัศนศึกษา โรงเรียนอุดมราษฎร์ และ โรงเรียนบ้านหนองกก

3.2.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อแจ้งวัน เวลา ในการนำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปทำการสอบวัด ครั้งที่ 2 วันที่ 9 – 11 ตุลาคม 2560 กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนด่านสิงขร โรงเรียนพัฒนาประชานุเคราะห์ โรงเรียนบ้านคลองวาฬ โรงเรียนบ้านบึง โรงเรียนบ้านทุ่งเคล็ด โรงเรียนบ้านห้วยกอ (มิตรภาพที่ 72) และ โรงเรียนบ้านหนองหิน

3.2.3 เตรียมแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ

3.2.4 ผู้ดำเนินการสอบอธิบายให้นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ รวมทั้งวิธีการทำและวิธีการตอบก่อนที่จะลงมือทำ

3.2.5 นำผลการสอบวัดมาตรวจให้คะแนนก่อนนำไปวิเคราะห์คุณภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่พัฒนาในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบสถานการณ์ จำนวน 40 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ด้านได้แก่ การเข้าถึง การวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์ ด้านละ 10 ข้อ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การหาความตรงเชิงเนื้อหา ของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruency: IOC) ใช้สูตรดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2555, น. 34)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อสอบเป็นรายข้อกำหนดดังนี้

ให้ +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

การแปลความหมายดัชนีความสอดคล้องใช้เกณฑ์ ดังนี้

ถ้า $IOC \geq .50$ แสดงว่า ข้อสอบวัดตรงตามเนื้อหา

$IOC < .50$ แสดงว่า ข้อสอบวัดไม่ตรงตามเนื้อหา

4.2 การหาความยาก ของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
การคำนวณค่าความยากรายข้อใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{H + L}{N_H + N_L}$$

p แทน ความยากของข้อสอบรายข้อ

H แทน จำนวนผู้ตอบข้อสอบถูกในกลุ่มสูง

L แทน จำนวนผู้ตอบข้อสอบถูกในกลุ่มต่ำ

N_H แทน จำนวนผู้ตอบข้อสอบทั้งหมดในกลุ่มสูง

N_L แทน จำนวนผู้ตอบข้อสอบทั้งหมดในกลุ่มต่ำ

ค่าความยากของข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้คือ อยู่ระหว่าง .20 – .80

4.3 การหาอำนาจจำแนก ของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยคำนวณจากผลต่าง
ของผู้ตอบถูกในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้สูตรดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2555, น. 30-31)

$$D = r = \frac{H - L}{N_H \text{ หรือ } N_L}$$

เมื่อ r หรือ D แทน อำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้อ

H แทน จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง

L แทน จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N_H แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในกลุ่มสูง

N_L แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในกลุ่มต่ำ

ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ ข้อสอบที่ใช้ได้มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

4.4 การหาความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการทดสอบที (t - test) ระหว่างผลการสอบ
ของนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกับนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

กรณีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

$$\text{ใช้สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2
 S_p^2 แทนความแปรปรวนร่วม (Pooled variance)

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)

4.5 การหาความเที่ยง ของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยวิธีของคูเคอร์ -
ริชาร์ดสัน การคำนวณความเที่ยงโดยใช้สูตร KR - 20 ดังนี้

$$r = \left(\frac{k}{k - 1} \right) \left(1 - \frac{\sum p(1 - p)}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ r แทน ค่าความเที่ยง

k แทน จำนวนข้อสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ตอบข้อสอบถูก

S_x^2 แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวม

บทที่ 4

ผลการพัฒนาแบบวัด

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการพัฒนาแบบวัดนำเสนอแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อสอบสถานการณ์ แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ ได้แก่

ด้านที่ 1 การเข้าถึงสื่อ	ข้อ 1 – 5 , 7 , 9 , 12 – 14
ด้านที่ 2 การวิเคราะห์สื่อ	ข้อ 6 , 8 , 10 – 11 , 15 – 18 , 19 – 20
ด้านที่ 3 การประเมินสื่อ	ข้อ 21 – 30
ด้านที่ 4 การสร้างสรรค์สื่อ	ข้อ 31 – 40

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความยาก อำนาจจำแนก ความตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยง ดังนี้

1. ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยาม ตัวอย่างที่กำหนดไว้ใน

แผนผังการสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนำผลมา
คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00

2. ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ ดำเนินการโดยนำแบบวัดฉบับร่างซึ่งผ่าน
การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีผลการตรวจสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว
จำนวน 40 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 จำนวน 200 คน ได้ค่าความยากของ
ข้อสอบอยู่ระหว่าง .40 ถึง .69 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอยู่ระหว่าง .24 ถึง .53

2.1 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการเข้าถึงสื่อ นำเสนอดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยาก และอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการเข้าถึงสื่อ

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
1.1 สร้างโอกาสให้ คนได้รับสื่อประเภท ต่างๆ อย่างเต็มที่โดย สามารถหาแนวทาง ในการสืบค้นที่มา ของข้อมูลจากแหล่ง ต่างๆ ที่หลากหลาย	1. หากนักเรียนไปตลาดเพื่อซื้อของกับ ผู้ปกครอง ขณะที่เดินผ่านร้านค้าร้านหนึ่ง ได้ยินข่าว“น้องแก้ว นักเปตองรุ่นจิ๋ววัย 11 ปี จากโรงเรียนประชาสรรค์วิทยา จ.พิษณุโลก โชว์ความแม่นยำราวจับวางในรายการซูเป เท็น (SUPER 10) เพื่อแลกฟูกนอนอันใหม่ ให้ปู่และย่า” หากนักเรียนสนใจกีฬาเปตอง และอยากรู้จักน้องแก้วซึ่งเป็นเด็กต่างจังหวัด เช่นเดียวกับนักเรียนและอยากรู้แนวทางกา ฝึกเปตองของน้องแก้วให้มีความแม่นยำ นักเรียนจะสืบค้นข้อมูลจาก คำค้นใดเพื่อเข้าถึงข่าวนี้เร็วที่สุด ก. SUPER 10 ข. นักเปตองรุ่นจิ๋ว ค. น้องแก้ว นักเปตอง SUPER 10 ง. เทคนิคการฝึกเปตองขั้นเทพ	1.00	.56	.34

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
1.2 จดจำและเข้าใจ ความหมายของ คำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ ใช้ในการสื่อสาร	2. สัญลักษณ์ในภาพมีความหมายว่า อย่างไร ก. รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปี ขึ้นไปดูได้ ข. รายการที่ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ไม่ควรดู ค. รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปี ขึ้นไปดูได้แต่ควรได้รับคำแนะนำ ง. รายการที่ผู้ชมที่มีอายุ 13 ปี ขึ้นไป รับชมได้ ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำ	1.00	.68	.32
1.1 สร้างโอกาสให้ ตนได้รับสื่อประเภท ต่างๆ อย่างเต็มที่โดย สามารถหาแนวทาง ในการสืบค้นที่มา ของข้อมูลจากแหล่ง ต่างๆ ที่หลากหลาย	3. ค้นคว้าอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เห็นสัญลักษณ์ตามข้อ 2 บนหน้าจอ โทรทัศน์และเป็นรายการที่อยากดู ต้นกล้าควรปฏิบัติอย่างไร ก. ชวนเพื่อนให้มานั่งดูด้วยกัน ข. เลื่อนไปดูรายการที่เหมาะสมกับวัย ของตนเอง ค. ดูเฉพาะช่วงที่อยากดูแล้วเลื่อนไปดู รายการอื่น ง. ขออนุญาตผู้ปกครองและชวน ผู้ปกครองร่วมดูด้วย	1.00	.46	.43

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก	
1.2 จดจำและเข้าใจ ความหมายของ คำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ ใช้ในการสื่อสาร	4. หากนักเรียนไปที่ศนศึกษา ณ สถานที่ แห่งหนึ่งซึ่งนักเรียนนำสมาร์ทโฟนที่มี สัญญาณอินเทอร์เน็ตติดตัวไปด้วย และ นักเรียนต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ แห่งนั้นที่มีรายละเอียดมากๆ นักเรียน จะต้องหาสัญลักษณ์ใดในสถานที่แห่ง นั้น ก. ข. ค. ง. 	1.00	.55	.34	
1.3 รับรู้และเข้าใจ เนื้อหาของสื่อ	จากภาพต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 5 	5. ภาพนี้ต้องการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องใด ก. การรู้จักแบ่งเวลาในการใช้สื่อ เทคโนโลยีให้เหมาะสม ข. การป้องกันการเกิดอาการนิ้วล็อค หรือเอ็นงอ ค. การรู้จักกาลเทศะในการพบปะกัน ง. การรู้จักมารยาททางสังคม	1.00	.65	.32

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
1.3 รับรู้และเข้าใจ เนื้อหาของสื่อ	จากภาพข่าวต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 7			
	<p>วันที่ 30 พ.ค. 59 มีนักเรียนหญิง ชั้น ม.5 อายุ 17 ปี โรงเรียนแห่งหนึ่งใน จ.นนทบุรี เสียชีวิตที่ รพ.ปากเกร็ด โดยเพื่อนเล่าว่า ผู้ตายได้รับประทานยาลดความอ้วนที่สั่งซื้อทางอินเทอร์เน็ตในช่วงปิดเทอมเป็นระยะเวลา 2 เดือน ติดต่อกัน</p> <p>(ที่มา: http://www.nationtv.tv)</p>	1.00	.53	.31
	<p>7. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุการเสียชีวิตของนักเรียนหญิงคนนี้</p> <p>ก. การรับประทานยาลดความอ้วนเป็นประจำ</p> <p>ข. การให้เสรีภาพในการจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตมากเกินไป</p> <p>ค. การรับประทานยาลดความอ้วนโดยไม่ได้รับคำแนะนำจากแพทย์</p> <p>ง. การตรวจสอบข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ อย่างละเอียด รอบคอบ</p>			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
1.3 รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ	<p>อ่านบทความแล้วตอบคำถามข้อ 9</p> <p>"จัดฟันแฟชั่น" สวยหลอกๆ แต่อันตรายจริงๆ</p> <p>ที่ผ่านมาโทษของการจัดฟันแฟชั่น เช่น ปี 2552 นักเรียน ม.3 แอบไปจัดฟันแฟชั่น หลังจากนั้น 1-2 เดือน ก็เกิดอาการซึมเศร้า ไม่พูดจาและในที่สุดก็เสียชีวิตในขณะที่นอนหลับ และอีกกรณีหนึ่งในปีเดียวกัน เป็นนักเรียนชั้น ม.5 จัดฟันแฟชั่นตามเพื่อน ผลสุดท้ายปวดฟัน เหงือกบวม ทำให้ติดเชื้อในกระแสเลือด เนื่องจากเหล็กไม่สะอาด และเสียชีวิต จากสองเหตุการณ์นี้ทำให้มีการณรงค์ให้ความรู้เรื่องการจัดฟันแฟชั่นกันมากพอสมควร แต่อาจจะไม่เข้มงวดมากพอ พ่อค้าแม่ค้าขายอุปกรณ์จัดฟันเถื่อนจึงยังไม่ลดลง ลวดคัดแฟชั่นที่ขายกันอยู่เป็นลักษณะลวดสแตนเลส ร้อยดอกไม้ มีสารปนเปื้อนหลายชนิด เช่น ตะกั่ว พลวง ซิลิเนียม โครเมียม สารหนู ฯลฯ หากเข้าไปสะสมในร่างกายปริมาณมากมีผลต่อไตทำให้ "ไตวาย" ถึงขั้น "ตาย" ได้</p> <p>(ที่มา: www.thaiortho.org)</p>	1.00	.60	.35
	<p>9. บทความนี้ต้องการสื่อสารเกี่ยวกับการจัดฟันในเรื่องใดมากที่สุด</p> <p>ก. ทำให้เสียชีวิตได้ง่าย</p> <p>ข. เป็นแฟชั่นที่ควรทำตาม</p> <p>ค. มีสารปนเปื้อนหลายชนิดทำให้ไตวาย</p> <p>ง. กลุ่มวัยรุ่นไม่ได้รับความรู้เรื่องการจัดฟัน</p>			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
1.4 เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป	<p>12. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายงานจากครูให้สืบค้นความรู้ เรื่อง ประจวบคีรีขันธ์ มหัศจรรย์เมืองสามอ่าว นักเรียนจะสืบค้นอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด</p> <p>ก. สืบค้นจากหนังสือ เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด</p> <p>ข. สืบค้นจาก Facebook เพราะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและทันสมัยมากที่สุด</p> <p>ค. สืบค้นจากแหล่งข้อมูลหลายๆประเภท เช่น หนังสือ สารคดี เว็บไซต์ YouTube ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความถูกต้องให้มากที่สุด</p> <p>ง. สืบค้นจากเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต เพราะจะทำให้นักเรียนได้ข้อมูลที่หลากหลาย และน่าเชื่อถือ รวมทั้งสามารถ copy ข้อความจากเว็บไซต์ได้โดย สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง</p>	1.00	.49	.35
	<p>13. “คาดกันว่าในปี พ.ศ. 2562 ประเทศกำลังพัฒนาจะปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แชนหน้าประเทศอุตสาหกรรมถึง 2 ใน 3 ของปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยสู่อากาศทั้งหมด” จากข้อความนี้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ</p> <p>ก. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆประเภท โดยเลือกดูข่าวย้อนหลัง</p> <p>ข. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆประเภท โดยเลือกข้อมูลที่ใหม่ล่าสุด</p> <p>ค. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆประเภท โดยดูข้อมูลที่มีคนให้ความสนใจมากที่สุด</p> <p>ง. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆประเภท โดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความถูกต้อง</p>	1.00	.56	.37

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
1.4 เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป	<p>14. หากนักเรียนได้รับมอบหมายให้เลือกสัมภาษณ์บุคคลสำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นวิทยากรท้องถิ่น อายุ 65 ปี เพื่อนำข้อมูลมาสรุปเป็นโครงการส่งคุณครู ซึ่งบ้านของท่านอยู่ไกลจากบ้านของนักเรียนประมาณ 5 กิโลเมตร นักเรียนจะเลือกใช้วิธีใดจึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะเหตุใด</p> <p>ก. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เพราะจะได้ประหยัดค่าใช้จ่าย</p> <p>ข. สัมภาษณ์โดยการพิมพ์ได้ตอบทางไลน์ เพราะเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด</p> <p>ค. ส่งแบบสัมภาษณ์ไปให้ท่านเขียนกลับมา เพราะจะได้มีข้อมูลที่เป็นจริง</p> <p>ง. เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองพร้อมกับบันทึกเสียงและภาพเพราะจะได้ข้อมูลครบถ้วน</p>	1.00	.57	.35

2.2 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการวิเคราะห์สื่อ นำเสนอดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยาก และอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการวิเคราะห์สื่อ

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
2.1 บอกหรืออธิบาย ข้อเท็จจริง ข้อเสนอ เกินจริง จากการ นำเสนอของสื่อ	15. จากข้อความประชาสัมพันธ์ ต้องการสื่อสารในเรื่องใด หมวกกันน็อกเป็นอุปกรณ์ที่ช่วย ป้องกัน สร้างความปลอดภัยในการขับขี่ มอเตอร์ไซด์ ทุกวันนี้อัตราการตายด้วย อุบัติเหตุสูงขึ้น สาเหตุหนึ่งมาจากการไม่ สวมหมวกกันน็อก โดยเฉพาะในหมู่ วัยรุ่นที่ขับขี่ด้วยความคึกคะนอง ขาด ความระมัดระวัง และที่สำคัญไม่นิยม สวมหมวกกันน็อก แม้จะมีมาตรการหรือ กฎหมายในการจับผู้ขับขี่และผู้ซ้อน ท้ายด้วยการให้สวมหมวกกันน็อกก็ตาม แต่บางคนก็ยังฝ่าฝืนทั้ง ๆ ที่ชีวิตเป็นของ เราเองแต่กลับไม่กลัวอันตรายที่จะเกิดกับ ตนเอง (ที่มา: www.gotoknow.org/posts/375374) ก. อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุบนท้องถนน ข. มาตรการหรือกฎหมายในการขับขี่ มอเตอร์ไซด์ ค. ความคึกคะนองของวัยรุ่นในการขับขี่ มอเตอร์ไซด์ ง. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุด้วยการใช้ หมวกกันน็อก	1.00	.52	.53

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
2.1 บอกหรืออธิบายข้อเท็จจริง ข้อเสนอกิจจริง จากการนำเสนอของสื่อ	<p>16. ข้อใดปรากฏในเนื้อหาโฆษณานี้</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p>เน็ตแรง เดิมสปีด! กับแพ็คเกจ สุดคุ้ม 1GB เพียง 39 บาท ใช้ได้ถึง 7 วัน สมัครกด *777*774# ถึง 30 ธันวาคม 2560 นี้เท่านั้น</p> </div> <p>ก. แพ็คเกจสุดคุ้มนี้ใช้ได้ไม่จำกัด ข. ต้องการสมัครกด *777*7745# ค. สามารถสมัครได้ถึง 30 ธันวาคม 2560 ง. จ่ายเงิน 39 บาท ใช้งานได้นานถึง 1 เดือน</p>	1.00	.58	.42
	<p>17. จากข้อความที่กำหนดให้ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง</p> <p>มะเขือเทศ (Tomato) ถือเป็นพืชผักคู่ครัวไทยอีกชนิดหนึ่งที่เรารู้จักกันมานานภายในผลสีแดงสดประกอบไปด้วยสารอาหารที่สำคัญหลายชนิด เช่น สารจำพวกแคโรทีนอยด์ ชื่อ ไลโคปีน (Lycopene) ซึ่งเป็นสารสีแดง และมีประโยชน์มหาศาลในเชิงชีวพรรณนอกจากนี้มะเขือเทศยังมีวิตามินหลายชนิด เช่น วิตามินบี 1 วิตามินบี 2 วิตามินเค โดยเฉพาะวิตามินเอ และวิตามินซี มีในปริมาณสูง (ที่มา: http://www.nanahealth.com)</p> <p>ก. มะเขือเทศมีวิตามินหลากหลายชนิด ข. มะเขือเทศให้คุณค่าสารอาหารกว่าพืชผักชนิดอื่นๆ ค. คนที่รับประทานมะเขือเทศผิวสวย ง. เราควรนำมะเขือเทศมาประกอบอาหาร</p>	1.00	.41	.40

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
2.1 บอกหรืออธิบายข้อเท็จจริงข้อเสนอกเกินจริงจากการนำเสนอของสื่อ	18. จากโฆษณาที่ซื้อใดเป็นข้อเท็จจริงน้ำอัดลมเป็นเครื่องดื่มดับกระหายที่นำห้วงที่สุดในช่วงหน้าร้อน ถ้าดื่มประจำนอกจากส่งผลเสียต่อสุขภาพ เสี่ยงต่อโรคร้ายต่างๆ แล้วยังส่งผลต่อปัญหาระบบย่อยอาหาร อีกทั้งน้ำตาลเป็นอาหารที่ให้แต่พลังงานว่างเปล่า คือ ให้พลังงานแต่ไม่ให้สารอาหารอื่นๆ เลย ดังนั้นเพื่อสุขภาพที่ดีในหน้าร้อนนี้จึงควรงดหรือเลี่ยงการดื่มน้ำหวานหรือน้ำอัดลมเป็นประจำ เน้นว่าอย่าดื่มประจำ เพราะไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพในระยะยาว แต่ให้หันมาดื่มน้ำเปล่าวันละ 8-10 แก้ว แทนจะดีกว่า นอกจากจะช่วยคลายร้อน แล้วยังดีต่อสุขภาพด้วย (ที่มา: 40plus.posttoday) ก. น้ำอัดลมยิ่งดื่มมากยิ่งดี ช่วยดับกระหาย ข. น้ำอัดลมส่งผลดีต่อสุขภาพถ้าดื่มประจำ ค. น้ำอัดลมให้พลังงานและสารอาหารที่มีประโยชน์ ง. ควรดื่มน้ำอัดลมแล้วดื่มน้ำเปล่าแทนเพื่อสุขภาพที่ดี	1.00	.63	.38

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
2.2 บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ	<p>6. ถ้าเราใช้สมาร์ทโฟนในลักษณะนี้เป็นประจำ จะเกิดเหตุการณ์ใด</p> <p>ก. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวจะลดลง ข. สมาชิกในครอบครัวมีความรู้เพิ่มขึ้น ค. สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาว่างเกิดประโยชน์ ง. สมาชิกในครอบครัวอยู่อย่างมีความสุข</p>	1.00	.67	.26
	<p>จากภาพข่าวต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 8</p> <p>วันที่ 30 พ.ค. 59 มีนักเรียนหญิง ชั้น ม.5 อายุ 17 ปี โรงเรียนแห่งหนึ่งใน จ.นนทบุรี เสียชีวิตที่ รพ.ปากเกร็ด โดยเพื่อนเล่าว่าผู้ตายได้รับประทานยาลดความอ้วนที่สั่งซื้อทางอินเทอร์เน็ตในช่วงปิดเทอมเป็นระยะเวลา 2 เดือน ติดต่อกัน (ที่มา: http://www.nationtv.tv)</p> <p>8. นักเรียนคิดว่าจากการนำเสนอข่าวนี้จะส่งผลกระทบอย่างไร</p> <p>ก. เป็นอุทาหรณ์เตือนใจแก่ผู้อื่น ข. ทำให้ผู้อื่นทราบถึงข้อเสียในการรับประทานยาลดความอ้วน ค. ทำให้ผู้เสียชีวิต และครอบครัวได้รับความอับอาย ง. ทำให้เจ้าของผลิตภัณฑ์ถูกดำเนินคดีได้</p>	1.00	.55	.31

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
2.2 บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ	<p>อ่านบทความแล้วตอบคำถามข้อ 10 – 11</p> <p>"จัดฟันแฟชั่น" สวยหลอกๆ แต่อันตรายจริงๆ</p> <p>ที่ผ่านมามีโทษของการจัดฟันแฟชั่น เช่น ปี 2552 นักเรียน ม.3 แอบไปจัดฟันแฟชั่น หลังจากนั้น 1-2 เดือน ก็เกิดอาการซึมเศร้า ไม่พูดจา และในที่สุดก็เสียชีวิตในขณะที่นอนหลับ และอีกกรณีหนึ่งในปีเดียวกัน เป็นนักเรียนชั้น ม.5 จัดฟันแฟชั่นตามเพื่อน ผลสุดท้ายปวดฟัน เหงือกบวม ทำให้ติดเชื้อในกระแสเลือดเนื่องจากเหล็กไม่สะอาด และเสียชีวิตจากสองเหตุการณ์นี้ทำให้มีการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการจัดฟันแฟชั่นกันมากพอสมควร แต่อาจจะไม่เข้มงวดมากพอ พ่อค้าแม่ค้าขายอุปกรณ์จัดฟันเถื่อนจึงยังไม่ลดลง ลวดดัดฟันที่ขายกันอยู่เป็นลักษณะลวดสแตนเลส ร้อยดอกไม้ มีสารปนเปื้อนหลายชนิด เช่น ตะกั่ว พลวง ซิลิเนียม โครเมียม สารหนู ฯลฯ หากเข้าไปสะสมในร่างกายปริมาณมากมีผลต่อไตทำให้ "ไตวาย" ถึงขั้น "ตาย" ได้</p> <p>(ที่มา: www.thaiortho.org)</p>	1.00	.56	.24
	<p>10. จากบทความนี้จะส่งผลกระทบในด้านใดมากที่สุด เพราะเหตุใด</p> <p>ก. ด้านดี เพราะเป็นอุทาหรณ์เตือนใจแก่ผู้อื่น</p> <p>ข. ด้านดี เพราะทำให้วัยรุ่นตระหนักถึงโทษของการดัดฟันที่ไม่ถูกวิธี</p> <p>ค. ด้านไม่ดี เพราะทำให้ผู้เสียชีวิตและครอบครัวได้รับความอับอาย</p> <p>ง. ด้านไม่ดี เพราะอาจถูกเจ้าของผลิตภัณฑ์แจ้งความดำเนินคดีได้</p>			

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
2.2 บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ	11. บุคคลใดนำข้อมูลไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมที่สุด ก. อ้อมใจปรึกษาครูเรื่องการใช้เวลาตัดฟัน ข. มีนาชวนเพื่อนไปซื้อเวลาตัดฟันในห้างชื่อดัง ค. วารีต้องการตัดฟันจึงไปปรึกษาทันตแพทย์ ง. พอใจนำเวลาตัดฟันไปให้ทันตแพทย์พิสูจน์ก่อนใช้	1.00	.58	.42
2.3 ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างไร สมเหตุสมผล	19. จากข้อความที่กำหนดให้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรก่อนการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีการเพิ่มยอดขายด้วยการให้ดารานักแสดงที่มีชื่อเสียงเป็นผู้นำเสนอสินค้าเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้บริโภค โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน ทำให้สินค้านั้นมีขนาดใหญ่เกินจริง ใช้สีสันทึมด เน้นถึงข้อดีประโยชน์และมีคุณภาพ หรือความปลอดภัยอย่างสูงสุด แต่เราในฐานะผู้บริโภครุ่นใหม่ควรใส่ใจดูแลสุขภาพก่อนการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ก. ก่อนซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ควรอ่านรายละเอียด ข. ก่อนซื้อควรสอบถามจากผู้ที่เคยใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ ค. เลือกซื้อเฉพาะสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีการโฆษณา ง. ซื้อได้เพราะดารานักแสดงได้ทดลองใช้ด้วยตนเอง	1.00	.63	.45

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
2.3 ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล	20. คุณแม่ให้นักเรียนไปซื้อน้ำยาล้างจานยี่ห้อหนึ่ง แต่นักเรียนเลือกซื้อน้ำยาล้างจานคนละยี่ห้อกับที่คุณแม่สั่งมานักเรียนจะอธิบายเหตุผลกับคุณแม่อย่างไร ก. เพราะเห็นเพื่อนบ้านใช้แล้วได้ผลดี ข. เพราะเห็นจากโฆษณาระหว่างเดินทางไปซื้อ ค. เพราะอยากให้คุณแม่ได้ทดลองสินค้าตัวใหม่ ง. เพราะอ่านฉลากแล้วมีส่วนผสมเหมือนกันแต่ราคาถูกกว่า	1.00	.53	.40

2.3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการประเมินสื่อ นำเสนอดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยาก และอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการประเมินสื่อ

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
3.1 ตัดสินใจเชื่อหรือไม่ เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่ เปิดรับ	<p>21. เพื่อนของนักเรียนโทรศัพท์มาขอ คำปรึกษาจากนักเรียนว่ารู้จักกับเพื่อนใหม่ ทางเฟซบุ๊ก โดยไม่เคยเจอเพื่อนใหม่คนนี้ เลย แต่คุยกันทุกวันและเพื่อนคนนี้ชวน ไปดูหนังที่โรงหนังซึ่งเปิดใหม่ใกล้ๆ บ้าน ของเขาเพราะได้ตั๋วหนังฟรีมา 3 ใบ ถ้าเป็น นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร</p> <p>ก. ปฏิเสธไม่ไปดูหนังกับเพื่อน โดยอธิบาย ให้เพื่อนเข้าใจว่าการไปไหนมาไหน กับคนที่ยังไม่รู้จักตัวตนจริงๆ อาจเป็น การหลอกลวงจากผู้ไม่หวังดี</p> <p>ข. ปฏิเสธไม่ไปดูหนังกับเพื่อนและพูด ตำหนิเพื่อน เพื่อให้สำนึกว่ากำลังถูก หลอกลวงจากผู้ไม่หวังดี</p> <p>ค. ไปดูหนังกับเพื่อน เพราะกลัวว่าเพื่อน จะเสียใจและเลิกคบเป็นเพื่อนอีกต่อไป</p> <p>ง. ไปดูหนังกับเพื่อนแต่ชวนเพื่อนไปด้วย อีก 1 คน โดยอธิบายว่าตั๋วหนังอีก 1 ใบ เธอออกให้เราด้วยนะเพราะเราไปเป็น เพื่อนแล้ว</p>	1.00	.59	.34

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
3.1 ตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เปิดรับ	<p>22. จากภาพและข้อความนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>ก. น่าเชื่อถือ เพราะสิ่งต่างๆ ในโลกทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา</p> <p>ข. น่าเชื่อถือ เพราะมีแหล่งข้อมูลที่สามารรถสืบค้นต่อได้</p> <p>ค. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเด็กหญิงอายุ 4 ปี อาจจะเป็นโรคร้ายแรง</p> <p>ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเด็กหญิงอายุ 4 ปี ยังไม่สามารถตั้งครรภได้</p>	1.00	.69	.40
	<p>23. เมื่อนักเรียนได้รับข้อความดังภาพ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;">9 ราศี</p> <p>กันย์ ตูลย์ เมษ มังกร กุมภ์ พฤษภ มิน กรกฎ พิจิก จากวันนี้จนหมด พ.ศ. 2560 แสนเฮง แสนเจริญ แสนสมหวัง แสนสุข แสนสดใส แสนมั่งมี แสนโชคดี แสนปลอดภัย แสนร่ำรวย กลดแชร์ ขอให้ได้ 9 แสน 9 ล้าน</p> </div> <p>ก. รีบส่งต่อข้อความให้เพื่อนที่เกิดทั้ง 9 ราศี เพื่อให้ชีวิตของนักเรียนดีขึ้น</p> <p>ข. รีบส่งต่อข้อความให้เพื่อนที่เกิดทั้ง 9 ราศี และกำชับให้เพื่อนส่งต่อกันไปเรื่อยๆ</p> <p>ค. รีบเก็บไว้เป็นความลับเพราะจะได้โชคดีเพียงคนเดียว</p> <p>ง. ไม่สนใจ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องเหลวไหล ไม่มีประโยชน์</p>	1.00	.58	.42

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
3.1 ตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เปิดรับ	<p>24. จากภาพ นักเรียนจะเลือกซื้อสินค้านี้หรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>ก. ซื้อ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุด ข. ซื้อ เพราะมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้า ค. ไม่ซื้อ เพราะคำโฆษณาเกินจริง ง. ไม่ซื้อ เพราะมีราคาแพง</p>	1.00	.51	.44
	<p>อ่านประเด็นการโฆษณาแล้วตอบคำถาม</p> <p>ข้อ 25 – 26</p> <p>โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปตราคุณปู้ม เหมาะสำหรับแม่ศรีเรือนยุคใหม่จะให้ทำเองหมดทุกชิ้นทุกตอนตั้งแต่แรก เวลาที่ไม่เอื้ออำนวยต้องมีเครื่องทุ่นแรงช่วยย่นระยะเวลาสักหน่อยเพื่อความสะดวกรวดเร็ว นับว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ใส่ใจกับการดูแลรักษาสุขภาพ นอกจากจะเป็นอาหารเช้าที่มีประโยชน์แล้ว ยังเหมาะสำหรับทุกเพศทุกวัยไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงวัย หรือผู้ป่วยในระยะพักฟื้นเพราะโจ๊กเป็นอาหารอ่อนที่รับประทานง่าย ย่อยง่าย ดีต่อสุขภาพ โดยการใส่ไข่ ผักและเนื้อสัตว์เพื่อเพิ่มคุณค่า</p>			
	<p>25. ข้อใดที่ผู้บริโภคให้ความสนใจในการเลือกรับประทาน โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปตราคุณปู้มมากที่สุด</p> <p>ก. โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเหมาะกับแม่ศรีเรือนยุคใหม่ ข. โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเหมาะสำหรับคนรักสุขภาพทุกคน ค. โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเป็นอาหารที่รับประทานง่าย สะดวกรวดเร็ว ง. โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเป็นอาหารหลักในมือเช้าของครอบครัวยุคใหม่</p>	1.00	.59	.38

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
3.2 ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องเหมาะสมและคุณภาพที่ได้รับจากสื่ออย่างมีคุณธรรมจริยธรรม	26. กลอยใจควรปฏิบัติอย่างไรหากต้องการรับประทานไอ้กิ้งกิ้งสำเร็จรูปเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ก. เลือกซื้อแบบถ้วยเพราะสะดวกในการรับประทาน ข. ปรุงให้สุกก่อนรับประทาน ค. เลือกซื้อที่มีข้อความเพิ่มสารไอโอดีน ง. รับประทานโดยใส่ไข่ ผักและเนื้อสัตว์	1.00	.48	.38
	27. จากข่าวนี้ข้อใดสะท้อนความคิดแก่ผู้อ่านได้ถูกต้องเหมาะสมที่สุด	1.00	.51	.47
	 <p>เด็กหญิงวัย 12 น้ำใจงามเก็บเงิน 1.4 แสน คืนเจ้าของ (ที่มา : dailynews.co.th)</p> <p>ก. กระตุ้นและสร้างจิตสำนึกให้คนทำความดี ข. คนทำความดีควรได้รับสิ่งตอบแทน ค. ให้กำลังใจคนที่ทำของหายอาจจะได้คืน ง. รัฐบาลควรประกาศยกย่องคนทำความดี</p>			

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
3.2 ตัดสินคุณค่า ความ ถูกต้องเหมาะสมและ คุณภาพที่ได้รับจากสื่อ อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม	28. บทความนี้มีประโยชน์และคุณค่า อย่างไร 	1.00	.50	.42
	<p>“ซื้อฝากได้ แต่ซื้อกินไม่ได้” นี่คือคำพูด ที่คนเมืองน้ำคำ จ. กาฬสินธุ์ กล่าวขวัญถึง เมื่อราว 3 - 4 ปี ก่อน ถึงผลไม้ชนิดหนึ่ง ที่นิยมปลูกกันมากในเขตอำเภอน้ำคำม่วง พื้นที่ติดเทือกเขาภูพาน ผลไม้ชนิดที่ว่านี้ คือพุทรา เหตุที่มีคำล้อเลียนดังกล่าวเพราะ มีการใช้ยามาแมลงจำนวนมากในสวน พุทรานั้นเอง</p> <p>(ที่มา : นิตยสารหมอชาวบ้าน เล่มที่: 453 มกราคม 2560)</p> <p>ก. ส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้ สารเคมี</p> <p>ข. เตือนผู้บริโภคให้ระมัดระวังสารเคมี</p> <p>ค. กระตุ้นให้รัฐบาลหามาตรการ ควบคุมสารเคมี</p> <p>ง. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นที่ใช้ สารเคมีน้อยลง</p>			

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
3.2 ตัดสินคุณค่าความถูกต้องเหมาะสมและคุณภาพที่ได้รับจากสื่ออย่างมีคุณธรรม จริยธรรม	<p>29. ข้อคิดใดที่ได้จากข่าวนี้นำไปปรับใช้ในครอบครัวได้เหมาะสมที่สุด</p> <p>เด็กชายชาวจีนเลียนแบบฉากในภาพยนตร์การ์ตูนถล่มแล้วกระโดดลงมาจากตึกชั้น 5 กระแทกพื้นคอนกรีตหวิดดับ (ที่มา : news.sanook.com)</p> <p>ก. ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำเด็กว่า บางอย่างในการ์ตูนเป็นสิ่งที่เลียนแบบไม่ได้</p> <p>ข. รัฐบาลควรคัดเลือกการ์ตูนที่จะให้เด็กและเยาวชนดูได้</p> <p>ค. ผู้ปกครองไม่ควรปล่อยให้เด็กดูการ์ตูนตามลำพัง</p> <p>ง. ผู้ผลิตการ์ตูนควรลดฉากลักษณะเช่นนี้</p>	.67	.51	.52
	<p>30. ข่าวนี้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร จากกรณีในโลกออนไลน์ แชร์ภาพ นางหลวน ทะนันชัย ชาว อ.เชียงม่วน จ.พะเยา ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล รางวัลที่ 1 งวดประจำวันที 1 ก.ย. 60 ที่ผ่านมา จำนวน 5 ใบ เงินรางวัล 30 ล้านบาท กลายเป็นเรื่องโศกพ้อ หลานสาววัย 13 เป็นผู้ตัดแปะตัวเลขหัวถูกรางวัลที่ 1 หลอกขาย</p> <p>ก. เด็กไม่ได้มีเจตนาไม่มีความผิด</p> <p>ข. กองสลากควรเพิ่มมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นกรณีตัวอย่าง</p> <p>ค. ก่อนโพสต์สิ่งใดให้พิจารณาและใช้สติก่อนเพื่อจะได้ไม่ผิดกฎหมาย พรบ.คอมพิวเตอร์</p> <p>ง. ผู้ปกครองควรดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด</p>	1.00	.48	.46

2.4 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการสร้างสรรค์สื่อ นำเสนอดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ข้อสอบ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความยาก และอำนาจจำแนกของข้อสอบ
ด้านการสร้างสรรค์สื่อ

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
4.1 ได้ตอบสื่อโดยใช้ ภาษาเขียนและภาษา พูดอย่างถูกต้อง เหมาะสม	<p>31. นักเรียนอ่านบทความจากเฟซบุ๊ก “เด็กประถมจังหวัดแม่ฮ่องสอนคิดค้นอุปกรณ์ช่วยเก็บพริกทำสถิติภายใน 1 ชั่วโมงเก็บพริกได้ 13 กก. ขณะที่ใช้มือเก็บได้เพียง 5 กก. คว่ำรางวัลเหรียญทองที่ประเทศจีนจากการแข่งขันประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ IEYI 2016” นักเรียนควรแสดงความชื่นชมอย่างไร</p> <p>ก. เยี่ยมมากเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรที่ปลูกพริก แต่จะทำได้จริงๆ หรือเปล่านะ</p> <p>ข. เก่งมากๆ เป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย แต่ตามจริงทำเองทั้งหมดหรือเปล่านะ</p> <p>ค. เก่งมาก เราจะนำแนวคิดนี้มาพัฒนาอุปกรณ์อย่างอื่นบ้างนะ</p> <p>ง. สูดขอบจริงๆ คิดได้ไง คงไม่มีใครทำได้</p>	1.00	.46	.28
	<p>32. นักเรียนได้รับโทรศัพท์แจ้งการให้บริการข้ามผ่านทาง SMS ฟรี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ แต่นักเรียนไม่ยอมรับการบริการดังกล่าว นักเรียนควรตอบกลับไปอย่างไร</p> <p>ก. ช่วงแรก ๆ ก็ให้ใช้ฟรี ต่อไปก็ต้องเสียเงินใช้ใหม่ละ</p> <p>ข. ขอบคุนมาก ราคายุ่งจริงๆ</p> <p>ค. ขอบคุนมาก ไม่สะดวกรับบริการ</p> <p>ง. ขอบคุนมาก ของฟรีไม่มีในโลก</p>	1.00	.58	.47

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
4.1 โต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดอย่างถูกต้องเหมาะสม	<p>33. ขณะที่นักเรียนนั่งดูข่าว ด้านล่าง จอโทรทัศน์ให้ส่งข้อความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่ผู้สื่อข่าวนำเสนอในประเด็นปัญหาอุทกภัยภาคใต้ นักเรียนควรแสดงความคิดเห็นอย่างไร</p> <p>ก. ปัญหาทุกอย่างมีทางแก้ ข. น้ำมาแป๊บเดียว เดี่ยวก็ลดแล้ว ค. โธ นำสงสารจัง คงลำบากแย่ ง. คนไทยจะไม่ทิ้งกัน จะช่วยกันดูแล แม้นในยามลำบาก</p>	1.00	.55	.44
4.2 ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข่าวสารอย่างถูกต้องเหมาะสม	<p>34. พิจารณาภาพและข้อความที่นำเสนอ ถ้าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับบุคคลในครอบครัวของนักเรียนจะอย่างไร</p> <p>เมื่อวันที่ 24 ธ.ค. 2557 มีผู้ใช้บริการรถไฟฟ้าเผยแพร่ภาพของนายจิรวุฒิ ลิ้มปนาทไพศาล โดยมีข้อความระบุว่า “ไม่รู้ว่าเขาเป็นใคร แต่ที่เขาไฮเทค ดิคค็อกตัวจิวที่ปลายรองเท้าด้านซ้ายด้วย กระโปรงสั้นก็ระวังกันหน่อยนะสาว ๆ @ BTS Onnut” ส่งผลให้ภายในเวลาเพียง 24 ชั่วโมง โลกออนไลน์ประณามนายจิรวุฒิ ว่าเป็นโรคจิตทำให้เขาและครอบครัวตกใจและเครียดมาก เพราะความเป็นจริงเหตุผลที่รองเท้าของเขาขาดเพราะไปช่วยซ่อมแอร์ความร้อนจากการเผาเชื่อมทำให้รองเท้าขาดเป็นรูโดยไม่รู้ตัว เขายืนยันว่าไม่ได้ดิคค็อกที่รองเท้าตามที่โพสต์เขียนไว้</p> <p>(ที่มา : www.youtube.com)</p>			

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
4.2 ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข่าวสารอย่างถูกต้องเหมาะสม	<p>ก. ไม่ต้องทำอะไรเดี๋ยวคนที่ลืมนำไปเอง</p> <p>ข. ตอบโต้ผ่านโพสต์ที่เขียนว่าไม่เป็นความจริง</p> <p>ค. แข่งความดำเนินคดีกับคนที่โพสต์ภาพและข้อความ</p> <p>ง. รวบรวมความจริงและโพสต์เพื่อจะได้ไม่เกิดเหตุการณ์แบบนี้อีก</p>	.67	.44	.34
	<p>35. โรงเรียนจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาที่ซึ่งนักเรียนได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ช่วยนำรูปจากกิจกรรมอัปโหลดลงในเฟซบุ๊กของโรงเรียน ซึ่งมีเพื่อนของนักเรียนบางคนไม่พอใจเพราะมีรูปของตนเพียงไม่กี่รูปนักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. แก้ไขข้อมูลใหม่ทั้งหมด</p> <p>ข. ไม่ได้ใจเพราะส่วนใหญ่พอใจแล้ว</p> <p>ค. เพิ่มรูปภาพให้เพื่อนคนนั้นจนเป็นที่พอใจ</p> <p>ง. บอกเพื่อนว่าให้ไปทำเอง</p>	1.00	.40	.30

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความ ยาก	อำนาจ จำแนก
4.3 สร้างสรรค์สื่อใน แบบฉบับของตนเอง	<p>นักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบคำถาม</p> <p>ข้อ 36 – 37</p> <p>ในวิชาอาเซียน นักเรียนและเพื่อน 5 คน ได้รับมอบหมายให้ทำงานกลุ่ม เรื่อง ชุดประจำชาติของแต่ละประเทศใน อาเซียน และนำความรู้มาจัดทำเป็นสื่อเพื่อ นำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>36. นักเรียนจะมีขั้นตอนในการทำสื่ออย่างไร</p> <p>ก. สืบค้นเพื่อหาสื่อที่มีผู้อื่นทำไว้แล้วนำมา แก้ไขรายละเอียดและนำเสนอเป็นของ กลุ่มตนเอง</p> <p>ข. สืบค้นเพื่อหาสื่อที่มีผู้อื่นทำไว้แล้วนำมา แก้ไขรายละเอียดและอ้างอิงแหล่งที่มา ของสื่ออย่างชัดเจน</p> <p>ค. ออกแบบสื่อด้วยตนเอง จัดทำโครงร่าง ของสื่อ สืบค้นเนื้อหา ลงมือสร้างสื่อ ปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้สื่อ</p> <p>ง. ศึกษาการสร้างสื่อประเภทต่างๆ นำมา ปรับใช้ ออกแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหา มีความน่าสนใจ ลงมือสร้างสื่อ ปรับปรุง แก้ไข นำเสนอผลงาน</p>	1.00	.42	.31

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
4.3 สร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับของตนเอง	37. กระบวนการทำงานกลุ่มในการสร้างสื่อครั้งนี้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร ก. นำไปส่งให้หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบว่าสื่อที่ทำมีความถูกต้องชัดเจน ข. ให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ค. เปิดโอกาสให้เพื่อนทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็น โดยยอมรับฟังเสียง ส่วนใหญ่ ง. เปิดโอกาสให้เพื่อนในกลุ่มบางคนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้สบายใจว่างานที่ได้รับมอบหมายเสร็จแน่นอน	1.00	.42	.45
4.4 นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยสื่อต่างๆ บนพื้นฐานของความรู้ที่รอบคอบและมีจริยธรรม	38. ครูให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดของตนเองโดยนักเรียนสามารถสืบค้นความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมารวบรวมเขียนรายงานและสร้างสื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน แต่เนื่องจากข้อมูลต่างๆ นักเรียนไม่ได้เป็นผู้คิดเอง นักเรียนจะอย่างไรเพื่อให้งานมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด ก. คัดลอกเนื้อหาทั้งหมด โดยไม่มีการดัดแปลงข้อความใดๆ เพื่อความถูกต้องแม่นยำมากที่สุด ข. อ่านเนื้อหาทั้งหมด สรุปความรู้ที่ได้รับ แล้วเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง ค. คัดลอกเนื้อหาทั้งหมด โดยไม่มีการดัดแปลงข้อความใดๆ โดยมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของความรู้อย่างชัดเจน ง. อ่านเนื้อหาทั้งหมด สรุปความรู้ที่ได้รับ แล้วเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง โดยมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของความรู้อย่างชัดเจน	1.00	.40	.31

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อสอบ	IOC	ความยาก	อำนาจจำแนก
4.4 นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยสื่อต่างๆ บนพื้นฐานของความรู้ผิดชอบและมีจริยธรรม	<p>39. ในกรณีที่มีคนสนใจข้อมูลจากสื่อของนักเรียน และต้องการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ต้องอ้างอิง</p> <p>ข. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์ แต่ต้องมีค่าใช้จ่าย</p> <p>ค. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ต้องอ้างอิง และไม่มีค่าใช้จ่าย</p> <p>ง. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์แต่ต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน</p>	1.00	.47	.35
	<p>40. เมื่อนักเรียนอ่านเจอโพสต์ต่างๆ ที่มีสาระน่าสนใจและมีประโยชน์จาก Facebook ต้องการเผยแพร่ เนื้อหาเหล่านี้ให้เพื่อนๆ และคนที่รู้จักอ่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป นักเรียนจะอย่างไร</p> <p>ก. นำข้อมูลข่าวสารส่งต่อให้เพื่อนสนิทหรือญาติของตนเองทันที</p> <p>ข. ไม่ส่งต่อ อ่านแล้วเก็บไว้คนเดียวโดยไม่นำมาเผยแพร่</p> <p>ค. ปลอ่ยไว้ตามเดิม เพราะทุกคนก็จะได้เห็นเหมือนกัน</p> <p>ง. พิจารณาว่าเนื้อหาถูกต้องเหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น</p>	1.00	.56	.41

3. ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยนำแบบวัดซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพรายข้อ และมีผลการตรวจสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มสูงเท่ากับ 27.78 คะแนน กลุ่มต่ำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.49 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบจากการทดสอบสถิติ t พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่าแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์นำเสนอด้งตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบของนักเรียน 2 กลุ่ม จากการตอบแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

กลุ่ม	n	\bar{X}	S.D.	t
สูง	100	27.78	3.69	28.02*
ต่ำ	100	13.49	3.52	

* $p < .01$

4. ความเที่ยงของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ตรวจสอบโดยนำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 จำนวน 200 คน เพื่อนำผลมาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์และริชาร์ดสัน ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .87 ซึ่งค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง สรุปได้ว่าแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความเที่ยง

ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ได้นำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปใช้ดำเนินการสอบนักเรียน ประกอบด้วย

- 1) ความหมายของทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
- 2) จุดมุ่งหมายของการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
- 3) โครงสร้างของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
- 4) คุณภาพของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
- 5) วิธีการนำแบบวัดไปใช้
- 6) วิธีการตรวจให้คะแนนแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
- 7) เกณฑ์การกำหนดและแปลความหมายคะแนนของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทัน

สื่อ รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2 วิธีดำเนินการ

1.2.1 **ประชากร** ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 2,662 คน จาก 122 โรงเรียน

1.2.2 **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 400 คน จาก 15 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดรายข้อ ได้แก่ ความยากและอำนาจจำแนก ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

กลุ่มที่ 2 ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทั้งฉบับ ได้แก่ ความเที่ยงและความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ค่าที ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อดำเนินการดังนี้

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ขอความร่วมมือโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการนำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปทำการสอบ
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ค่าความยากของข้อสอบและอำนาจจำแนกของข้อสอบโดยใช้สูตรอย่างง่าย ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการทดสอบที และความเที่ยงโดยวิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1.3.1 ผลการสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยข้อสอบสถานการณ์ แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ

1.3.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

- 1) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00
- 2) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความยากและอำนาจจำแนกในเกณฑ์ใช้ได้ ค่าความยากของข้อสอบอยู่ระหว่าง .40 ถึง .69 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอยู่ระหว่าง .24 ถึง .53
- 3) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยระหว่างผู้เรียนกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 4) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .87

จากการวิจัยได้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยข้อสอบแบบสถานการณ์ จำนวน 40 ข้อ แบบวัดมี

คุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพสามารถนำไปใช้วัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2. อภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการสร้างได้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบสถานการณ์ แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ พร้อมทั้งได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามหลักวิชาการ กล่าวคือ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความยาก อำนาจจำแนก ความตรงเชิงโครงสร้าง และความเที่ยง โดยในการสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ พบว่าได้วางแผนการสร้างตามขั้นตอน การกำหนดวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน และรัดกุม ทำให้การสร้างข้อสอบทำได้ ตามน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้แต่ละข้อ และตรงเป้าหมายที่ต้องการวัด การกำหนดจำนวนข้อสอบของแบบวัดเหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และวัยของนักเรียน ข้อสอบมีการหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบค่าความยาก อำนาจจำแนก ความตรงเชิงโครงสร้าง และความเที่ยง ก่อนที่จะนำไปใช้ ซึ่งจำนวนข้อสอบที่ได้จากการสร้างแบบวัดในครั้งนี้ มีความเหมาะสมกับนักเรียนในการสอบ ซึ่งสอดคล้องกับปกรณ์ ประจันบาน และ อนุชา กอนพ่วง (2558, น. 113) ได้พัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งได้พัฒนาแบบวัดตามขั้นตอนโดยการกำหนดจุดมุ่งหมายของแบบวัด เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการและสร้างแบบวัดตามนิยาม และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยหาค่าความตรง ความเที่ยง ความยากและอำนาจจำแนก ก่อนที่จะนำแบบวัดไปใช้ และสอดคล้องกับ น้าทิพย์ ่องอาจวานิชย์ (2556, น. 182-193) ได้พัฒนาแบบวัดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: การประยุกต์ใช้แนวคิดการเข้าถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัดของแบบสอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้พัฒนาแบบวัดตามขั้นตอนโดยการกำหนดจุดมุ่งหมายของแบบวัด เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการและสร้างแบบวัดตามนิยาม และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยหาค่าความตรง ความเที่ยง ความยากและอำนาจจำแนก ก่อนที่จะนำแบบวัดไปใช้เช่นกัน

2.2 ในการสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบวัด 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ แบบ 4 ตัวเลือก โดยการทดสอบแบบเลือกตอบเพียงอย่างเดียวในบางข้อนักเรียนอาจใช้การเดาได้ บางทักษะเช่น การสร้างสรรค์สื่อ จึงควรเลือกใช้เครื่องมือประเภทอื่นๆ ทำการประเมินนักเรียนไปพร้อมๆ กัน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถนำความรู้ที่เรียนมานำมาปรับใช้ได้มากน้อยเพียงใด

2.3 ในการสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อฉบับร่าง ผู้วิจัยได้จัดทำแบบวัด 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ข้อสอบในแบบวัดมีความสอดคล้องกับนิยาม ตัวบ่งชี้ของทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00 มีความตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ข้อสอบที่มีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับ วรรณคดี แสงประทีปทอง (2555, น. 34) กล่าวว่าคุณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบที่ใช้ได้ มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

2.4 ในการตรวจสอบความยากและอำนาจจำแนก จากที่ผู้วิจัยได้นำข้อสอบไปทดลองใช้เพื่อนำผลการตอบมาหาค่าความยากของข้อสอบได้ค่าอยู่ระหว่าง .40 ถึง .69 จะเห็นได้ว่าแบบวัดที่สร้างขึ้นมีค่าความยากในระดับปานกลางไม่ยากหรือง่ายเกินไปตามเกณฑ์ และจากการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24 ถึง .53 ซึ่งแบบวัดที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเหมาะสมตามเกณฑ์ ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (วรรณคดี แสงประทีปทอง, 2555, น. 30-31) ซึ่งสอดคล้องกับปกรณ์ ประจันบาน และ อนุชา กอนพวง (2558, น. 113) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 39 ผลการวิจัยพบว่าข้อสอบมีค่าความยากอยู่ระหว่าง .21 ถึง .83 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .28 ถึง .73

2.5 ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง จากที่ผู้วิจัยได้นำผลการตอบข้อสอบระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมาวิเคราะห์ ได้ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มสูงเท่ากับ 27.78 คะแนน และกลุ่มต่ำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.49 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบจากการทดสอบสถิติที พบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างผู้เรียนกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสามารถจำแนกผู้เรียนที่มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อสูงกับผู้เรียนที่มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อต่ำได้ แสดงว่าแบบวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง

2.6 ในการตรวจสอบความเที่ยง จากที่ผู้วิจัยได้นำข้อสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 จำนวน 200 คน เพื่อนำผลมาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .87 ซึ่งค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง ทั้งนี้เนื่องจาก แบบวัดมีความยาว 40 ข้อ และขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้เครื่องมือมีจำนวน 200 คน ซึ่งค่อนข้างมาก จึงส่งผลให้แบบวัดมีความเที่ยงสูง สอดคล้องกับ บุญเชิด ภิญ โณนันทพงษ์ (2545: น. 117) ที่กล่าวว่า องค์กรประกอบที่มีผลต่อความเที่ยง ได้แก่ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สอบเพื่อหาความเที่ยง ถ้าขนาดกลุ่มตัวอย่างใหญ่ขึ้นค่าความเที่ยงต้องมีค่ามากขึ้น ในทางทฤษฎีต้องการค่าความเที่ยง .70 ขึ้นไปจึงถือว่ามีความเที่ยงสูง

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้สร้างขึ้น และ

ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนั้น สามารถนำไปวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การนำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ฉบับนี้ไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดในกลุ่มมือการใช้เครื่องมือให้เข้าใจ เพื่อจะใช้แบบวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 ในการทำวิจัยครั้งนี้ ประชากรการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดังนั้นการนำเครื่องมือวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ฉบับนี้

ไปใช้กับประชากรกลุ่มอื่นที่แตกต่างกันออกไป ควรนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างใหม่เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือซ้ำ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการนำเครื่องมือไปใช้

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรูปแบบอื่นให้ควบคู่กับแบบทดสอบสถานการณ์ เช่น ข้อสอบแบบตอบสั้น หรือกำหนดหัวข้อให้แล้วแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อนำเสนอผลงาน เพื่อที่จะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถนำความรู้ที่เรียนมานำมาปรับใช้ได้มากน้อยเพียงใด

3.2.2 ควรมีการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวิสรา ทองดี. (2557). การพัฒนาระดับการรู้เท่าทันสื่อโดยใช้ชุดฝึกอบรมแบบผสมผสานความจริงเรื่องการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาสำหรับเด็กและเยาวชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- กฤษณ์ แซนทวี. (2553). พฤติกรรมการเปิดรับและระดับการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- เกศราพร บำรุงชาติ. (2550). การศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและระดับหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน. การวิจัยและสถิติทางการศึกษา. (ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ขจรจิต บุนนาค. (2555). ความคิดเห็นของวัยรุ่นตอนต้นต่อการรู้เท่าทันสื่อ. ใน การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประจำปี 2555. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- แจ่มพร วิรุณราพันธ์. (2554). รู้เท่าทันสื่อไอซีที. มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย. กรุงเทพฯ: เอเชียแปซิฟิกออฟเซ็ท.
- ชวาล แพรรัตน์กุล. (2526). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์.
- ณัฐฐันันท์ เกลิมสุข. (2550). การสร้างแบบวัดการคิดแบบเมตาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 กรณีศึกษา: จังหวัดสระบุรี. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง. (2557). การรู้เท่าทันสื่อ: ทักษะสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารสารสนเทศศาสตร์ จอคู่ (ต่างแดน) เลอะคูขบวนการปกป้องเด็ก. (32) ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2557).

- น้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์. (2556). การพัฒนาแบบวัดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: การประยุกต์ใช้แนวคิดการเข้าถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัดแบบสอบ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). การพัฒนาเครื่องมือประเมินสำหรับการประเมินการศึกษา (หน่วยที่ 3). นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ และคนุลดา จามจรี. (2554). การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ: วิถีทางในการสร้างพลังการรู้เท่าทันสื่อ. การรู้เท่าทันสื่อ : การก้าวทันบนโลกข่าวสาร. วารสารนักบริหารมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (เมษายน – มิถุนายน).
- ปกรณ์ ประจันบาน และ อนุชา กอนพ่วง. (2558). การพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- แผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ. (2560). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- พรรณพิมล วิบุลากร. (2554). รู้เท่าทันสื่อแนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปิ่นโตพับลิชชิง.
- พรรณพิมล หล่อตระกูล. (2553). เฝ้าระวังและเท่าทันรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประถมปลาย. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- พรทิพย์ เข็นจะบก. (2552). ถอดรหัส ลับความคิดเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ: คู่มือการเรียนรู้รู้เท่าทันสื่อ. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มลิวัดย์ ฝิวคราม. (2554). วิชาการวัดผลและประเมินการศึกษา. เข้าถึงได้จาก <http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgi-binn/webpili/index01.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559.
- ยาใจ โรจนวงศ์ชัย. (2539). การวัดและประเมินผลเบื้องต้น. สงขลา: ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา.
- รัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). การวิจัยและสถิติทางการศึกษา. (หน่วยที่ 6). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2554). การออกแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา*. หน่วยที่ 5. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2555). เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย. ใน *เอกสารการอบรมเรื่องเทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วินารัตน์ ควรดี และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). การปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21: พัฒนาเทคนิคศึกษา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตลาดนัดหนังสือ.
- สมถวิล วิจิตรวรรณ. (2554). การสร้างเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา*. หน่วยที่ 7. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2556). *รู้เท่าทันสื่อคืออะไร, เรื่องน่ารู้สำหรับผู้บริโภค* (Online) เข้าถึงได้จาก <http://bep.nbtc.go.th> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2559.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2557). *สถานการณ์และแนวโน้มด้านสื่อของประเทศไทย*. (Online) เข้าถึงได้จาก <http://mediamonitor.in.th> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2559.
- อนงค์นาฏ รัตนมีเวียงชัย. (2555). *โครงการวิจัยเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ*. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุษา บิ๊กกินส์. (2555). *การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ. วารสารสุทธิปริทัศน์.ปีที่ 26. ฉบับที่ 80. (กันยายน - ธันวาคม 2555).*
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. (2540). *การวิเคราะห์ระดับมีเดียลิตเตอเรซีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Buckingham, (2003). *Media Education: Literacy, Learning, and Contemporary Culture*. UK: Polity Press.
- Jones, J. L. (n.d.). *Media Literacy*. Retrieved July 18, 2010, from <http://www.askdrjami.org>.

- Hobbs, R, (2007). *Measuring the acquisition of media – literacy skills*. Reading Research Quarterly,38 (3), 330-355. Retrived July 3, 2007, from <http://renehobbs.org/RRQ/Hobbs%20and%20Frost%20RRQ%202003.pdf>.
- Potter, W. J.. (2014). *Media Literacy*. 7th ed. London : Sage.
- Silverblatt, A. & Eliceiri, E. M. E. (1997). *Dictionary of Media Literacy*. Greenwood.

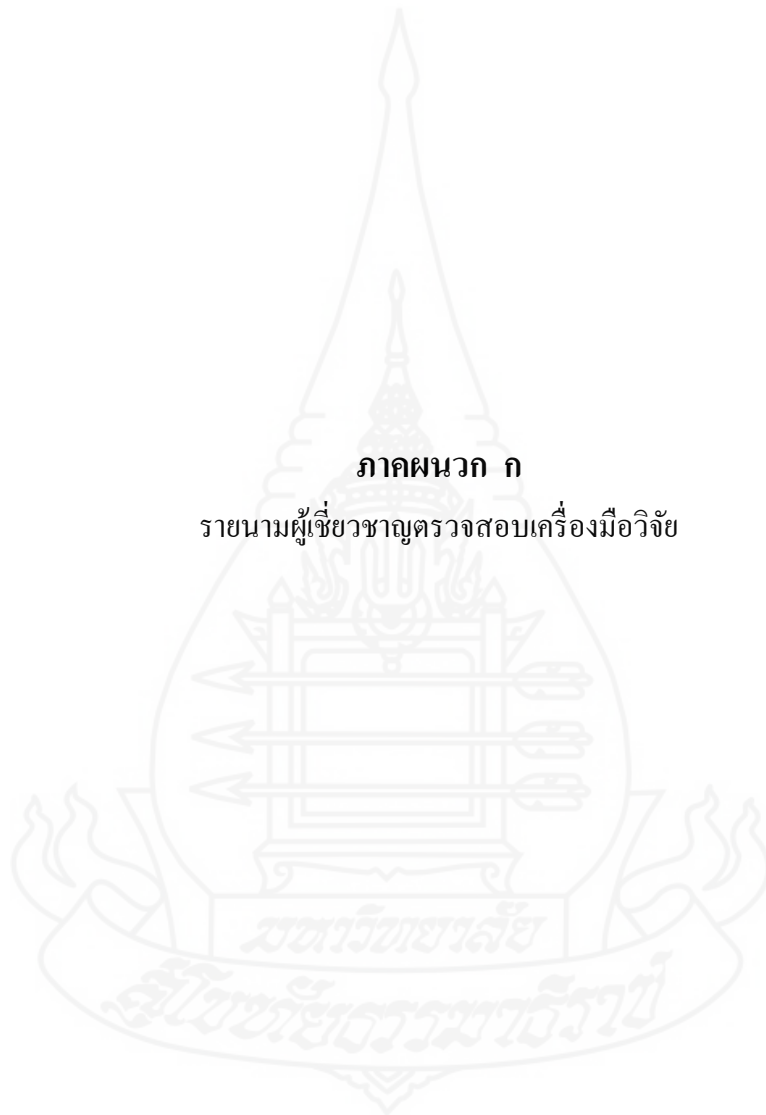

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ ดร.สุกัญญรัตน์ คงงาม
 สถานที่ทำงาน ประธานหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ชื่อ ดร.ณัฐกานต์ ภาคพรต
 สถานที่ทำงาน รองคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. ชื่อ นางนิภา พึ่งพระ
 สถานที่ทำงาน ครูชำนาญการพิเศษสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 โรงเรียนบ้านห้วยกอมิตรภาพที่ 72
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต เอกการประถมศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ๐๕๒๒.๒๖ (ป)/๓๐๐๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๓๓๒๐

๗ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. แผนผังเครื่องมือวิจัย	จำนวน	๓ ชุด
	๒. แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	จำนวน	๓ ชุด

ด้วยนางสาวจ๋า เรือง หันทอง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่องการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้ทำการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้หนึ่งฉบับแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้
ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วิมลกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๓๖-๒๘๗๐
โทรสาร ๐-๒๕๐๓-๓๓๖๖-๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๓๒๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๕ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วยนางสาวจำเริญ ดันทอง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ในโรงเรียนของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วิฑนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

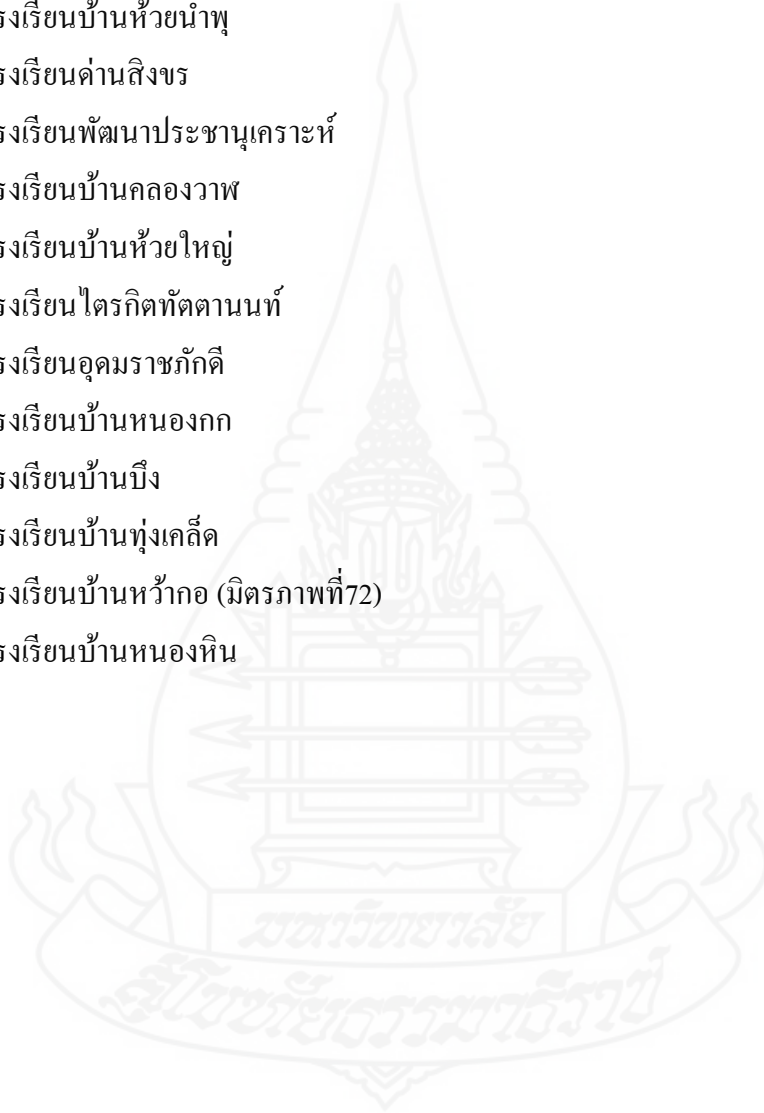
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

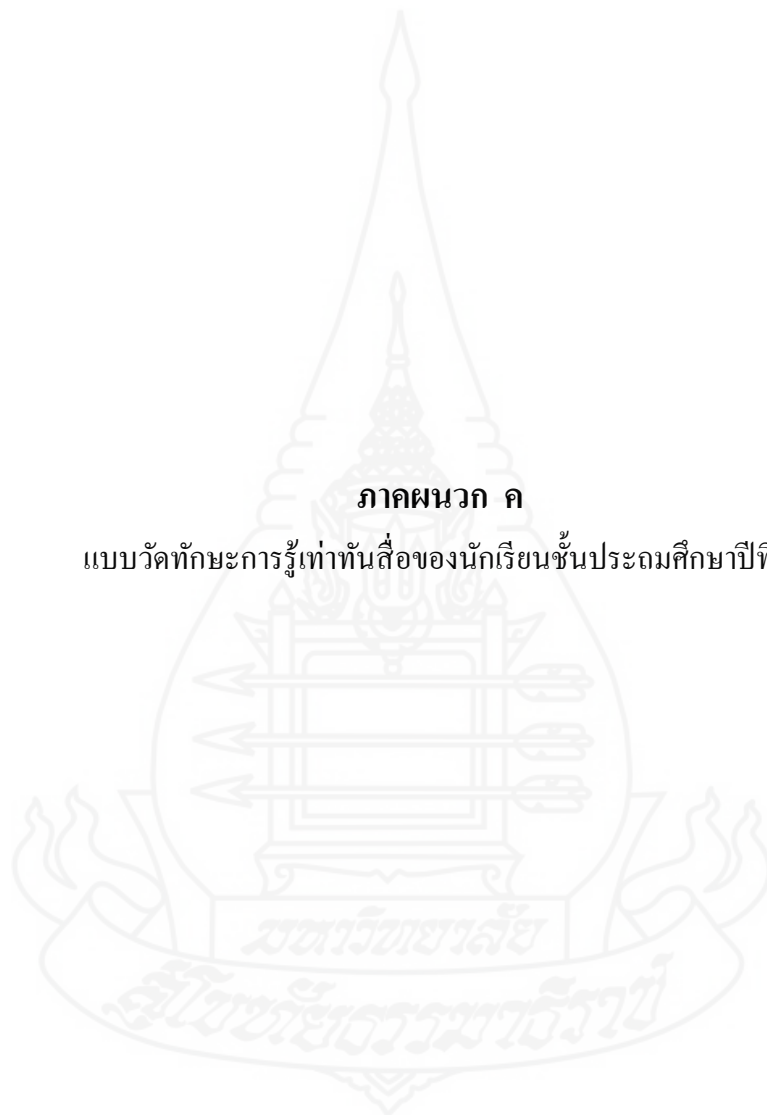
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๐๗๘๕๓๕๗

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

1. โรงเรียนอนุบาลทับสะแก
2. โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์
3. โรงเรียนอนุบาลเมืองฯ (สละชีพ)
4. โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ
5. โรงเรียนด่านสิงขร
6. โรงเรียนพัฒนาประชานุเคราะห์
7. โรงเรียนบ้านคลองวาฬ
8. โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่
9. โรงเรียนไตรภพรัตนานนท์
10. โรงเรียนอุดมราษฎร์
11. โรงเรียนบ้านหนองกก
12. โรงเรียนบ้านบึง
13. โรงเรียนบ้านทุ่งเค็ด
14. โรงเรียนบ้านห้วยกอ (มิตรภาพที่72)
15. โรงเรียนบ้านหนองหิน

ภาคผนวก ก

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องแล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่อง

ตรงตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ

1. หากนักเรียนไปตลาดเพื่อซื้อของกับผู้ปกครอง ขณะที่ได้เดินผ่านร้านค้าร้านหนึ่งได้ยินข่าว “น้องแก้ว นักเปตองรุ่นจิ๋ววัย 11 ปี จากโรงเรียนประชาสรรค์วิทยา จ.พิษณุโลก โชว์ความแม่นยำราวจับวางในรายการซูเปอร์เท็น (SUPER 10) เพื่อแลกพวงกอนอันใหม่ให้ปู่และย่า” หากนักเรียนสนใจกีฬาเปตองและอยากรู้จักน้องแก้วซึ่งเป็นเด็กต่างจังหวัดเช่นเดียวกับนักเรียนและอยากรู้แนวทางการฝึกเปตองของน้องแก้วให้มีความแม่นยำนักเรียนจะสืบค้นข้อมูลจากคำค้นใดเพื่อเข้าถึงข่าวนี้เร็วที่สุด

ก. SUPER 10

ข. นักเปตองรุ่นจิ๋ว

ค. น้องแก้ว นักเปตอง SUPER 10

ง. เทคนิคการฝึกเปตองขั้นเทพ

2.

สัญลักษณ์ในภาพ มีความหมายว่าอย่างไร

ก. รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปี ขึ้นไปได้

ข. รายการที่ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ไม่ควรดู

ค. รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปี ขึ้นไปได้แต่ควรได้รับคำแนะนำ

ง. รายการที่ผู้ชมที่มีอายุ 13 ปี ขึ้นไปปรับชมได้ ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำ

3. ต้นกล้าอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เห็นสัญลักษณ์ตามข้อ 2 บนหน้าจอโทรทัศน์ และเป็นรายการที่ต้นกล้าอยากดู ควรปฏิบัติอย่างไร

ก. ขวนเพื่อนให้มานั่งดูด้วยกัน

ข. เลื่อนไปดูรายการที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง

ค. ดูเฉพาะช่วงที่อยากดูแล้วเลื่อนไปดูรายการอื่น

ง. ขออนุญาตผู้ปกครองและชวนผู้ปกครองร่วมดูด้วย

4. หากนักเรียนไปทัศนศึกษา ณ สถานที่แห่งหนึ่งซึ่งนักเรียนนำสมาร์ทโฟนที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตติดตัวไปด้วย และนักเรียนต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่แห่งนั้นที่มีรายละเอียดมากๆ นักเรียนจะต้องหาสัญลักษณ์ใดในสถานที่แห่งนั้น

ก.

ค.

ข.

ง.

จากภาพต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 5 – 6

5. ภาพนี้ต้องการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. การรู้จักแบ่งเวลาในการใช้สื่อเทคโนโลยีให้
- ข. การป้องกันการเกิดอาการนิ้วล็อคหรือเอ็น
- ค. การรู้จักกาลเทศะในการพบปะกัน
- ง. การรู้จักมารยาททางสังคม

6. ถ้าเราใช้สมาร์ทโฟนในลักษณะนี้เป็นประจำ จะเกิดเหตุการณ์ใด

- ก. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวจะลดลง
- ข. สมาชิกในครอบครัวมีความรู้เพิ่มขึ้น
- ค. สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ง. สมาชิกในครอบครัวอยู่อย่างมีความสุข

จากภาพข่าวต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 7 – 8

วันที่ 30 พ.ค. 59 มีนักเรียนหญิง ชั้น ม.5 อายุ 17 ปี โรงเรียนแห่งหนึ่งใน จ.นนทบุรี เสียชีวิตที่ รพ.ปากเกร็ด โดยเพื่อนเล่าว่าผู้ตาย ได้รับประทานยาลดความอ้วนที่สั่งซื้อทาง อินเทอร์เน็ตในช่วงปิดเทอมเป็นระยะเวลา

2 เดือนติดต่อกัน

(ที่มา: <http://www.nationtv.tv>)

7. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุการเสียชีวิตของนักเรียนหญิงคนนี้
- การรับประทานยาลดความอ้วนเป็นประจำ
 - การให้เสรีภาพในการจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตมากเกินไป
 - การรับประทานยาลดความอ้วน โดยไม่ได้รับคำแนะนำจากแพทย์
 - การตรวจสอบข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างละเอียด รอบคอบ

8. นักเรียนคิดว่าจากการนำเสนอข่าวนี้ จะส่งผลกระทบต่ออย่างไร

- เป็นอุทาหรณ์เตือนใจแก่ผู้อื่น
- ทำให้ผู้อื่นทราบถึงข้อเสียในการรับประทานยาลดความอ้วน
- ทำให้ผู้เสียชีวิต และครอบครัวได้รับความอับอาย
- ทำให้เจ้าของผลิตภัณฑ์ถูกดำเนินคดีได้

อ่านบทความแล้วตอบคำถามข้อ 9 – 11

"จัดฟันแฟชั่น" สวยหลอกๆ แต่อันตรายจริงๆ

ที่ผ่านมาโทษของการจัดฟันแฟชั่น เช่น ปี 2552

นักเรียน ม.3 แอบไปจัดฟันแฟชั่น หลังจากนั้น 1 - 2 เดือน

ก็เกิดอาการซึมเศร้า ไม่พูดจาและในที่สุดก็เสียชีวิตในขณะที่นอนหลับ

และอีกกรณีหนึ่งในปีเดียวกัน เป็นนักเรียนชั้น ม.5 จัดฟันแฟชั่นตามเพื่อน ผลสุดท้ายปวด

ฟัน เหงือกบวม ทำให้ติดเชื้อในกระแสเลือดเนื่องจากเหล็กไม่สะอาด และเสียชีวิต จาก

สองเหตุการณ์นี้ทำให้มีการณรงค์ให้ความรู้เรื่องการจัดฟันแฟชั่นกันมากพอสมควร แต่

อาจจะไม่เข้มงวดมากพอ พ่อค้าแม่ค้าขายอุปกรณ์จัดฟันเถื่อนจึงยังไม่ลดลง ลวดดัดแฟชั่น

ที่ขายกันอยู่เป็นลักษณะลวดสแตนเลส ร้อยดอกไม้ มีสารปนเปื้อนหลายชนิด เช่น ตะกั่ว

พลวง ซิลิเนียม โครเมียม สารหนู ฯลฯ หากเข้าไปสะสมในร่างกายปริมาณมากมีผลต่อไต

ทำให้ไตวายถึงขั้นตายได้

(ที่มา: www.thaiortho.org)

9. บทความนี้ต้องการสื่อสารเกี่ยวกับการจัดฟันในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ทำให้เสียชีวิตได้ง่าย
- ข. เป็นแฟชั่นที่ควรทำตาม
- ค. มีสารปนเปื้อนหลายชนิดทำให้ไตวาย
- ง. กลุ่มวัยรุ่นไม่ได้รับความรู้เรื่องการจัดฟัน

10. จากบทความนี้จะส่งผลกระทบต่อในด้านใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

- ก. ด้านดี เพราะเป็นอุทาหรณ์เตือนใจแก่ผู้อื่น
- ข. ด้านดี เพราะทำให้วัยรุ่นตระหนักถึงโทษของการจัดฟันที่ไม่ถูกวิธี
- ค. ด้านไม่ดี เพราะทำให้ผู้เสียชีวิต และครอบครัวได้รับความอับอาย
- ง. ด้านไม่ดี เพราะอาจถูกเจ้าของผลิตภัณฑ์แจ้งความดำเนินคดีได้

11. บุคคลใดนำข้อมูลไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมที่สุด

- ก. อ้อมใจปรึกษาครูเรื่องการใช้ลวดตัดฟัน
- ข. มีนาชวนเพื่อนไปซื้อลวดตัดฟันในห้างชื่อดัง
- ค. วารีต้องการตัดฟันจึงไปปรึกษาทันตแพทย์
- ง. พอใจนำลวดตัดฟันไปให้ทันตแพทย์พิสูจน์ก่อนใช้

12. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายงานจากครูให้สืบค้นความรู้เรื่อง ประจวบคีรีขันธ์ มหัศจรรย์เมืองสามอ่าว นักเรียนจะสืบค้นอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- ก. สืบค้นจากหนังสือ เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด
- ข. สืบค้นจาก Facebook เพราะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและทันสมัยมากที่สุด
- ค. สืบค้นจากแหล่งข้อมูลหลายๆประเภท เช่น หนังสือ สารคดี เว็บไซต์ YouTube ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความถูกต้องให้มากที่สุด
- ง. สืบค้นจากเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต เพราะจะทำให้นักเรียนได้ข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ รวมทั้งสามารถ copy ข้อความจากเว็บไซต์ได้เลย สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง

13. “คาดกันว่าในปี พ.ศ. 2562 ประเทศกำลังพัฒนาจะปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์แซงหน้าประเทศอุตสาหกรรมถึง 2 ใน 3 ของปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยสู่อากาศทั้งหมด” จากข้อความนี้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือ

- ก. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆ ประเภทโดยเลือกดูข่าวย้อนหลัง
- ข. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆ ประเภทโดยเลือกข้อมูลที่ใหม่ล่าสุด
- ค. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆ ประเภทโดยดูข้อมูลที่มีคนให้ความสนใจมากที่สุด
- ง. สืบค้นที่มาของข่าวจากสื่อหลายๆ ประเภทโดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความถูกต้อง

14. หากนักเรียนได้รับมอบหมายให้เลือกสัมภาษณ์บุคคลสำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นวิทยากรท้องถิ่น อายุ 65 ปี เพื่อนำข้อมูลมาสรุปเป็นโครงการส่งคุณครู ซึ่งบ้านของท่านอยู่ไกลจากบ้านของนักเรียนประมาณ 5 กิโลเมตร นักเรียนจะเลือกใช้วิธีใดจึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะเหตุใด

- ก. สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เพราะจะได้ประหยัดค่าใช้จ่าย
 - ข. สัมภาษณ์โดยการพิมพ์โต้ตอบทางไลน์ เพราะเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด
 - ค. ส่งแบบสัมภาษณ์ไปให้ท่านเขียนกลับมา เพราะจะได้มีข้อมูลที่เป็นจริง
 - ง. เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองพร้อมกับบันทึกเสียงและภาพเพราะจะได้ข้อมูลครบถ้วน
15. จากข้อความประชาสัมพันธ์นี้ ต้องการสื่อสารในเรื่องใด

หมวกกันน็อกเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยป้องกัน สร้างความปลอดภัยในการขับขี่มอเตอร์ไซด์ ทุกวันนี้อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุสูงขึ้น สาเหตุหนึ่งมาจากการไม่สวมหมวกกันน็อก โดยเฉพาะในหมู่วัยรุ่นที่ขับขี่ด้วยความคึกคะนอง ขาดความระมัดระวัง และที่สำคัญไม่นิยมสวมหมวกกันน็อก แม้จะมีมาตรการหรือกฎหมายในการจับผู้ขับขี่และผู้ซ้อนท้าย ด้วยการให้สวมหมวกกันน็อกก็ตาม แต่บางคนก็ยังฝ่าฝืนทั้ง ๆ ที่ชีวิตเป็นของเราเองแต่กลับไม่กลัวอันตรายที่จะเกิดกับตนเอง

(ที่มา: www.gotoknow.org/nosts/375374)

- ก. อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุบนท้องถนน
- ข. มาตรการหรือกฎหมายในการขับขี่มอเตอร์ไซด์
- ค. ความคึกคะนองของวัยรุ่นในการขับขี่มอเตอร์ไซด์
- ง. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุด้วยการใช้หมวกกันน็อก

16. ข้อใดปรากฏในเนื้อหาโฆษณา

- ก. แพ็กเกจสุดคุ้มนี้ใช้ได้ไม่จำกัด
- ข. ต้องการสมัครกด *777*7745#
- ค. สามารถสมัครได้ถึง 30 ธันวาคม 2560
- ง. จ่ายเงิน 39 บาท ใช้งานได้นานถึง 1 เดือน

เน็ตแรง เต็มสปีด! กับแพ็กเกจ

สุดคุ้ม 1GB

เพียง 39 บาท ใช้ได้ถึง 7 วัน

สมัครกด *777*774#

ถึง 30 ธันวาคม 2560 นี้เท่านั้น

17. จากข้อความที่กำหนดให้ ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

มะเขือเทศ (Tomato) ถือเป็นพืชผักคู่ครัวไทยอีกชนิดหนึ่งที่เรารู้จักกันมานาน ภายในผลสีแดงสดประกอบไปด้วยสารอาหารที่สำคัญหลายชนิด เช่น สารจำพวกแคโรทีนอยด์ ชื่อ ไลโคปีน (Lycopene) ซึ่งเป็นสารสีแดง และมีประโยชน์มหาศาลในเชิงผิวพรรณนอกจากนี้มะเขือเทศยังมีวิตามินหลายชนิด เช่น วิตามินบี 1 วิตามินบี 2 วิตามินเค โดยเฉพาะวิตามินเอ และวิตามินซี มีในปริมาณสูง

(ที่มา : <http://www.nanahealth.com>)

- ก. มะเขือเทศมีวิตามินหลากหลายชนิด
- ข. มะเขือเทศให้คุณค่าสารอาหารกว่าพืชผักชนิดอื่นๆ
- ค. คนที่รับประทานมะเขือเทศผิวสวย
- ง. เราควรนำมะเขือเทศมาประกอบอาหาร

18. จากโฆษณาข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

น้ำอัดลมเป็นเครื่องดื่มดับกระหายที่น่าหวงที่สุดในช่วงหน้าร้อน ถ้าดื่มประจำ นอกจากส่งผลเสียต่อสุขภาพ เสี่ยงต่อโรคร้ายต่างๆ แล้วยังส่งผลต่อปัญหาระบบย่อยอาหาร อีกทั้งน้ำตาลเป็นอาหารที่ให้แต่พลังงานว่างเปล่า คือ ให้พลังงานแต่ไม่ให้สารอาหารอื่นๆ เลย ดังนั้นเพื่อสุขภาพที่ดีในหน้าร้อนนี้จึงควรงดหรือเลี่ยงการดื่มน้ำหวานหรือน้ำอัดลมเป็นประจำ เน้นว่าอย่าดื่มประจำ เพราะไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพในระยะยาว แต่ให้หันมาดื่มน้ำเปล่าวันละ 8-10 แก้ว แทนจะดีกว่า นอกจากจะช่วยคลายร้อนแล้วยังดีต่อสุขภาพด้วย

(ที่มา : 40plus.posttoday)

- ก. น้ำอัดลมยิ่งดื่มมากยิ่งดี ช่วยดับกระหาย
- ข. น้ำอัดลมส่งผลดีต่อสุขภาพถ้าดื่มเป็นประจำ
- ค. น้ำอัดลมให้พลังงานและสารอาหารที่มีประโยชน์
- ง. ควรดื่มน้ำอัดลมแล้วดื่มน้ำเปล่าแทนเพื่อสุขภาพที่ดี

19. จากข้อความที่กำหนดให้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรก่อนการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีการเพิ่มยอดขายด้วยการให้ดารานักแสดงที่มีชื่อเสียงเป็นผู้นำเสนอสินค้าเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้บริโภค โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน ทำให้สินค้ามีขนาดใหญ่เกินจริง ใช้สีสันทึบจนเกินไป เน้นถึงข้อดี ประโยชน์และมีคุณภาพหรือความปลอดภัยอย่างสูงสุด แต่เราในฐานะผู้บริโภครุ่นใหม่ควรใส่ใจดูแลสุขภาพก่อนการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

- ก. ก่อนซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ควรอ่านรายละเอียด
- ข. ก่อนซื้อควรสอบถามจากผู้ที่เคยใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ
- ค. เลือกซื้อเฉพาะสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีการโฆษณา
- ง. ซื้อได้เพราะดารานักแสดงได้ทดลองใช้ด้วยตนเอง

20. คุณแม่ให้นักเรียนไปชื้อน้ำยาล้างจานยี่ห้อหนึ่ง แต่นักเรียนเลือกชื้อน้ำยาล้างจานคนละยี่ห้อกับที่คุณแม่สั่งมา นักเรียนจะอธิบายเหตุผลกับคุณแม่อย่างไร

- ก. เพราะเห็นเพื่อนบ้านใช้แล้วได้ผลดี
- ข. เพราะเห็นจากโฆษณาระหว่างเดินทางไปชื้อ
- ค. เพราะอยากให้คุณแม่ได้ทดลองสินค้าตัวใหม่
- ง. เพราะอ่านฉลากแล้ว มีส่วนผสมเหมือนกันแต่ราคาถูกกว่า

21. เพื่อนของนักเรียนโทรศัพท์มาขอคำปรึกษาจากนักเรียนว่ารู้จักกับเพื่อนใหม่ทางเฟซบุ๊ก โดยไม่เคยเจอเพื่อนใหม่คนนี้เลย แต่คุยกันทุกวันและเพื่อนคนนี้ชวนไปดูหนังที่โรงหนังซึ่งเปิดใหม่ใกล้ๆ บ้านของเขาเพราะได้ตั๋วหนังฟรีมา 3 ใบ ถ้าเป็นนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. ปฏิเสธไม่ไปดูหนังกับเพื่อนโดยอธิบายให้เพื่อนเข้าใจว่าการไปไหนมาไหนกับคนที่ยังไม่รู้จักตัวคนจริงๆ อาจเป็นการหลอกลวงจากผู้ไม่หวังดี
- ข. ปฏิเสธไม่ไปดูหนังกับเพื่อนและพูดตำหนิเพื่อน เพื่อให้สำนึกว่ากำลังถูกหลอกลวงจากผู้ไม่หวังดี
- ค. ไปดูหนังกับเพื่อน เพราะกลัวว่าเพื่อนจะเสียใจและเลิกคบเป็นเพื่อนอีกต่อไป
- ง. ไปดูหนังกับเพื่อนแต่ชวนเพื่อนไปด้วยอีก 1 คน โดยอธิบายว่าตั๋วหนังอีก 1 ใบ เเธอออกให้เราด้วยนะ เพราะเราไปเป็นเพื่อนแล้ว

22. จากภาพและข้อความนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. น่าเชื่อถือ เพราะสิ่งต่างๆ ในโลกทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา
- ข. น่าเชื่อถือ เพราะมีแหล่งข้อมูลที่สามารถสืบค้นต่อได้
- ค. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเด็กหญิงอายุ 4 ปี อาจจะเป็นโรคร้ายแรง
- ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเด็กหญิงอายุ 4 ปี ยังไม่สามารถตั้งครรภ์ได้

23. เมื่อนักเรียนได้รับข้อความดังกล่าว นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- รีบส่งต่อข้อความให้เพื่อนที่เกิดทั้ง 9 ราศี เพื่อทำให้ชีวิตของนักเรียนดีขึ้น
 - รีบส่งต่อข้อความให้เพื่อนที่เกิดทั้ง 9 ราศี และกำชับให้เพื่อนส่งต่อกันไปเรื่อยๆ
 - รีบเก็บไว้เป็นความลับเพราะจะได้โชคดีเพียงคนเดียว
 - ไม่สนใจ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไม่มีประโยชน์

9 ราศี

กันย์ ดุลย์ เมฆ มังกร กุมภ์
พฤษภ มীন กรกฎ พิจิก
จากวันนี้จนหมด พ.ศ. 2560
แสนเฮง แสนเจริญ แสนสมหวัง
แสนสุข แสนสดใส แสนมั่งมี
แสนโชคดี แสนปลอดภัย แสนร่ำรวย
กดแชร์ ขอให้ได้ 9 แสน 9 ล้าน
พิมพ์ 99 ขอให้ชีวิตมีแต่ความก้าวหน้า

24. จากภาพ นักเรียนจะเลือกซื้อสินค้านี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ครีมอาบน้ำ & แชมพูสระผม

2in1

Shower cream
& Shampoo

ผลิตจากสมุนไพรแท้ๆ กว่า 15 ชนิด อ่อนโยนต่อผิวพรรณ
หนังศีรษะและเส้นผม สามารถใช้กับทุกสภาพผิวและเส้นผม
สะดวก รวดเร็ว ง่ายทุกขั้นตอนในขวดเดียว

- ✓ กำจัดกลิ่นกาย-เหงื่อโคล ลดความมันของผิว
- ✓ ช่วยลดผดผื่นคัน ตุ่มอักเสบ กำจัดเชื้อราที่ผิวหนัง
- ✓ ช่วยบำรุงเส้นผม-รากผม และหนังศีรษะ
- ✓ ช่วยให้ผมแข็งแรง ผมไม่หลุดร่วงง่าย
- ✓ กำจัดเชื้อราสาเหตุของการเกิดรังแค
- ✓ ช่วยลดความมันบนหนังศีรษะ ป้องกันศีรษะล้าน

Naturals Plus
Natural & Healthy

เลขที่จดแจ้ง 15-1-5300115
คณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

- ซื้อ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุด
- ซื้อ เพราะมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้า
- ไม่ซื้อ เพราะคำโฆษณาเกินจริง
- ไม่ซื้อ เพราะมีราคาแพง

อ่านประเด็นการโฆษณาแล้วตอบคำถามข้อ 25 – 26

โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปตราคุณป๊ม เหมาะสำหรับแม่ศรีเรือนยุคใหม่จะทำให้ทำเองหมดทุกขั้นทุกตอนตั้งแต่แรก เวลาที่ไม่เอื้ออำนวยต้องมีเครื่องทุ่นแรงช่วยย่นระยะเวลาสักหน่อยเพื่อความสะดวกรวดเร็ว นับว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ใส่ใจกับการดูแลสุขภาพ นอกจากจะเป็นอาหารเช้าที่มีประโยชน์แล้ว ยังเหมาะสำหรับทุกเพศทุกวัยไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงวัย หรือผู้ป่วยในระยะพักฟื้นเพราะ โจ๊กเป็นอาหารอ่อนที่รับประทานง่าย ย่อยง่าย ดีต่อสุขภาพ โดยการใส่ไข่ ผักและเนื้อสัตว์เพื่อเพิ่มคุณค่า

25. ข้อใดที่ผู้บริโภคให้ความสนใจในการเลือกรับประทาน โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปตราคุณป๊มมากที่สุด
- โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเหมาะกับแม่ศรีเรือนยุคใหม่
 - โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเหมาะสำหรับคนรักสุขภาพทุกคน
 - โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเป็นอาหารที่รับประทานง่าย สะดวกรวดเร็ว
 - โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเป็นอาหารหลักในมือเช้าของครอบครัวยุคใหม่

26. กลอยใจควรปฏิบัติอย่างไรหากต้องการรับประทาน โจ๊กกึ่งสำเร็จรูปเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

- เลือกซื้อแบบถ้วยเพราะสะดวกในการรับประทาน
 - ปรุงให้สุกก่อนรับประทาน
 - เลือกซื้อที่มีข้อความเพิ่มสารไอโอดีน
 - รับประทาน โดยใส่ไข่ ผักและเนื้อสัตว์
27. จากข่าวนี้ข้อใดสะท้อนความคิดแก่ผู้อ่านได้ถูกต้องเหมาะสมที่สุด

เด็กหญิงวัย 12 น้ำใจงาม
เก็บเงิน 1.4 แสน คืนเจ้าของ
(ที่มา : dailynews.co.th)

- กระตุ้นและสร้างจิตสำนึกให้คนทำความดี
- คนทำความดีควรได้รับสิ่งตอบแทน
- ให้กำลังใจคนที่ทำของหายอาจจะคืน
- รัฐบาลควรประกาศยกย่องคนทำความดี

28. บทความนี้มีประโยชน์และคุณค่าอย่างไร

“ซื้อฝากได้ แต่ซื้อกินไม่ได้”

นี่คือคำพูดที่คนเมืองน้ำคำ จ. กาฬสินธุ์
กล่าวขวัญถึงเมื่อราว 3 - 4 ปี ก่อนถึงผลไม้
ชนิดหนึ่งที่นิยมปลูกกันมากในเขตอำเภอคำ
พื้นที่ติดเทือกเขาภูพาน ผลไม้ชนิดที่ว่านี้คือพุทรา
เหตุที่มีคำล้อเลียนดังกล่าว เพราะมีการใช้ยาฆ่าแมลงจำนวนมากในสวนพุทรา
นั่นเอง

(ที่มา : นิตยสารหมอลงกาฬสินธุ์ เล่มที่: 453 มกราคม 2560)

- ก. ส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมี
- ข. เตือนผู้บริโภคให้ระมัดระวังสารเคมี
- ค. กระตุ้นให้รัฐบาลหามาตรการควบคุมสารเคมี
- ง. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นที่ใช้สารเคมีน้อยลง

29. ข้อคิดใดที่ได้จากข่าวนี้นำไปปรับใช้ในครอบครัวได้เหมาะสมที่สุด

เด็กชายชาวจีนเลียนแบบฉากในภาพยนตร์การ์ตูน
กางร่มแล้วกระโดดลงมาจากตึกชั้น 5
กระแทกพื้นคอนกรีตหัวดับ
(ที่มา : news.sanook.com)

- ก. ผู้ปกครองควรรี้นำคำแนะนำดีที่ว่าบางอย่างในการ์ตูนเป็นสิ่งที่เลียนแบบไม่ได้
- ข. รัฐบาลควรคัดเลือกการ์ตูนที่จะให้เด็กและเยาวชนดูได้
- ค. ผู้ปกครองไม่ควรปล่อยให้เด็กดูการ์ตูนตามลำพัง
- ง. ผู้ผลิตการ์ตูนควรลดฉากลักษณะเช่นนี้

30. ขวอนี้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

จากกรณีในโลกออนไลน์แชร์ภาพ นางหลวน ทะนันชัย ชาว อ.เชียงม่วน จ.พะเยา ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ 1 งวดประจำวันที่ 1 ก.ย. 60 ที่ผ่านมา จำนวน 5 ใบ เงินรางวัล 30 ล้านบาท กลายเป็นเรื่องโศกพ้อ หลานสาววัย 13 เป็นผู้ตัดแปะตัวเลข หัวถูกรางวัลที่ 1 หลอกยาย

- ก. เด็กไม่ได้มีเจตนาไม่มีความผิด
- ข. ผู้ปกครองควรดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด
- ค. กองสลากควรเพิ่มมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นกรณีตัวอย่าง
- ง. ก่อนโพสต์สิ่งใดให้พิจารณาและใช้สติก่อน เพื่อจะได้ไม่ผิดกฎหมาย พรบ.คอมพิวเตอร์

31. นักเรียนอ่านบทความจากเฟซบุ๊ก

“เด็กประถมจังหวัดแม่ฮ่องสอนคิดค้นอุปกรณ์ช่วยเก็บพริกทำสถิติภายใน 1 ชั่วโมงเก็บพริกได้ 13 กก. ขณะที่ใช้มือเก็บได้เพียง 5 กก. คว้างรางวัลเหรียญทองที่ประเทศจีนจากการแข่งขันประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ IEYI 2016” นักเรียนควรแสดงความชื่นชมอย่างไร

- ก. เยี่ยมมากเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรที่ปลูกพริกแต่จะทำได้จริงๆหรือเปล่านะ
- ข. เก่งมากๆ เป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย แต่ตามจริงทำเองทั้งหมดหรือเปล่า
- ค. เก่งมาก เราจะนำแนวคิดนี้มาพัฒนาอุปกรณ์อย่างอื่นบ้างนะ
- ง. สุดยอดจริงๆ คิดได้ไง คงไม่มีใครทำได้

32. นักเรียนได้รับโทรศัพท์แจ้งการให้บริการผ่านทาง SMS ฟรี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ แต่นักเรียนไม่ยอมรับการบริการดังกล่าว นักเรียนควรตอบกลับไปอย่างไร

- ก. ช่วงแรก ๆ ก็ให้ใช้ฟรี ต่อไปก็ต้องเสียเงินใช้ใหม่ละ
- ข. ขอบคุณมาก ราคายุติธรรม
- ค. ขอบคุณมาก ไม่สะดวกรับบริการ
- ง. ขอบคุณมาก ของฟรีไม่มีในโลก

33. ขณะที่นักเรียนนั่งดูข่าว ด้านล่างจอโทรทัศน์ให้ส่งข้อความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่ผู้สื่อข่าวนำเสนอในประเด็นปัญหาทุกภัยภาคใต้ นักเรียนควรแสดงความคิดเห็น

- ก. ปัญหาทุกอย่างมีทางแก้
- ข. น้ำมาแป๊บเดียว เดี่ยวก็ลดแล้ว
- ค. โถ น้ำสงสารจัง คงลำบากแย่
- ง. คนไทยจะไม่ทิ้งกัน จะช่วยกันดูแลแม่ในยามลำบาก

34. พิจารณาภาพและข้อความที่นำเสนอถ้าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับบุคคลในครอบครัวของนักเรียนจะทำอย่างไร

เมื่อวันที่ 24 ธ.ค. 2557 มีผู้ใช้บริการรถไฟฟ้า
เผยแพร่งานของนายจิรวุฒิ ลิมปนาทไพศาล
โดยมีข้อความระบุว่า“ไม่รู้ว่าพี่เขาเป็นใคร
แต่พี่เขาไฮเทค ติดกล้องตัวจิ๋วที่ปลายรองเท้าด้านซ้ายด้วย
กระป๋องสั้นกระวังกันหน่อยนะสาว ๆ @ BTS Omnut”
ส่งผลให้ภายในเวลาเพียง 24 ชั่วโมง
โลกออนไลน์ประณามนายจิรวุฒิ ว่าเป็นโรคจิตทำให้เขา
และครอบครัวตกใจและเครียดมาก เพราะความเป็นจริงเหตุผล
ที่รองเท้าของเขาขาดเพราะไปช่วยซ่อมแอร์ความร้อนจากการ
เผาเชื่อมทำให้รองเท้าขาดเป็นรู โดยไม่รู้ตัว เขายืนยันว่า
ไม่ได้ติดกล้องที่รองเท้าตามที่โพสต์เขียนไว้
(ที่มา : www.youtube.com)

- ก. ไม่ต้องทำอะไรเดี๋ยวคนก็ลืมไปเอง
- ข. ตอบโต้ผ่านโพสต์ที่เขียนว่าไม่เป็นความจริง
- ค. แจ้งความดำเนินคดีกับคนที่โพสต์ภาพและข้อความ
- ง. รวบรวมความจริงและโพสต์เพื่อจะได้ไม่เกิดเหตุการณ์แบบนี้อีก

35. โรงเรียนจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา ซึ่งนักเรียนได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ช่วยนำรูปจากกิจกรรมอัปโหลดลงในเฟซบุ๊กของโรงเรียน ซึ่งมีเพื่อนของนักเรียนบางคนไม่พอใจเพราะมีรูปของตนเพียงไม่กี่รูปนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. แก้ไขข้อมูลใหม่ทั้งหมด
- ข. ไม่ใส่ใจเพราะส่วนใหญ่พอใจแล้ว
- ค. เพิ่มรูปภาพให้เพื่อนคนนั้นจนเป็นที่พอใจ
- ง. บอกเพื่อนว่าให้ไปทำเอง

นักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 36 – 37

ในวิชาอาเซียน นักเรียนและเพื่อน 5 คน ได้รับมอบหมายให้ทำงานกลุ่มเรื่อง ชุดประจำชาติของแต่ละประเทศในอาเซียนและนำความรู้มาจัดทำเป็นสื่อเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน

36. นักเรียนจะมีขั้นตอนในการทำสื่ออย่างไร

- ก. สืบค้นเพื่อหาสื่อที่มีผู้อื่นทำไว้แล้วนำมาแก้ไขรายละเอียดและนำเสนอเป็นของกลุ่มตนเอง
- ข. สืบค้นเพื่อหาสื่อที่มีผู้อื่นทำไว้แล้วนำมาแก้ไขรายละเอียดและอ้างอิงแหล่งที่มาของสื่ออย่างชัดเจน
- ค. ออกแบบสื่อด้วยตนเอง จัดทำโครงร่างของสื่อ สืบค้นเนื้อหา ลงมือสร้างสื่อ ปรับปรุงแก้ไข และทดลองใช้สื่อ
- ง. ศึกษาการสร้างสื่อประเภทต่างๆ นำมาปรับใช้ ออกแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความน่าสนใจลงมือสร้างสื่อ ปรับปรุงแก้ไข นำเสนอผลงาน

37. กระบวนการทำงานกลุ่มในการสร้างสื่อครั้งนี้ นักเรียนจะปฏิบัติ

- ก. นำไปส่งให้หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบว่าสื่อที่ทำมีความถูกต้องชัดเจน
- ข. ให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- ค. เปิดโอกาสให้เพื่อนทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็น โดยยอมรับฟังเสียงส่วนใหญ่
- ง. เปิดโอกาสให้เพื่อนในกลุ่มบางคนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้สบายใจว่างานที่ได้รับมอบหมายเสร็จแน่นอน

38. ครูให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดของตนเอง โดยนักเรียนสามารถสืบค้นความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมารวบรวมเขียนรายงานและสร้างสื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน แต่เนื่องจากข้อมูลต่างๆ นักเรียนไม่ได้เป็นผู้คิดเอง นักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อให้งานมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

- ก. คัดลอกเนื้อหาทั้งหมดโดยไม่มี การดัดแปลงข้อความใดๆ เพื่อความถูกต้องแม่นยำมากที่สุด
- ข. อ่านเนื้อหาทั้งหมด สรุปความรู้ที่ได้รับ แล้วเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง
- ค. คัดลอกเนื้อหาทั้งหมดโดยไม่มี การดัดแปลงข้อความใดๆ
โดยมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของความรู้ อย่างชัดเจน
- ง. อ่านเนื้อหาทั้งหมด สรุปความรู้ที่ได้รับ แล้วเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง
โดยมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของความรู้ อย่างชัดเจน

39. ในกรณีที่มีคนสนใจข้อมูลจากสื่อของนักเรียน และต้องการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป นักเรียนจะทำอย่างไร

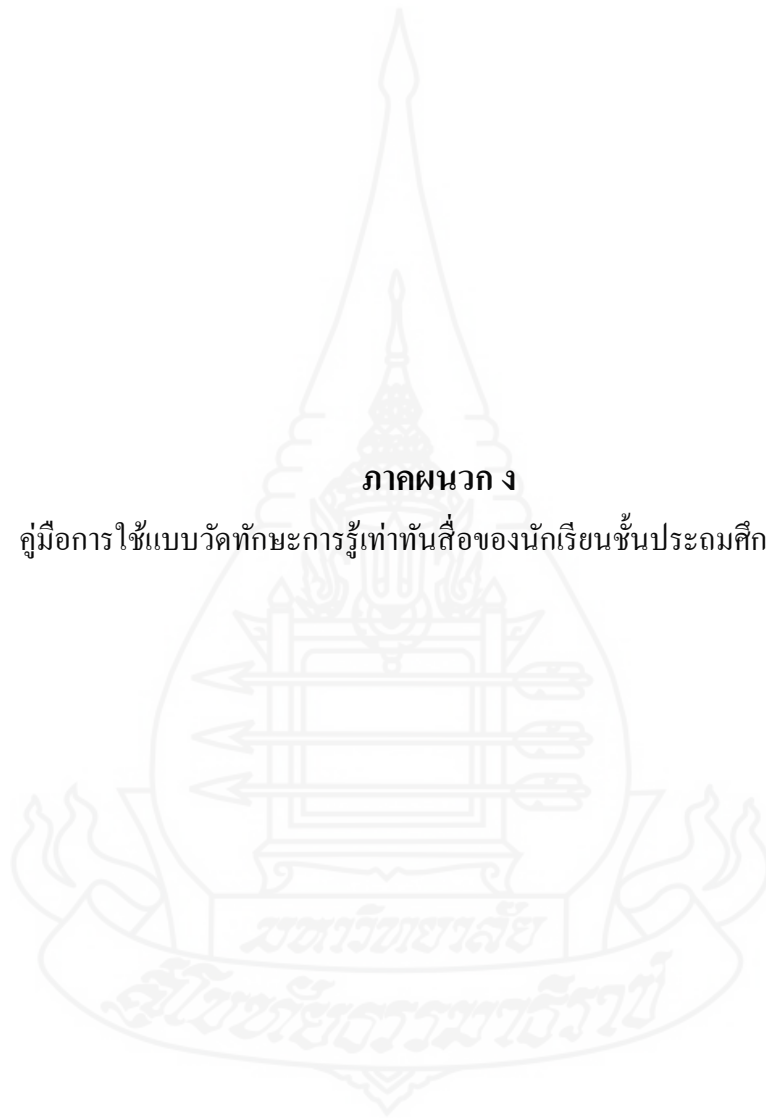
- ก. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ต้องอ้างอิง
- ข. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์ แต่ต้องมีค่าใช้จ่าย
- ค. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ต้องอ้างอิงและไม่มีค่าใช้จ่าย
- ง. ยินดีมอบข้อมูลให้ไปใช้ประโยชน์ แต่ต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน

40. เมื่อนักเรียนอ่านเจอโพสต์ต่างๆ ที่มีสาระน่าสนใจและมีประโยชน์จาก Facebook ต้องการเผยแพร่ เนื้อหาเหล่านี้ให้เพื่อนๆ และคนที่รู้จักอ่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

- ก. นำข้อมูลข่าวสารส่งต่อให้เพื่อนสนิทหรือญาติของตนเองทันที
- ข. ไม่ส่งต่อ อ่านแล้วเก็บไว้คนเดียวโดยไม่นำมาเผยแพร่
- ค. ปล่อยให้ตามเดิม เพราะทุกคนก็จะได้เห็นเหมือนกัน
- ง. พิจารณาว่าเนื้อหาถูกต้องเหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น

ภาคผนวก ง

คู่มือการใช้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คู่มือการใช้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดย

นางสาวจำเรียง ตันหยง

ครูโรงเรียนบ้านห้วยใหญ่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คู่มือการใช้แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ความหมายของทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อและการสร้างสรรค์สื่อ ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 การเข้าถึงสื่อ หมายถึง การเข้าถึงสื่อ หมายถึง การสร้างโอกาสให้ตนได้รับสื่อประเภทต่างๆ อย่างเต็มที่โดยสามารถหาแนวทางในการสืบค้นที่มาของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย จดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร รับรู้และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ เลือกใช้สื่อหลากหลายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไป

1.2 การวิเคราะห์สื่อ หมายถึง การบอกหรืออธิบายข้อเท็จจริง ข้อเสนอเกินจริง จากการนำเสนอของสื่อ บอกผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นจากการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ให้เหตุผลสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

1.3 การประเมินสื่อ หมายถึง การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เปิดรับ ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องเหมาะสมและคุณภาพที่ได้รับจากสื่ออย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

1.4 การสร้างสรรค์สื่อ หมายถึง การโต้ตอบสื่อโดยใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดอย่างถูกต้องเหมาะสม ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข่าวสารอย่างถูกต้องเหมาะสม สร้างสรรค์สื่อในแบบฉบับของตนเอง นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยสื่อต่างๆ บนพื้นฐานของความรู้ รับผิดชอบและมีจริยธรรม

2. จุดมุ่งหมายของการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ว่ามีทักษะการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

3. โครงสร้างของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อสอบ 40 ข้อ แบบเลือกตอบ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านละ 10 ข้อ ได้แก่

ด้านที่ 1 การเข้าถึงสื่อ	ข้อ 1 – 5 , 7 , 9 , 12 – 14
ด้านที่ 2 การวิเคราะห์สื่อ	ข้อ 6 , 8 , 10 – 11 , 15 – 18 , 19 – 20
ด้านที่ 3 การประเมิน สื่อ	ข้อ 21 – 30
ด้านที่ 4 การสร้างสรรค์สื่อ	ข้อ 31 – 40

4. คุณภาพของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

4.1 ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ คำนึงความสอดคล้องของข้อสอบ มีค่าระหว่างอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00

4.2 ความยากและอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยข้อสอบ 40 แบบเลือกตอบ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ ค่าความยากอยู่ระหว่าง .40 ถึง .69 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .24 ถึง .53

4.3 ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยข้อสอบ 40 แบบเลือกตอบ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ ด้านละ 10 ข้อ แบบวัดมีความตรงเชิงโครงสร้างโดยการทดสอบสถิติที่ ระหว่างคะแนนเฉลี่ยผู้เรียนกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ความเที่ยงของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยข้อสอบ 40 แบบเลือกตอบ ค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ .87

5. วิธีการนำแบบวัดไปใช้

แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยข้อสอบ 40 แบบเลือกตอบ ให้อ่านในทำแบบทดสอบ 60 นาที

5.1 การเตรียมตัวก่อนการสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรเตรียมการในเรื่องเหล่านี้

5.1.1 กำหนดวันสอบไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอบเตรียมตัวในการสอบ

5.1.2 จัดห้องสอบให้มีสภาพเหมาะสมในการสอบให้มากที่สุด

5.1.3 จัดเตรียมแบบวัดและกระดาษคำตอบให้เพียงพอ โดยมีแบบวัดและกระดาษคำตอบสำรองไว้ด้วย

5.1.4 ศึกษาคำสั่งแจ้งวิธีการทำแบบวัดล่วงหน้า เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบได้อย่างเหมาะสม

5.2 วิธีปฏิบัติขณะสอบ

ตั้งแต่ผู้สอบเริ่มเข้าสอบจนสอบเสร็จ ถือเป็นระยะที่สำคัญมาก ผู้ดำเนินการสอบควรปฏิบัติดังนี้

5.2.1 พุดโน้มน้าวใจให้ผู้เข้าสอบมีความกระตือรือร้นที่จะทำแบบทดสอบอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ

5.2.2 อธิบายรายละเอียดของคำสั่งแจ้งและวิธีการตอบแบบวัด รวมทั้งวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ให้ผู้เข้าสอบเข้าใจก่อนอนุญาตให้ลงมือทำ

5.2.3 เตือนเวลาในการทำแบบวัดให้ผู้สอบทราบ 2 ครั้ง คือ เมื่อหมดเวลาครึ่งหนึ่งของเวลาที่กำหนด และเมื่อเหลือเวลาอีก 5 นาที ของการทำแบบวัด

5.2.4 เมื่อผู้สอบตอบข้อคำถามเสร็จแล้ว ให้ผู้ดำเนินการสอบตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระดาษคำตอบว่าทำได้ถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ ถ้าไม่ครบถ้วนหรือถูกต้องให้แก้ไขให้ครบถ้วนและถูกต้อง

5.3 วิธีปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นการสอบ

ก่อนที่ผู้สอบออกจากห้องสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวคำขอบคุณที่นักเรียนได้ตั้งใจสอบแบบวัดเป็นอย่างดี

6. วิธีการตรวจให้คะแนนแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

การตรวจให้คะแนนแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามรายชื่อ 1 – 40 ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน สำหรับผู้ตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับผู้ตอบผิดหรือไม่ตอบ รวมคะแนนเต็มเท่ากับ 40 คะแนน โดยมีเฉลยคำตอบดังนี้

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ค	11	ค	21	ก	31	ก
2	ง	12	ค	22	ง	32	ค
3	ง	13	ง	23	ง	33	ง
4	ข	14	ง	24	ข	34	ง
5	ก	15	ง	25	ค	35	ค
6	ก	16	ค	26	ง	36	ง
7	ง	17	ก	27	ก	37	ค
8	ก	18	ง	28	ข	38	ง
9	ค	19	ก	29	ก	39	ง
10	ก	20	ง	30	ง	40	ง

7. เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

มีรายละเอียดดังนี้

คะแนน	ความหมาย
0 – 19	ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับไม่ผ่าน
20 – 25	ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับพอใช้
26 - 31	ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับดี
32 – 40	ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับดีเยี่ยม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจำเรียง ต้นหยง
วัน เดือน ปีเกิด	21 กันยายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	บธบ. (การบัญชี) สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านห้วยใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตำแหน่ง	ครู คศ.1

